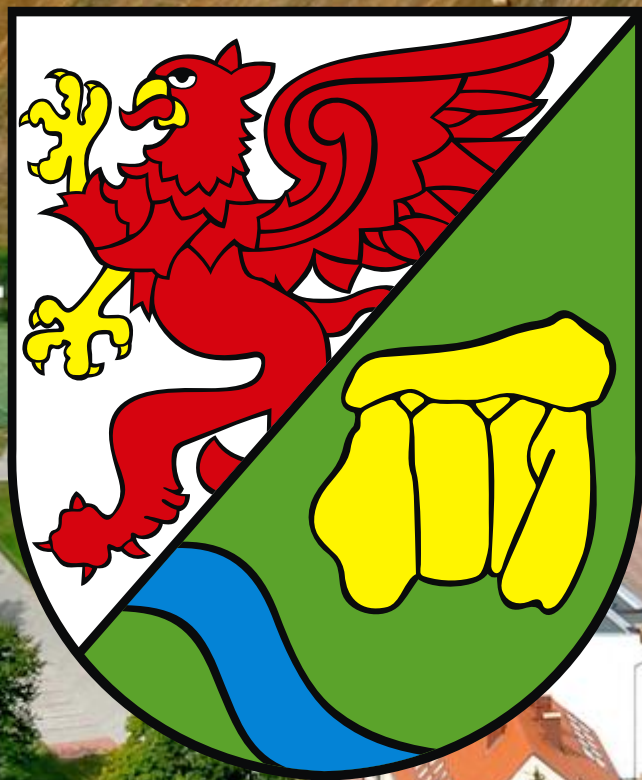

LOKALNY PROGRAM

rewitalizacji

Gminy Rąbino na lata 2017-2023

**Fundacja Nauka
dla Środowiska**

ul. Raclawicka 15-17
75-620 Koszalin
www.ndsfund.org
tel. 94 347 82 05

**Aktywa Plus
Emilia Kowalska**

ul. Bolesława Śmiałego 39/2
70-351 Szczecin
www.aktywaplus.pl
tel. 91 444 31 63

**Koszalińska Agencja
Rozwoju Regionalnego S.A.**

ul. Przemysłowa 8
75-216 Koszalin
www.karsa.pl
tel. 94 341 63 30

**„4C Centrum
Ekonomii Społecznej” sp. z o.o.**

ul. Koński Kierat 14/15
70-563 Szczecin
www.4c.szczecin.pl
tel. 91 881 26 94

Spis treści

Wstęp	4
1.	6
Ogólna charakterystyka społeczno-gospodarcza gminy Rąbino na tle regionu	6
2.	8
Powiązania programu rewitalizacji z dokumentami strategicznymi i planistycznymi gminy Rąbino	8
3.	15
Diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych w gminie Rąbino	15
3.1. Metodologia diagnozy na potrzeby rewitalizacji	15
3.2. Geokodowanie danych i zasięg przestrzenny diagnozy	26
3.3. Analiza wewnętrznego zróżnicowania gminy ze względu na występowanie zjawisk kryzysowych w głównych sferach funkcjonalnych: Analiza ilościowa/statystyczna	28
Sfera społeczna	28
Sfera gospodarcza	34
Sfera techniczna	37
Sfera przestrzenno-funkcjonalna	40
3.4. Zasięg przestrzenny obszaru zdegradowanego w gminie Rąbino	43
4.	46
Wyznaczenie obszarów rewitalizacji z uwzględnieniem partycypacji mieszkańców i lokalnych liderów – diagnoza pogłębiona	46
4.1. Partycypacyjna ocena obszaru rewitalizacji	47
4.2. Obszar rewitalizacji w opinii wójta gminy Rąbino	52
4.3. Charakterystyka podobszarów rewitalizacji – problemy, potrzeby, potencjały i propozycje rozwiązań	54
4.3.1. Podobszar rewitalizacji Batyń	54
4.3.2. Podobszar rewitalizacji Dąbrowa Białogardzka	59
4.3.3. Podobszar rewitalizacji Rzecino	63
5.	68
Wizja, cele i kierunki działania	68
5.1. Wizja	69
5.2. Cele i kierunki działania	73
6.	76
Lista projektów rewitalizacyjnych	76

6.1. Główne projekty rewitalizacyjne dotyczące obszaru zdegradowanego, które będą realizowane w ramach danego programu rewitalizacji	77
6.2. Ogólny opis projektów rewitalizacyjnych uzupełniających	92
7.	95
<i>Mechanizmy zapewnienia komplementarności między poszczególnymi projektami rewitalizacyjnymi oraz pomiędzy działaniami różnych podmiotów i funduszy na obszarze objętym programem rewitalizacji</i>	95
8.	100
<i>Mechanizmy włączenia mieszkańców, przedsiębiorców i innych podmiotów i grup aktywnych na terenie gminy w proces rewitalizacji</i>	100
9.	106
<i>System realizacji (wdrażania) programu rewitalizacji</i>	106
10.	108
<i>System monitoringu skuteczności działań i system wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu programu</i>	108
<i>Spis map</i>	116
<i>Spis tabel</i>	117
<i>Spis rysunków</i>	118
<i>Spis załączników</i>	119
<i>Spis literatury</i>	120

Wstęp

Rewitalizacja w Polsce nabiera coraz większego znaczenia jako skuteczne narzędzie polityki społeczno-gospodarczej i planowania przestrzennego. Podjęte w tym zakresie działania legislacyjne mają na celu systemowe wsparcie procesów rewitalizacji poprzez wdrożenie narzędzi prawnych, aby jak najefektywniej zarządzać tymi procesami. Wraz z wejściem w życie Ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz.U. 2017r. poz. 1023) zostały doprecyzowane zadania własne gminy w obszarze działań rewitalizacyjnych. Wskazane przepisy nie wprowadziły nowego zadania własnego gminy, które obciążałoby ją dodatkowymi obowiązkami, ale określiły zasady oraz tryb przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji przy pomocy gminnego programu rewitalizacji. Ponadto do 31 grudnia 2023 roku wymieniona ustawa (art. 52) dopuszcza realizację przedsięwzięć rewitalizacyjnych w ramach wdrażania Lokalnego Programu Rewitalizacji przyjmowanego uchwałą Rady Gminy na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2016 r. poz.446 ze zm.).

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Rąbino na lata 2017-2023 jest wieloletnim dokumentem planistycznym, którego zadaniem jest, koordynowanie i integrowanie różnorodnych aktywności z zakresu rewitalizacji. Wskazany program ma na celu wzmacnianie działań na rzecz poprawy jakości życia mieszkańców na obszarze gminy, na których zdiagnozowano koncentrację negatywnych zjawisk społecznych współwystępujących z negatywnymi zjawiskami w co najmniej jednej z następujących sfer: gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej. Treść dokumentu ujmuje działania gminy w sposób kompleksowy tak, aby nie pominąć, żadnej z wymienionych sfer zarówno na wskazanym obszarze, jak i jego otoczeniu. Wskazanie obszaru rewitalizacji w gminie Rąbino zostało poprzedzone diagnozą, szeroko opisaną w niniejszym dokumencie. Ma ona na celu zidentyfikowanie kluczowych problemów o znaczeniu społecznym, gospodarczym, przestrzennym oraz środowiskowym. Analizę aktualnej sytuacji społeczno-gospodarczej w gminie wykonano w oparciu o dane statystyczne w agregacji na poziomie sołectw, dokumenty strategiczne i opracowania gminne oraz inne dostępne informacje. Przeprowadzono także badania jakościowe i ilościowe, warsztaty diagnostyczne konsultacje społeczne, które stanowiły podstawę do weryfikacji założeń dokumentu i ukształtowania dalszych działań, w tym wyznaczenia obszarów rewitalizacji.

Wskazany Program został opracowany zgodnie z "Wytycznymi w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020" przygotowanymi przez Ministerstwo

Rozwoju i „Zasadami realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych w ramach RPO WZ na lata 2014-2020” określonymi przez Zarząd Województwa Zachodniopomorskiego i cyt. wyżej ustawą o rewitalizacji. Wymienione wytyczne wyjaśniają oraz definiują kluczowe pojęcia związane z rewitalizacją, ale co najważniejsze wskazują cechy i elementy programu rewitalizacji, które obligatoryjnie muszą się w tym dokumencie znaleźć. Wszystkie wskazane wyżej wytyczne zostały uwzględnione w niniejszym Programie Rewitalizacji.

Prace związane z opracowaniem „Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Rąbino w latach 2017-2023” realizowane były przy aktywnym udziale społeczności lokalnej, która na etapie tworzenia dokumentu miała możliwość wniesienia swoich pomysłów, opinii, stanowisk, sprzeciwu, aprobaty. Konsultacje społeczne były skierowane do szerokiego grona aktorów życia społecznego i gospodarczego w gminie, w tym: mieszkańców gminy, przedsiębiorców, przedstawicieli sektora publicznego oraz organizacje pozarządowe.

Głęboko wierzymy, że dzięki wdrożeniu Lokalnego Programu Rewitalizacji zwiększy się atrakcyjność gospodarcza gminy Rąbino, a co za tym idzie stworzona zostanie szansa do trwałego rozwoju poprzez tworzenie nowych przedsięwzięć gospodarczych oraz miejsc pracy. Ponadto wdrożenie działań zaplanowanych w Lokalnym Programie Rewitalizacji pozwoli na rozwój społeczno-kulturalno gminy. Objęcie obszaru gminy Rąbino Programem Rewitalizacji będzie stanowiło podstawę do ubiegania się przez nią o dofinansowanie poszczególnych przedsięwzięć z funduszy zewnętrznych, w tym środków z Unii Europejskiej.

1.

Ogólna charakterystyka społeczno-gospodarcza gminy Rąbino na tle regionu

Tabela 1. Wybrane wskaźniki społeczno-gospodarcze dla gminy Rąbino na tle powiatu świdwińskiego

Gmina Rąbino jest gminą wiejską położoną w północno-zachodniej Polsce, na pograniczu Pobrzeża Szczecińskiego (Równina Gryficka i Równina Białogardzka) i Pojezierza Zachodniopomorskiego (Wysoczyzna Łobeska), w województwie zachodniopomorskim, w północnej części powiatu świdwińskiego. Siedzibą gminy jest wieś Rąbino.

WYBRANE DANE STATYSTYCZNE	Gmina Rąbino 2013	Gmina Rąbino 2014	Gmina Rąbino 2015	Powiat świdwiński 2015
Ludność	3836	3813	3766	47994
Ludność na 1 km ²	21	21	21	44
Kobiety na 100 mężczyzn	93	92	93	103
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	56,3	56,7	58,9	56,9
Dochody ogółem budżetu gminy na 1 mieszkańca [zł]	3532	3196	3357	3491
Wydatki ogółem budżetu gminy na 1 mieszkańca [zł]	3497	3500	3456	3392
Turystyczne obiekty noclegowe	-	-	-	12
Porady udzielone w ramach podstawowej opieki zdrowotnej na 1 mieszkańca	3	3	3	5
Lesistość [%]	36,8	36,8	36,8	35,5
Mieszkania oddane do użytkowania na 10 tys. ludności	-	3	3	15
Pracujący na 1000 ludności	74	82	78	145
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym [%]	16,9	14,4	13,8	10,5
Ludność - w ogółu ludności - korzystająca z instalacji [%]				
Wodociągowej	89,7	99,9	99,9	94,2
Kanalizacyjnej	51,6	87,9	87,9	82,7
Gazowej	4,7	4,7	4,8	35,1
Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON na 10 tys. ludności w wieku produkcyjnym	1031	1110	1089	1457

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Statystyczne Vademecum Samorządowca, 2016, Warszawa.

2.

Powiązania programu rewitalizacji z dokumentami strategicznymi i planistycznymi gminy Rąbino

2.1. Strategia Rozwoju Gminy Rąbino na lata 2014-2022 (z perspektywą na lata 2023-2027)

W gminie Rąbino podstawowym dokumentem strategicznym jest Strategia Rozwoju Gminy Rąbino na lata 2014-2022 (z perspektywą na lata 2023-2027) (SR GR) przyjęta Uchwałą Rady Gminy Nr XLIII/205/2014 z dnia 30 października 2014 roku. Poza szeroko zakrojoną diagnozą aktualnego stanu, identyfikuje mocne i słabe strony, a także będące ich efektem szanse i zagrożenia rozwoju lokalnego. Wskazuje obszary strategicznego rozwoju, określa kierunki polityki i wytycza cele, które mają być osiągnięte w założonym horyzoncie czasowym.

Inicjatywy proponowane w Lokalnym Programie Rewitalizacji Gminy Rąbino (LPR GR) w pełni wpisują się w wizję samorządu gminy Rąbino, sformułowaną w następujący sposób: „gmina, w której dobrze się żyje, spokojnie mieszka i miło wypoczywa, w której w pełni zaspokajają się swoje potrzeby i chętnie realizuje marzenia” (*Strategia Rozwoju Gminy ... 2014*, s. 114). Ponadto, spójne są też w pełni z misją gminy Rąbino, czyli „gminą przyszłości, przyjazną mieszkańcom, dbającą o umocnienie solidarności i więzów międzyludzkich oraz o poprawę stanu zdrowia, oświaty oraz bezpieczeństwa socjalnego i publicznego”; a także „gminą dbającą o wzrost innowacyjności i konkurencyjności lokalnej gospodarki, małych i średnich przedsiębiorstw w tym w szczególności wyspecjalizowanych gospodarstw rolnych”, a ponadto „gminą dbającą o rozwój oferty kulturalnej i rekreacyjno-sportowej, wykorzystującą walory krajobrazowe terenu w kierunku świadczenia usług rekreacyjnych i turystycznych” (*Strategia Rozwoju Gminy ... 2014*, s. 115).

LPR GR znajduje bezpośrednie przełożenie na wszystkie cztery wyróżnione w ww. dokumencie obszary strategicznego rozwoju, tj. 1. Obszar „edukacja, gospodarka, rolnictwo, rynek pracy”, 2. Obszar „środowisko naturalne, turystyka, sport i rekreacja, dziedzictwo kulturowe”, 3. Obszar „infrastruktura ochrony środowiska, infrastruktura techniczna i komunikacyjna” oraz 4. Obszar „społeczna i ochrona zdrowia, bezpieczeństwo publiczne, administracja publiczna”.

Propozycje działań zawarte w LPR GR spójne są również z celami strategicznymi i przypisanymi do nich celami operacyjnymi zdefiniowanymi w SR GR:

- Cel strategiczny nr 1 „Innowacyjna i efektywna wielosektorowa gospodarka oparta na nowoczesnym rolnictwie oraz gospodarce leśnej”:
 - Cel operacyjny nr 1.1 „Rozwój i wzrost konkurencyjności mikro, małych i średnich przedsiębiorstw”.

- Cel strategiczny nr 2 „Otwarty, kreatywny i konkurencyjny kapitał ludzki”:
 - Cel operacyjny nr 2.1 „Rozwiązywanie problemów społecznych i stymulowanie aktywności zawodowej sprzyjającej włączeniu społecznemu”,
 - Cel operacyjny nr 2.2 „Podniesienie poziomu wykształcenia i kwalifikacji zawodowych społeczności”.
- Cel strategiczny nr 3 „Stworzenie atrakcyjnej oferty turystycznej, agroturystycznej i ekoturystycznej gminy w oparciu o zasoby przyrodnicze, historyczne i kulturowe oraz innowacyjne ich wykorzystanie”:
 - Cel operacyjny nr 3.1 „Zwiększenie uczestnictwa mieszkańców w korzystaniu z usług kultury, sportu i rekreacji”,
 - Cel operacyjny nr 3.2 „Wzmacnianie istniejących oraz kreowanie nowych czynników atrakcyjności gminy w tym w zakresie dostępności infrastruktury oraz jakości oferty kulturalnej i sportowo-rekreacyjnej”.
- Cel strategiczny nr 4 „Zintegrowana i nowoczesna infrastruktura techniczna oraz komunikacyjna”:
 - Cel operacyjny nr 4.1 „Uzyskanie spójności terytorialnej w tym w zakresie komunikacji publicznej”,
 - Cel operacyjny nr 4.2 „Podniesienie poziomu świadomości ekologicznej społeczeństwa”.
- Cel strategiczny nr 5 „Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu i świadczeniu wysokiej jakości usług dla mieszkańców”:
 - Cel operacyjny nr 5.1 „Rozwiązywanie problemów społecznych i stymulowanie aktywności zawodowej sprzyjającej włączeniu społecznemu”,
 - Cel operacyjny nr 5.2 „Ograniczenie negatywnego oddziaływania społecznego obszarów zdegradowanych oraz problemowych”,
 - Cel operacyjny nr 5.3 „Rewitalizacja i/lub zagospodarowanie terenów zielonych w przestrzeni publicznej”,
 - Cel operacyjny nr 5.4 „Ochrona dziedzictwa kulturowego - rewitalizacja i/lub zagospodarowanie obiektów zabytkowych”,
 - Cel operacyjny nr 5.5 „Budowanie i upowszechnianie społeczeństwa informacyjnego oraz rozwój publicznych e-usług”,
 - Cel operacyjny nr 5.6 „Rozwijanie tożsamości i integracji społeczności oraz proaktywna polityka prorodzinna”.

2.2. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Rąbino na lata 2017-2021

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Rąbino (SRPS GR), przyjęta przez Radę Gminy Rąbino Uchwałą Nr XXVIII/112/2017 z dnia 29 czerwca 2017 roku, to

dokument definiujący główne kierunki interwencji w zakresie występujących w gminie problemów społecznych, który „pozwała na racjonalizację lokalnej polityki społecznej, określa misję, wyznacza również cele strategiczne i działania, które powinny w znaczny sposób przyczynić się do rozwiązania wielu problemów społecznych oraz zminimalizowania skutków szeroko rozumianych kwestii społecznych” (*Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych ... 2017*, s. 4). Strategie rozwiązywania problemów społecznych to względnie trwałe wzory interwencji społecznych podejmowanych w celu zmiany (poprawy) tych stanów rzeczy (zjawisk), występujących w obrębie danej społeczności, które oceniane są negatywnie. SRPS GR składa się z trzech elementów, z których dwa, poza częścią wstępną, uznać można za najistotniejsze: 1. Część analityczno-diagnostyczną i 2. Część programową, obejmującą kluczowe z punktu widzenia rewitalizacji społecznej – misję, cel główny, cele szczegółowe i kierunki działań.

Inicjatywy przedstawione w LPR GR są w wysokim stopniu spójne z misją SRPS GR, zgodnie z którą „Samorząd Gminy Rąbino wykorzystując potencjał społeczności lokalnej i zasoby materialne, przy współpracy z partnerami społecznymi podejmuje działania zmierzające do rozwiązywania problemów społecznych i zapobiegania ich skutkom, integruje społeczność lokalną i przeciwdziała wykluczeniu społecznemu osób i rodzin” (*Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych ... 2017*, s. 62), a także w konsekwencji z wizją przedstawioną w SRPS GR, tj. „Gmina, w której dobrze się żyje, spokojnie mieszka i miło wypoczywa, w której w pełni zaspokaja się swoje potrzeby i chętnie realizuje marzenia” (*Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych... 2017*, s. 70).

LPR GR ujawnia szereg punktów wspólnych z:

- Celem strategicznym nr 1 „Przeciwdziałanie bezrobociu, ubóstwu oraz zapobieganie ich skutkom”:
 - Celem operacyjnym nr 1.1 „Wspieranie i aktywizowanie zawodowe osób bezrobotnych”,
 - Celem operacyjnym nr 1.2 „Pomoc osobom i rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej i zapewnienie im bezpieczeństwa socjalnego”.
- Celem strategicznym nr 2 „Wspieranie rodzin, a w szczególności rodzin zagrożonych uzależnieniami”:
 - Celem operacyjnym nr 2.1 „Wzmacnianie potencjału rodzin, poprawa ich funkcjonowania”,
 - Celem operacyjnym nr 2.2 „Pomoc dzieciom i młodzieży w kształceniu i wszechstronnym rozwoju”,

- Celem operacyjnym nr 2.3 „Wspieranie rodzin i osób dotkniętych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie”.
- Celem strategicznym nr 3 „Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu i świadczeniu wysokiej jakości usług dla mieszkańców”:
 - Celem operacyjnym nr 3.1 „Zapewnienie optymalnej opieki osobom starszym, organizacja czasu wolnego”,
 - Celem operacyjnym nr 3.2 „Ograniczenie skutków niepełnosprawności oraz aktywizacja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych”,
 - Celem operacyjnym nr 3.3 „Zaspokajanie potrzeb mieszkańców w zakresie ochrony zdrowia i zdrowego stylu życia”,
 - Celem operacyjnym nr 3.4 „Wspieranie i integracja działań na rzecz rozwoju ekonomii społecznej”.

2.3. Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Rąbino 2002 (z aktualizacjami)

Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Rąbino (SUiKZP GR) zostało przyjęte Uchwałą Nr III/21/2002 Rady Gminy w Rąbinie z dnia 30 grudnia 2002 roku w sprawie studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Rąbino. Choć nie jest dokumentem najświeższym, jest wciąż dokumentem obowiązującym w zakresie planowania przestrzennego gminy Rąbino w uwzględnieniu kolejnych zmian, m.in. 2010, 2011, 2012, 2013). Poważniejsza aktualizacja nastąpiła w 2014 roku i przyjęta została Uchwałą Rady Gminy Nr XLIII/207/2014 z dnia 30 października 2014 roku. SUiKZP GR to dokument sporządzany dla całego obszaru gminy, który określa w sposób ogólny politykę przestrzenną i lokalne zasady zagospodarowania na terenie gminy. Studium jest podstawowym dokumentem kreującym politykę przestrzenną gminy. Obok miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego jest aktem planowania przestrzennego i w systemie planistycznym zaliczane jest do aktów planowania ogólnego.

Wyraźne są powiązania i spójność LPR GR z następującymi zadaniami ponadlokalnymi wyszczególnionymi w SUiKZP GR:

- Z zakresu środowiska przyrodniczego i kulturowego:
 - Podjęciem działań mających na celu rewaloryzację dóbr kultury materialnej.
- W sferze społeczno-gospodarczej:

- Przystosowaniem struktury zawodowej i kwalifikacji mieszkańców wsi do przyszłych potrzeb,
 - Tworzeniem nowych miejsc pracy,
 - Realizacją programu związanego z poprawą systemu obsługi o znaczeniu ponadlokalnym w zakresie ochrony zdrowia, opieki społecznej, edukacji, kultury i sportu,
 - Poprawą stanu dróg o randze ponadgminnej i systemu obsługi komunikacyjnej,
 - Realizacją tras rowerowych o znaczeniu ponadlokalnym.
- W zakresie poprawy warunków bytowych ludności spójność z:
- Dalszą koncentracją miejsc pracy, budownictwa mieszkaniowego i usług na terenie miejscowości stanowiącej siedzibę gminy,
 - Stworzeniem warunków do rozwoju funkcji gospodarczych o charakterze nierolniczym i zabudowy mieszkaniowo-usługowej,
 - Realizacją zadań związanych z budową mieszkań komunalnych,
 - Dostosowaniem poziomu wyposażenia szkół podstawowych i średnich do wymaganych standardów związanych z poprawą kultury i sportu (biblioteki, świetlice, sale gimnastyczne, boiska sportowe),
 - Adaptacją, przystosowaniem istniejących obiektów - szkół, likwidowanych w wyniku reformy edukacji - na rzecz ośrodków upowszechniania kultury, dla celów rehabilitacji i terapii zajęciowej dla dzieci niepełnosprawnych oraz jako ośrodki integracji i terapii ludności dorosłej nieprzystosowanej do życia społecznego, jako gminny dom pomocy społecznej,
 - Urządzeniem boisk sportowych w większych wsiach,
 - Uporządkowaniem istniejącego zagospodarowania wsi predysponowanych do rozwoju funkcji turystycznej, (w tym rewaloryzacja starej zabytkowej zabudowy w ramach środków budżetowych i poza budżetowych), urządzenie terenów sportowych.

Uzasadnieniem dla potrzeby przeprowadzenia na obszarach rewitalizacji Gminy Rąbino działań rewitalizacyjnych są przede wszystkim problemy występujące w sferze społecznej takie jak: wysoki poziom bezrobocia, ubóstwo, przestępczość, poziom edukacji, kapitał społeczny, uczestnictwo w życiu publicznym i kulturalnym a także problemy w sferze gospodarczej, technicznej i środowiskowej. Wymienione problemy ujęte zostały w opisanych wyżej dokumentach strategicznych tj. Strategii Rozwoju Gminy Rąbino na lata 2014-2022 (z perspektywą na lata 2023-2027), Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Rąbino na lata 2017-2021. W przedmiotowych dokumentach zostały zdefiniowane główne kierunki interwencji w odniesieniu do

problemów społecznych które wymagają przeprowadzenia działań rewitalizacyjnych. W ww. opisanych dokumentach wskazano na konieczność poprawy warunków życia mieszkańców wspieranie inicjatyw społecznych, mobilizowanie mieszkańców do działania, zapewnienie zrównoważonego, harmonijnego i długofalowego rozwoju gminy. Wskazane wyżej dokumenty strategiczne wyznaczają cele i działania, których realizacja powinna w znaczny sposób przyczynić się do złagodzenia bądź rozwiązania wskazanych problemów. W ww. dokumentach strategicznych wskazano na konieczność poprawy warunków życia mieszkańców. Inicjatywy rewitalizacyjne są także spójne z misją zawartą w ww. dokumentach strategicznych. Wskazane dokumenty strategiczne stanowiły podstawę do wyznaczenia kierunków działań rewitalizacyjnych. Realizacja ustalonej w ww. dokumentach wizji Gminy Rąbino jest ściśle powiązana z działaniami rewitalizacyjnymi. Zakłada dbanie o dobre stosunki międzyludzkie, poprawę stanu zdrowia, oświaty oraz bezpieczeństwo socjalne i publiczne. Realizacja tych działań musi mieć charakter kompleksowy i być zintegrowana z innymi działaniami wspierającymi integrację społeczną. Działania w tym zakresie powinny przyczyniać się do zmniejszenia ubóstwa mieszkańców zwłaszcza obszarów rewitalizacji. Jak z powyższego wynika realizacja działań rewitalizacyjnych przyczyni się do pobudzenia aktywności społecznej mieszkańców obszarów rewitalizacji, co wpisuje się w założenia ujęte we wskazanych dokumentach strategicznych. Ujęto w nich bowiem, że należy doprowadzić do zrównoważonego rozwoju gminy w oparciu o rozwój i powszechną dostępność mieszkańców do infrastruktury technicznej, kulturalnej, sportowej, rekreacyjnej i wypoczynkowej. Rewitalizacja jest więc szansą dla rozwoju obszarów rewitalizacji Gminy Rąbino, bowiem będzie wpływać na procesy społeczne, a jednocześnie będzie zapobiegać zjawiskom kryzysowym, wynikającym z postępującego procesu degradacji technicznej.

3.

Diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych w gminie Rąbino

3.1. Metodologia diagnozy na potrzeby rewitalizacji

Diagnoza będąca integralnym elementem programu rewitalizacji obejmuje w szczególności pogłębioną analizę spraw społecznych dla określenia ewentualnych potrzeb podjęcia działań wyprzedzających o charakterze społecznym (dotyczących rozwiązywania problemów społecznych oraz pobudzających aktywność lokalną), co w dalszej kolejności pozwoli na przygotowanie działań rewitalizacyjnych o bardziej złożonym, kompleksowym charakterze i oddziaływaniu. Takie działania mają na celu podniesienie skuteczności i trwałości projektów rewitalizacyjnych oraz gotowości i świadomości mieszkańców co do możliwości partycypacyjnego współdecydowania o obszarze objętym programem rewitalizacji.

W procesie diagnozy i delimitacji obszarów rewitalizacji na potrzeby niniejszego lokalnego programu rewitalizacji kierowano się poniższymi zasadami:

- Kompleksowa rewitalizacja może być podejmowana wyłącznie na „obszarach rewitalizacji” (obszarach stanowiących całość lub część obszaru zdegradowanego), dla których interwencja została zaplanowana w gminnych programach rewitalizacji,
- Obszar lub obszary typowane do rewitalizacji muszą wyróżniać się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk społecznych oraz współwystępujących wraz z nimi przynajmniej jednego z negatywnych zjawisk: gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych lub technicznych. W tym celu należy wykorzystać oceny syntetyczne zaproponowanych wskaźników (tabela 1),
- Wyznaczone obszary rewitalizacji muszą posiadać odzwierciedlenie w opisie ich granic w tekście gminnego programu rewitalizacji oraz poprzez oznaczenie na mapie stanowiącej załącznik do programu rewitalizacji,
- Władze gminy podejmują decyzję czy proces rewitalizacji dotyczyć będzie tylko jednego z obszarów zdegradowanych, czy też wskaże więcej niż jeden obszar a następnie przygotowuje odrębne projekty dla każdego z nich. Jeden projekt rewitalizacyjny nie może obejmować kilku obszarów zdegradowanych,
- Co do zasady obszary rewitalizacji wyznaczane winny być na terenie jednostek osadniczych.

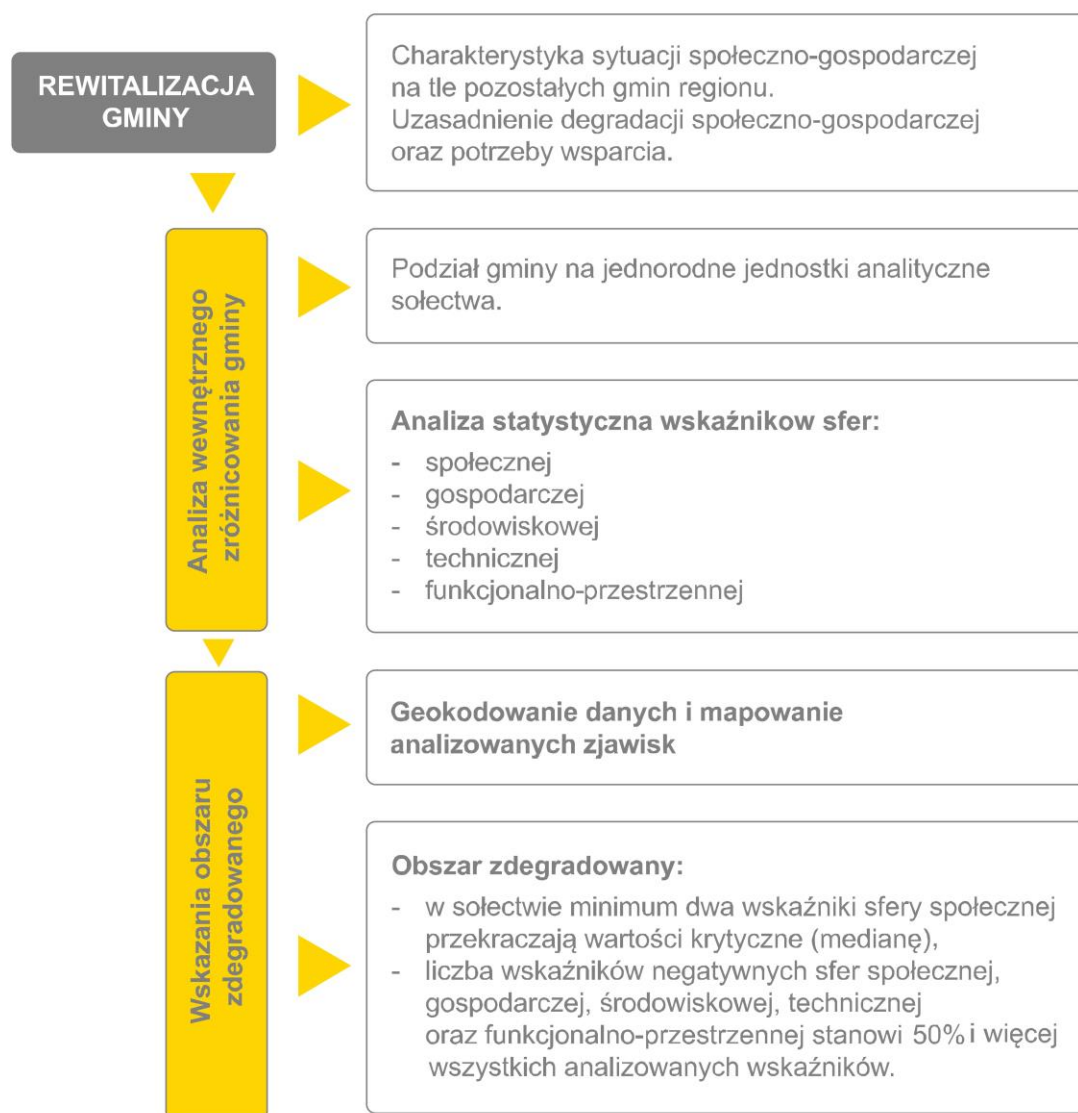
Rysunek 1. Schemat diagnozy sytuacji wewnętrznej w gminie na potrzeby rewitalizacji

Wyznaczenie obszarów zdegradowanych zostało poprzedzone opisem i oceną aktualnego stanu gminy na bazie dostępnych dokumentów, statystyki publicznej, badań ankietowych wśród sołtysów i wywiadów bezpośrednich z wójtem oraz mieszkańcami. Diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych objęła analizę obszarów gospodarczych, przestrzenno-funkcjonalnych, środowiskowych oraz technicznych – stan wyposażenia w infrastrukturę techniczną oraz stan techniczny obiektów budowlanych itp. Obszary zdegradowane wyznaczone zostały porównując sołectwa wewnątrz gminy, na podstawie stopnia zróżnicowania wskaźników cząstkowych degradacji.

Do wyznaczenia obszarów zdegradowanych na terenie gminy wykorzystano wskaźniki podstawowe (tabela 1), które opisują natężenie zjawisk w obrębie sołectwa. Założono, że przyjęcie sołectwa jako podstawowej jednostki analizy przestrzennej ułatwi pozyskiwanie informacji z publicznych portali statystycznych, w tym Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego oraz Urzędu Gminy. Wskaźniki przyjęte do oceny posiadały również charakter fakultatywny, co było pomocne w uwzględnieniu specyficznych cech danego obszaru i wewnętrznego zróżnicowania badanych jednostek analitycznych. Istotny z punktu widzenia oceny wskaźników jest ich charakter stymulacyjny lub destymulacyjny. Stymulantą jest dodatnio skorelowana ze zmienną objaśnianą, czyli wzrost wartości zmiennej objaśniającej prowadzi do wzrostu zmiennej objaśnianej. Natomiast destymulantą jest ujemnie skorelowana ze zmienną objaśnianą, czyli wzrost wartości zmiennej objaśniającej prowadzi do spadku zmiennej objaśnianej (tabela 1).

Rysunek 2. Schemat wyznaczania obszaru zdegradowanego

Wskaźniki przyjęte do analizy statystycznej pogrupowano ze względu na charakter i ładunek informacyjny w odniesieniu do poniższych obszarów:

- społecznego (m.in. bezrobocie, ubóstwo, przestępczość, poziom edukacji, kapitał społeczny, uczestnictwo w życiu publicznym i kulturalnym);
- gospodarczego (w szczególności w zakresie stopnia przedsiębiorczości, kondycji lokalnych przedsiębiorstw);
- (lub/i) przestrzenno-funkcjonalnego (w szczególności w zakresie niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, deficytu lub niskiej jakości terenów publicznych);
- (lub/i) technicznego (w szczególności w zakresie degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym oraz braku funkcjonowania rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska);
- (lub/i) środowiskowego (w szczególności w zakresie przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia, ludzi bądź stanu środowiska).

Dane niezbędne do przeprowadzenia analiz statystycznych pozyskano ze zbiorów statystyki publicznej oraz jednostek administracji publicznej w tym:

- Urzędu Gminy,
- Powiatowego Urzędu Pracy,
- Policji,
- Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej,
- Głównego Urzędu Statystycznego.

Wskaźniki opisujące zjawiska oceniono przyjmując zasadę, że wskazują sytuację kryzysową w przypadku kiedy ich wartość przekracza wartość mediany dla całego zbioru analizowanych jednostek. Uwzględniono przy tym jednocześnie charakter zmiennej przyjmując:

Wk_i gdy x_i jest stymulantą $x_i \leq Me$

Wk_i gdy x_i jest destymulantą $x_i \geq Me$

gdzie:

Wk_i – wskaźnik krytyczny,

x_i – wartość zmiennej w sołectwie i ,

Me – mediana.

Grupy cech	Wskaźnik (charakter zmiennej stymulanta/destymulanta)	Źródło danych ^a
SFERA SPOŁECZNA	Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej na 100 mieszkańców (destymulanta)	UG, GOPS,PUP/ MSC
	Odsetek długotrwale bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym (destymulanta)	UG, GOPS,PUP/ MSC
	Liczba przestępstw na 100 mieszkańców (destymulanta)	UG, GOPS,PUP/ MSC/2016
	Liczba przestępstw przeciwko rodzinie i opiece na 100 mieszkańców (destymulanta)	UG, GOPS,PUP/ MSC
SFERA GOSPODARCZA	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej na 100 mieszkańców (stymulanta)	UG, GUS / MSC
	Odsetek mieszkańców prowadzących działalność gospodarczą (stymulanta)	UG/ MSC
	Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców (destymulanta)	UG, GUS / MSC
	Odsetek osób z wykształceniem gimnazjalnym lub poniżej w ogólnej liczbie bezrobotnych (destymulanta)	UG, PUP/ MSC
SFERA INFRASTRUKTURALNA	Odsetek budynków mieszkalnych wybudowanych przed 1970 r. (destymulanta)	UG/MSC
	Przeciętna powierzchnia użytkowa lokalu na jedną osobę (stymulanta)	UG/MSC
	Odsetek mieszkań popegeerowskich w ogólnym zasobie mieszkaniowym miejscowości/osiedla/obrębu statystycznego (destymulanta)	UG/MSC/2016
	Odsetek budynków bez wodociągu do ogólnej liczby budynków (w %) (destymulanta)	UG/MSC
	Odsetek budynków poddanych termomodernizacji do ogólnej liczby budynków (stymulanta)	UG/MSC
PRZESTRZENNO-FUNKCYJNA	Dobowa liczba połączeń transportem publicznym (bus, autobus, kolej)	UG/MSC

	Odsetek długości dróg o nawierzchni utwardzonej (asfalt) (stymulanta)	UG/MSC
	Dostępność do podstawowych usług (odległość w km dojazdu do przedszkola lub szkoły) (destymulanta)	UG,GIS/MSC
	Liczba placów zabaw, zorganizowane miejsca spotkań młodzieży na otwartym powietrzu na terenie sołectwa na 100 mieszkańców (stymulanta)	UG, GUS/MS
	Dostępność do podstawowych usług (odległość w km dojazdu do zakładu opieki zdrowotnej (przychodni zdrowia) (destymulanta)	UG,GIS/MSC
SFERA ŚRODOWISKOWA	Dzikię wysypiska śmieci powierzchnia na 100 mieszkańców (destymulanta)	UG/MSC
	Powierzchnia terenów zieleni: parków spacerowo-wypoczynkowych, na 100 mieszkańców (stymulanta)	UG/MSC
	Powierzchnia terenów zieleni: zieleni osiedlowej, zieleńców na 100 mieszkańców (stymulanta)	UG/MSC
	Odsetek obszarów zdegradowanych przyrodniczo (w %) (destymulanta)	UG/MSC

^a Znaczenie skrótów: GUS – Główny Urząd Statystyczny, UG – Urząd Gminy, PUP – Powiatowy Urząd Pracy, GOPS – Gminy Ośrodek Pomocy Społecznej, NSP – Narodowy Spis Powszechny, NUTS4 – powiat, NUTS5 – gmina, MSC – miejscowość statystyczna, GIS – Geograficzne Systemy Informacji.

Na potrzeby projektu przyjęto następujące definicje obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji.

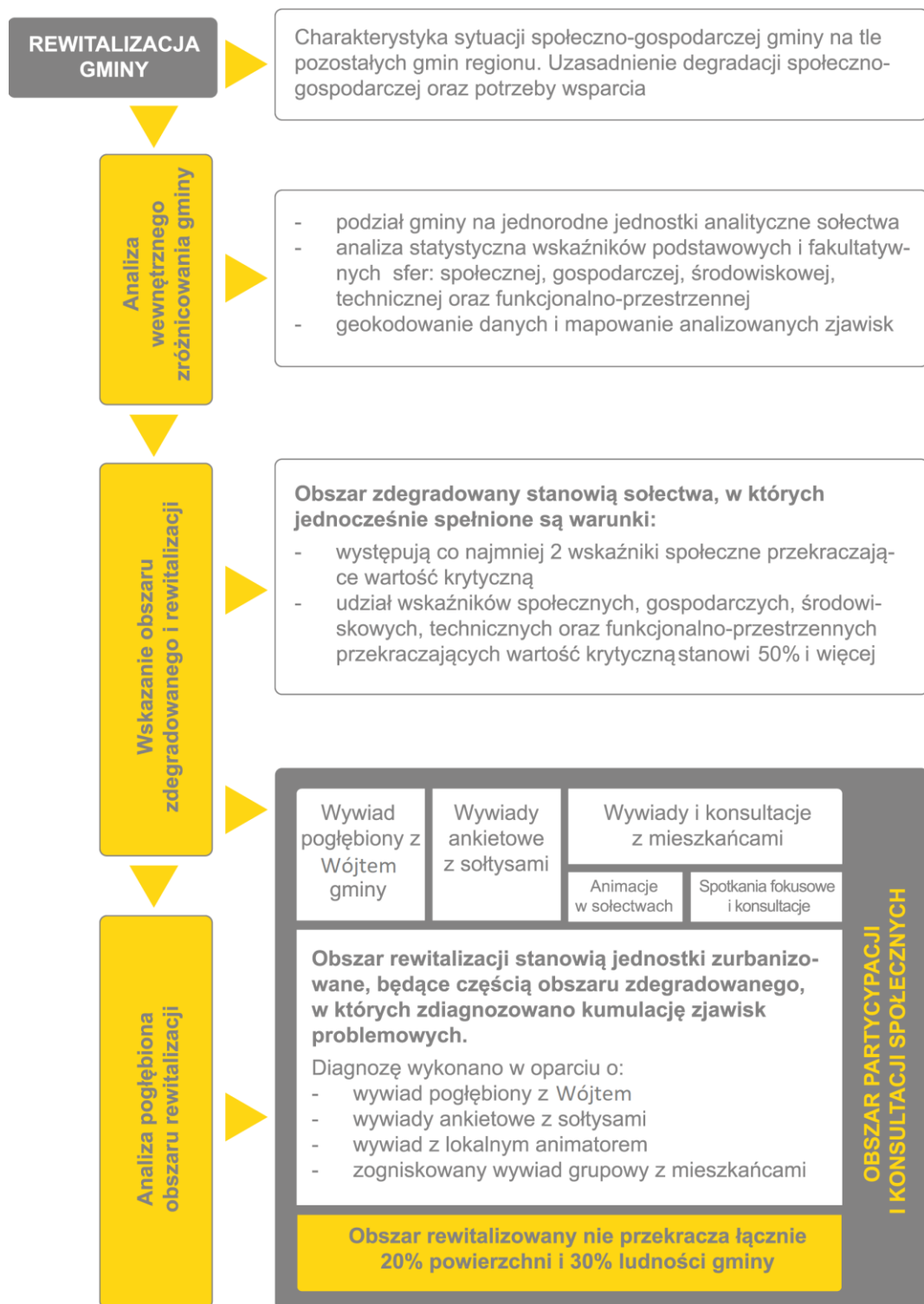
Obszar zdegradowany to obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych oraz negatywnych zjawisk o innym charakterze, tj. gospodarczym lub środowiskowym lub przestrzenno-funkcjonalnym lub technicznym. Przyjęto, że aby obszar zamieszkały sołectwa mógł być zaliczony do obszaru zdegradowanego muszą wystąpić dwa warunki:

- minimum dwa wskaźniki sfery społecznej przekraczają wartości krytyczne (medianę),
- liczba wskaźników negatywnych sfer społecznej, gospodarczej, środowiskowej, technicznej oraz funkcjonalno-przestrzennej stanowi 50% lub więcej wszystkich analizowanych wskaźników.

Obszar rewitalizacji to obszar zamieszkały sołectwa, ważny dla rozwoju lokalnego, stanowiący całość lub część obszaru zdegradowanego. Występuje w nim kumulacja zjawisk problemowych o charakterze społecznym, gospodarczym, środowiskowym, infrastrukturalnym i przestrzenno-funkcjonalnym. Jest o taka część obszaru zdegradowanego, w której prowadzone będą działania rewitalizacyjne. Należy zaznaczyć, że dodatkowo można wskazać w gminie taki obszar, który ma istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gminy – może okazać się, że jest to cały obszar zdegradowany, jego część albo jeden z obszarów zdegradowanych lub ich części. Obszar rewitalizacji musi być obszarem skoncentrowanym terytorialnie, obejmującym nie więcej niż 20% powierzchni gminy i 30% mieszkańców. Jeśli wyznaczony w diagnozie obszar zdegradowany jest większy niż 20% powierzchni lub przekracza 30% mieszkańców gminy, to należy wyznaczyć mniejszy obszar rewitalizacji, mieszczący się we wskazanych wyżej limitach.

Rozpoznanie zjawisk problemowych i ich przyczyn powstania odbywa się na drodze diagnozy pogłębionej w oparciu o wywiady bezpośrednie, wywiady kwestionariuszowe oraz zogniskowane wywiady grupowe. Diagnoza pogłębiona pomaga zrozumieć genezę kumulacji problemów, jak również pozwala rozpoznać potencjał rozwojowy obszaru rewitalizacji.

Rysunek 3. Schemat wyznaczania obszaru rewitalizacji

Obszar rewitalizacji musi być obszarem skoncentrowanym, ale nie musi być obszarem ciągłym przestrzennie. Możliwe jest utworzenie kilku podobszarów, ważne jednak aby łącznie nie przekraczały wyżej wskazanych limitów.

Zgodnie z przyjętą definicją obszar rewitalizacji wyznaczono (rysunek 3) w oparciu o diagnozę pogłębianą przy wykorzystaniu czterech metod badawczych:

- Indywidualna ankieta bezpośrednia – z sołtysami w gminie,
- IDI – *Individual In-Depth Interview*, tj. indywidualny wywiad pogłębiony – z osobami sprawującymi władzę w gminie (wójt),
- FGI – *Focus Group Interview*, tj. zogniskowany wywiad grupowy – z lokalnymi liderami w gminie,
- Wywiady i animacje – z mieszkańcami sołectw.

Celem diagnozy pogłębionej są następujące cele szczegółowe:

- identyfikacja problemów i potrzeb społecznych oraz określenie stopnia ich ważności dla mieszkańców w gminie z uwzględnieniem perspektywy różnych grup interesu, tj. sołtysów, przedstawicieli władz lokalnych oraz innych mieszkańców,
- dokonanie pogłębionej diagnozy potencjału rozwojowego gminy ze szczególnym uwzględnieniem aspektów społecznych, ekonomicznych, geograficzno-przyrodniczych, przestrzenno-funkcjonalnych, infrastrukturalnych i technicznych,
- ocena potencjału rozwojowego gminy przez różne grupy mieszkańców, tj. sołtysów, przedstawicieli władz lokalnych i lokalnych liderów,
- ustalenie i konsultacja wstępnych propozycji (pomysłów) na projekty możliwe i sugerowane do włączenia w plany rewitalizacji społecznej dla wybranych obszarów na terenie gminy. Obserwacje na potrzeby pogłębionej diagnozy przeprowadzono za pomocą różnych metod i technik badawczych, w zależności od postawionych celów szczegółowych oraz grupy respondentów (interesariuszy).

3.2. Geokodowanie danych i zasięg przestrzenny diagnozy

Pierwszym krokiem w procedurze identyfikacji obszarów zdegradowanych jest podział mapy gminy na jednostki analityczne, dla których będą zbierane dane. Przyjęta jednostka powinna dotyczyć obszaru zamieszkałego, nie może obejmować obszaru całej gminy lub miasta, czy też przeciwnie – np. jednego budynku. Zasięgi przestrzenne obszaru lub obszarów rewitalizacji dokonywane są przy kilku założeniach:

- program rewitalizacji może obejmować więcej niż jedno terytorium wymagające wsparcia;
- zasięg każdego z tych obszarów obejmuje tereny o szczególnej koncentracji negatywnych zjawisk istotnych dla rozwoju danej gminy;
- ustalenia zasięgu przestrzennego obszaru lub obszarów rewitalizacji dokonuje się w oparciu o analizę dokumentów strategicznych lub planistycznych gminy lub w oparciu o indywidualne kryteria (wraz z odniesieniem ich do wartości referencyjnych dla danej gminy);
- program rewitalizacji łącznie nie może obejmować więcej niż 20% powierzchni gminy i powinien dotyczyć nie większej liczby ludności niż 30% jej mieszkańców.

W przypadku badanej gminy do wyznaczenia obszarów zdegradowanych przyjęto za jednostkę analityczną sołectwo. Jest to podyktowane głównie aspektami funkcjonowania gminy, a co się z tym wiąże podziału środków pieniężnych, jak i również planowania działań. Warto podkreślić, iż organem uchwałodawczym w sołectwie jest zebranie wiejskie, które jest przykładem realizacji idei demokracji bezpośredniej podczas którego artykułowane są najważniejsze problemy mieszkańców sołectwa. Sołtysa oraz radę sołecką wyłaniają stali mieszkańcy danego sołectwa.

W gminie Rąbino funkcjonuje 15 jednostek pomocniczych gminy, będących sołectwami tj.: Batyń, Biała Góra, Biernów, Dąbrowa Białogardzka, Gąsków, Głodzino, Kłodzino, Lipie, Nielep, Rąbinko, Rąbino, Role, Rzecino, Stare Ludzicko, Świerznica.

W procesie diagnostycznym zbadano każdą jednostkę pod kątem tych samych wskaźników. Uzyskano tym samym oddzielne obrazy sytuacji społeczno-gospodarczej oraz natężenia problemów dla każdego z sołectw.

Mapa 1. Podział gminy Rąbino na jednostki analityczne – solectwa

3.3. Analiza wewnętrznego zróżnicowania gminy ze względu na występowanie zjawisk kryzysowych w głównych sferach funkcjonalnych: Analiza ilościowa/statystyczna

Diagnozę na potrzeby lokalnego programu rewitalizacji przeprowadzono dla całej gminy, badając jednocześnie negatywne zjawiska w sferze społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, środowiskowej oraz technicznej. Aby stwierdzić istnienie i określić zakres negatywnych zjawisk w każdej z ww. sfer zastosowano szereg wskaźników. W ich doborze wykorzystano wytyczne zamieszczone w ustawie z dnia 9 października 2015 roku o rewitalizacji¹ oraz zasady realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego 2014-2020². Należy zaznaczyć, iż dobór wskaźników dla gminy wynika z jej specyfiki i wewnętrznych uwarunkowań. Ze względu na brak danych statystycznych dotyczących zjawisk środowiskowych oraz zapisy ustawy o rewitalizacji, która dopuszcza aby obszar zdegradowany był wyznaczony w oparciu o negatywne zjawiska społeczne oraz co najmniej jedno z negatywnych zjawisk gospodarczych, technicznych, przestrzenno-funkcjonalnych lub środowiskowych, diagnozę statystyczną przeprowadzono dla 4 obszarów tj. społecznego, gospodarczego, technicznego i funkcjonalno-przestrzennego. W związku z powyższym nie przeprowadzono diagnozy dla sfery środowiskowej.

Sfera społeczna

W planowaniu działań w ramach rewitalizacji społecznej problemy społeczne są najważniejszym obszarem analizy. Stąd dużą uwagę poświęcono dokładnemu zdiagnozowaniu tych zjawisk i pozyskaniu jak największej liczby wskaźników. W ustawie o rewitalizacji (art. 9 ust. 1) wskazano zjawiska, które powinny zostać uwzględnione w analizie zjawisk społecznych. Są to przede wszystkim:

- ubóstwo,

¹ (Dz.U. 2015 poz. 1777), Ustawa z dnia 9 października 2015 roku o rewitalizacji.

² Zasady realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego 2014-2020 opracowane przez Zarząd Województwa Zachodniopomorskiego Instytucja Zarządzająca Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Zachodniopomorskiego 2014-2020.

- wysokie bezrobocie,
- wysoka przestępczość,
- niski poziom edukacji i kapitału społecznego,
- niewystarczający poziom uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym.

Charakter i skala zjawisk społecznych powoduje potrzebę wykorzystania szerszego zestawu wskaźników w celu uzyskania obiektywnego obrazu stanu kryzysowego i rozpoznania zjawisk negatywnych. Poniżej przedstawiono wskaźniki opisujące wymienione zjawiska.

Ubóstwo

Zjawisko ubóstwa zbadano wykorzystując dane gromadzone przez ośrodek pomocy społecznej, który jest podstawową jednostką w systemie. Ośrodek Pomocy Społecznej jest miejscem pierwszego kontaktu osób poszukujących pomocy. Zgodnie z prawem ośrodki takie działają w każdej gminie i wykonują zadania własne gminy w zakresie pomocy społecznej, w ramach realizacji gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych. W analizie ubóstwa można stosować wiele różnych miar przy czym najczęściej stosowanymi są:

- liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej na 100 mieszkańców,
- wielkość zasiłków pomocy rodzinie w przeliczeniu na rodzinę.

Bezrobocie

Jednym z głównych zjawisk, które obserwuje się na obszarach zdegradowanych jest wysoki poziom bezrobocia. Mamy zatem do czynienia z sytuacją, w której część mieszkańców tego obszaru, zdolnych do pracy i pragnących ją podjąć nie znajduje zatrudnienia. Pojęcie osoby bezrobotnej oznacza ogólnie osobę niezatrudnioną, nieprowadzącą działalności gospodarczej i niewykonującą innej pracy zarobkowej, zdolną i gotową do podjęcia zatrudnienia (w pełnym lub niepełnym wymiarze czasu pracy). Bezrobocie szczególnie długotrwałe niesie za sobą negatywne skutki społeczne, wśród których najczęściej wymienia się: trudności materialne, utratę statusu społecznego, niską samoocenę, problemy rodzinne oraz problemy natury psychicznej (depresję), w niektórych przypadkach bezdomność a często także zjawiska patologii społecznej jak: alkoholizm, narkomania, przestępczość. Wysokie bezrobocie w regionie pociąga za sobą wysokie koszty związane z utrzymaniem osób bezrobotnych oraz służb zajmujących się ich problemami i obsługą. Wraz ze wzrostem bezrobocia następuje

również spadek dochodów do budżetu gminy. W analizie bezrobocia można stosować poniższe wskaźniki:

- odsetek bezrobotnych,
- odsetek długotrwale bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym.

Przestępczość

Przestępczość jest zjawiskiem społecznym i stanowi zbiór czynów zabronionych ustawowo pod groźbą kary, a popełnionych na obszarze gminy. Wysoka przestępczość dość silnie kształtuje negatywny obraz danego obszaru w społecznej świadomości, dodatkowo jeszcze wzmacniając występowanie innych problemów o charakterze społecznym. W ramach niniejszej diagnozy zwrócono uwagę zarówno na przestępczość „widoczną”, której ofiarą może być każda osoba przebywająca w gminie, jak też przestępczość tzw. „za zamkniętymi drzwiami”, szczególnie przemoc domową. Przestępczości towarzyszy szereg innych negatywnych zjawisk społecznych i związane jest to często z przejawami uzależnień (alkoholizmem, narkomanią itp.), co uwarunkowane jest występowaniem większej liczby sklepów monopolowych, czy też pubów oraz dyskotek, w których sprzedawany i spożywany jest alkohol oraz występuje nielegalny handel środkami odurzającymi. W analizie przestępczości można stosować wiele miar przy czym najczęściej stosowanymi są:

- liczba przestępstw na 100 mieszkańców,
- czyny karalne nieletnich na 100 mieszkańców.

Edukacja

Podstawą kształtowania kapitału ludzkiego i społecznego w gminie jest lokalny system edukacji. Należy przyjąć, iż wyniki w nauce nie są jedynie związane z jakością kształcenia ale wynikają również z warunków materialnych i społecznych jakie występują zarówno w środowisku domowych jak również w otoczeniu społecznym rodziny. Dzieci z obszarów zdegradowanych rzadko uzyskują dobre wyniki w nauce np. sprawdzianu szóstoklasisty czy też sprawdzianów gimnazjalnych. Szkolnictwo na obszarach wiejskich boryka się z szeregiem problemów związanych z finansowaniem małych nierentownych szkół, dojazdami dzieci do szkoły czy też pozyskaniem kadry nauczycielskiej. Szkoły na wsi są jedną z najważniejszych instytucji społecznych, które wspierają kapitał kulturowy wsi, integrują lokalne społeczności i często są nośnikiem nowych idei oraz wsparciem dokonujących się przemian społecznych i gospodarczych. Rozwój edukacji przedszkolnej oraz żłobków na obszarach wiejskich jest uważany obecnie za jeden z podstawowych warunków poprawy sytuacji na rynku pracy i aktywizacji zawodowej młodych kobiet.

Ze względu na możliwości pozyskania danych statystycznych i merytoryczny charakter informacji do oceny sfery społecznej przyjęto pięć wskaźników:

- liczbę osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej na 100 mieszkańców,
- odsetek bezrobotnych,
- liczbę przestępstw na 100 mieszkańców,
- liczba przestępstw przeciwko rodzinie i opiece na 100 mieszkańców,
- wielkość zasiłków pomocy rodzinie w przeliczeniu na rodzinę.

Gmina Rąbino jest zróżnicowana wewnętrznie ze względu na poziom zjawisk społecznych. Największa koncentracja zjawisk negatywnych ma miejsce w sołectwie: Dąbrowa Białogardzka, w której odnotowano 5 wskaźników negatywnych. Dużą liczbę wskaźników negatywnych (4 wskaźniki) zaobserwowano również w sołectwach: Rąbino oraz Głodzino. Łącznie wymienione sołectwa stanowią obszar o największym natężeniu problemów społecznych.

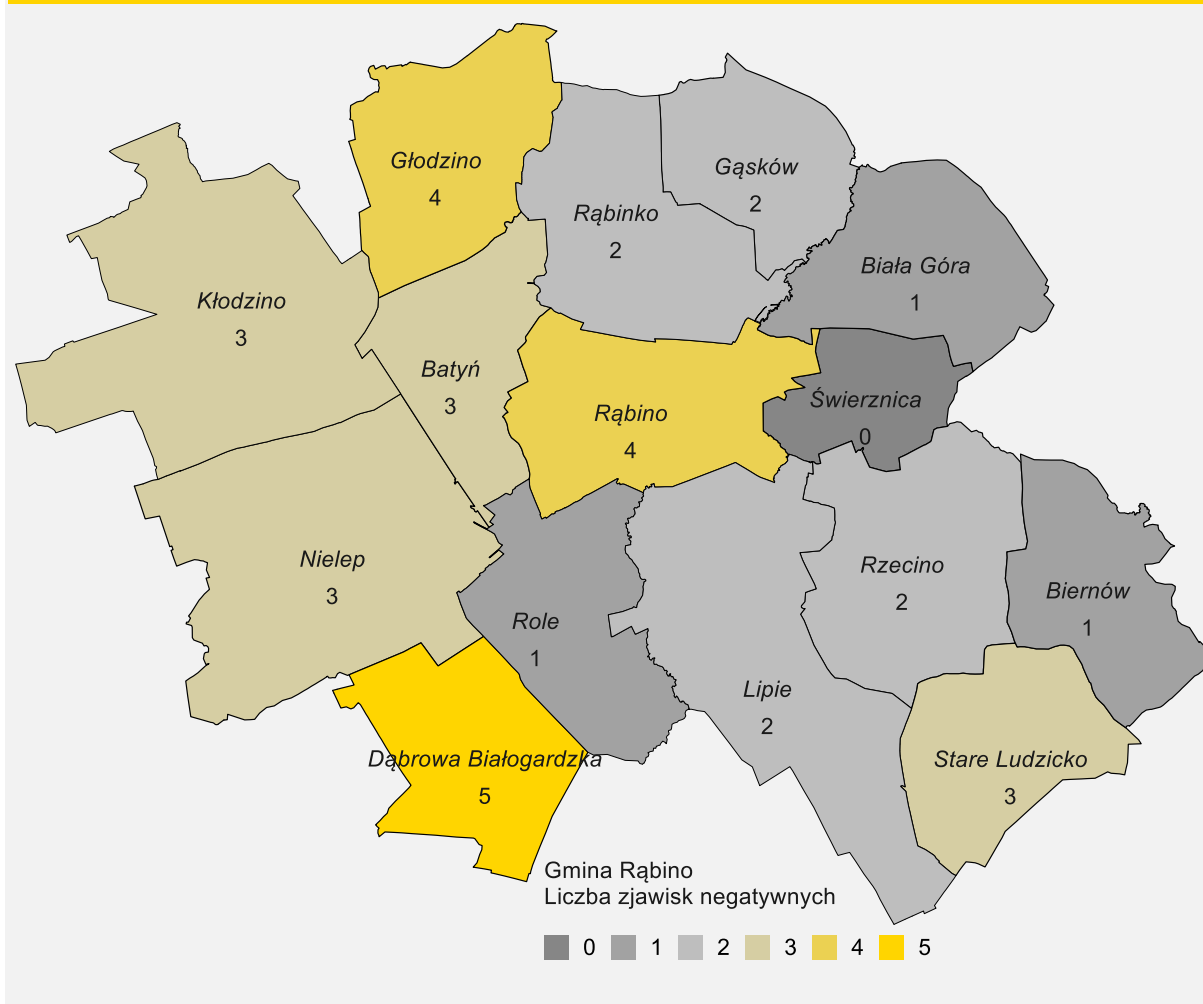
Tabela 3. Wskaźniki sfery społecznej w sołectwach gminy Rąbino

Sołectwa	Korzystający z pomocy społecznej na 100 miesz.	Odsetek bezrobotnych [%]	Przestępstwa na 100 mieszkańców	Liczba przestępstw przeciwko rodzinie i opiece na 100 mieszkańców	Wielkość zasiłków pomocy rodzinie na rodzinę [zł]	Liczba zjawisk negatywnych ^a
Batyń	18,8341	9,8655	0,0000	0,0000	3887,7600	3
Biała Góra	11,9205	3,9735	0,6623	0,0000	1408,2600	1
Biernów	9,5652	4,3478	0,0000	2,6087	1828,6500	1
Dąbrowa Białogardzka	16,2500	7,0833	0,8333	0,4167	2088,1600	5
Gąsków	3,5714	8,9286	3,5714	0,0000	424,8000	2
Głodzino	14,7059	9,8039	0,9804	0,9804	291,5400	4
Kłodzino	12,4183	12,4183	0,6536	0,0000	2832,1400	3
Lipie	16,6333	6,4128	0,6012	0,0000	2383,7600	2
Nielep	18,5976	4,2683	0,9146	0,0000	2885,1400	3
Rąbinko	11,1111	11,1111	0,7937	0,0000	1347,0300	2
Rąbino	8,8581	6,8303	0,7471	0,4269	2087,4300	4
Role	7,4689	4,1494	3,3195	0,0000	1475,1900	1
Rzecino	8,1081	6,6066	0,3003	0,0000	2996,3300	2
Stare Ludzicko	11,2500	5,0000	1,2500	0,0000	2632,4300	3
Świerznica	8,7912	4,3956	0,0000	0,0000	1305,6500	0
Mediana^b	11,2500	6,6066	0,7471	0,0000	2087,4300	-

^a liczba wskaźników, które przekroczyły wartość krytyczną (medianę) dla całego zbioru analizowanych przypadków

^b mediana inaczej wartość środkowa lub wartość przeciętna, drugi kwartyl jest to wartość cechy w szeregu uporządkowanym, powyżej i poniżej której znajduje się jednakowa liczba obserwacji. Mediana znalazła szerokie zastosowanie w statystyce jako średnia znacznie bardziej odporna na elementy odstające niż średnia arytmetyczna. Na podstawie analizy w relacji do wartości mediany wyznaczono liczbę wskaźników krytycznych w każdym sołectwie.

Mapa 2. Koncentracja zjawisk negatywnych sfery społecznej w sołectwach gminy Rąbino

^a liczba zjawisk negatywnych równa się wskaźnikom z przekroczoną wartością krytyczną

Sfera gospodarcza

Negatywne zjawiska w sferze społecznej są często wynikiem słabej kondycji lokalnej gospodarki. Jest to związane z procesem kumulacji problemów ekonomicznych, gdzie niski poziom przedsiębiorczości powoduje wysokie bezrobocie oraz spadek dochodów ludności. Ubożenie lokalnej społeczności prowadzi do problemów związanych ze wzrostem przestępczości, uzależnieniami i przemocą w rodzinie. Brak perspektyw znalezienia pracy i uzyskania określonego poziomu życia powoduje, że osoby młode nie widzą przyszłości rozwoju zawodowego i emigrują do większych ośrodków gospodarczych co prowadzi do zjawiska procesów depopulacyjnych i w efekcie – starzenia się lokalnych zasobów ludzkich.

Sytuację gospodarczą na poziomie lokalnym analizuje się przede wszystkim za pomocą obserwacji liczby funkcjonujących podmiotów gospodarczych, postaw przedsiębiorczych mieszkańców i gotowości do zakładania nowych przedsiębiorstw. O kondycji lokalnej gospodarki może świadczyć również liczba wyrejestrowanych działalności gospodarczych, jak też liczba opuszczonych i wynajętych lokali usługowych.

Istotny z punktu widzenia rozwoju lokalnej gospodarki jest poziom kapitału ludzkiego, który stanowi potencjał dla powstających przedsiębiorstw i funkcjonowania rynku pracy. Brak wykwalifikowanych pracowników i trudności ze znalezieniem osób chętnych do pracy zniechęca inwestorów i w dużym stopniu wpływa na niski poziom inwestycji w gminie. Kapitał ludzki można mierzyć poprzez obserwację odsetka osób w wieku poprodukcyjnym, jak również poziomu wykształcenia osób bezrobotnych ze szczególnym uwzględnieniem odsetka osób z wykształceniem gimnazjalnym i podstawowym.

Na potrzeby analizy sytuacji gospodarczej przyjęto trzy wskaźniki:

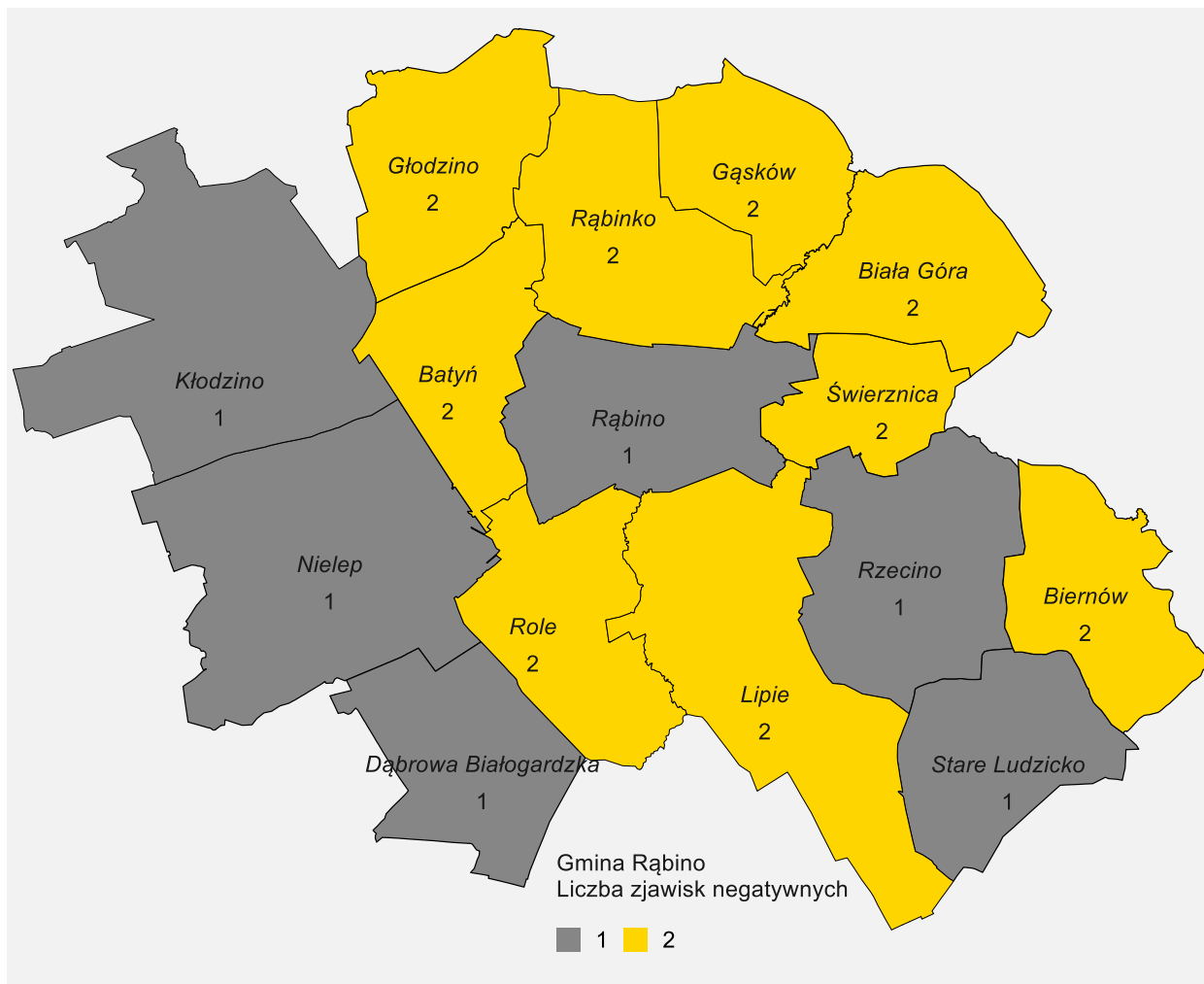
- liczba zarejestrowanych przedsiębiorstw na 100 mieszkańców,
- odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców,
- odsetek osób z wykształceniem gimnazjalnym lub poniżej w ogólnej liczbie bezrobotnych.

W sferze gospodarczej najgorsza sytuacja występuje w sołectwach: Świerznica, Gąsków, Głodzino, Rąbinko, Role, Batyń, Biała Góra oraz Biernów, w których 2 analizowane wskaźniki przekroczyły wartość krytyczną.

Tabela 4. Wskaźniki sfery gospodarczej w sołectwach gminy Rąbino

Sołectwa	Liczba zarejestrowanych przedsiębiorstw na 100 mieszkańców	Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym [%]	Odsetek osób z wykształceniem gimnazjalnym lub poniżej w ogólnej liczbie bezrobotnych [%]	Liczba zjawisk negatywnych
Batyń	4,0359	18,3857	45,4545	2
Biała Góra	3,3113	17,2185	50,0000	2
Biernów	1,7391	26,0870	20,0000	2
Dąbrowa Białogardzka	0,0000	15,4167	35,2941	1
Gąsków	0,0000	19,6429	40,0000	2
Głodzino	0,0000	11,7647	50,0000	2
Kłodzino	3,2680	16,3399	36,8421	1
Lipie	2,4048	15,0301	62,5000	2
Nielep	4,2683	13,4146	50,0000	1
Rąbinko	2,3810	16,6667	28,5714	2
Rąbino	4,0555	19,8506	43,7500	1
Role	0,0000	14,5228	60,0000	2
Rzecino	2,7027	15,6156	50,0000	1
Stare Ludzicko	3,1250	11,8750	62,5000	1
Świerznica	2,1978	20,8791	25,0000	2
Mediana	2,4048	16,3399	45,4545	-

Mapa 3. Koncentracja zjawisk negatywnych sfery gospodarczej w sołectwach gminy Rąbino

Sfera techniczna

Jednym z problemów, który szczególnie dotyka obszary wiejskie jest poziom zainwestowania w sferze infrastruktury technicznej. W szerokim ujęciu dotyczy to obiektów budowlanych, mieszkalnych, efektywności energetycznej budynków, długości i jakości dróg, chodników, sieci przesyłowych, kanalizacji, wody, gazu oraz szerokopasmowego Internetu. W przeciwieństwie do obszarów wysoko zurbanizowanych wieś posiada rozproszoną zabudowę, co powoduje relatywnie wysokie koszty prowadzonych inwestycji i możliwości ich finansowania z podatków lokalnych oraz opłat czynszowych. Inwestorzy prywatni nie są zainteresowani inwestycjami tam gdzie przypuszczalne zyski z eksploatacji obiektów i sieci nie będą pokrywały kosztów początkowych inwestycji i później utrzymania ich stanu technicznego. Z drugiej strony inwestycje publiczne realizowane poprzez budżety gmin nie są w stanie zaspokoić wszystkich potrzeb mieszkańców. Dlatego tak ważne jest wsparcie tych gmin, które funkcjonują w słabej strukturze gospodarczej przy ograniczonych możliwościach prowadzenia inwestycji. Przykładowe wskaźniki dotyczące sfery technicznej dotyczą: ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej, sieci wodociągowej czy też budynków podłączonych do kanalizacji. Wskaźnik dotyczący udziału budynków wybudowanych przed 1970 obrazuje ich stan techniczny ze względu na długi okres eksploatacji oraz stare technologie wykorzystane przy ich budowie. W szczególności dotyczy to właściwości termicznych (ocieplenia, stolarki okiennej oraz wentylacji), systemów ogrzewania oraz elementów konstrukcyjnych, które z upływem czasu mogą stanowić zagrożenie dla użytkowników. Należy zaznaczyć, że dobór wskaźników sfery technicznej jest w dużej mierze uzależniony od ich dostępności na poziomie sołectw oraz miejscowości. Dlatego też na potrzeby analizy sytuacji technicznej przyjęto dwa poniższe wskaźniki:

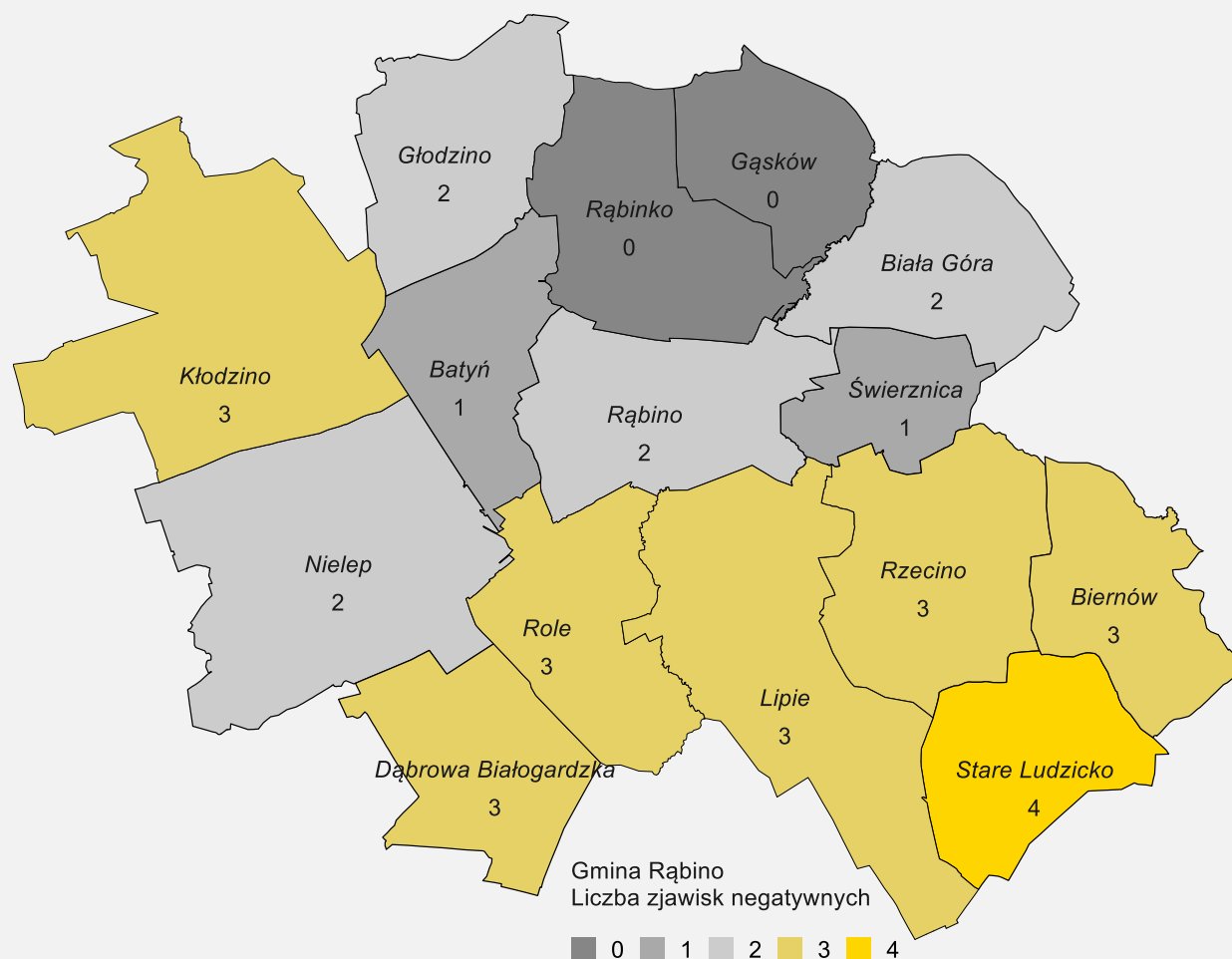
- odsetek budynków mieszkalnych wybudowanych przed 1970 r.,
- odsetek mieszkań popegeerowskich w ogólnym zasobie mieszkaniowym,
- przeciętna powierzchnia użytkowa lokalu na jedną osobę,
- odsetek budynków poddanych termomodernizacji do ogólnej liczby budynków.

Analiza powyższych wskaźników pokazała, że w sferze technicznej najgorsza sytuacja występuje w sołectwie: Stare Ludzicko (4 wskaźniki) oraz sołectwach: Biernów, Dąbrowa Białogardzka, Kłodzino, Role oraz Rzecino, w których 3 analizowane wskaźniki przekroczyły wartość krytyczną.

Tabela 5. Zestawienie wskaźników sfery technicznej w sołectwach gminy Rąbino

Sołectwa	Odsetek budynków mieszkalnych wybudowanych przed 1970 rokiem [%]	Odsetek mieszkań popegeerowskich w ogólnym zasobie mieszkaniowym [%]	Przeciętna powierzchnia użytkowa lokalu na jedną osobę	Odsetek budynków poddanych termomodernizacji do ogólnej liczby budynków	Liczba zjawisk negatywnych
Batyń	94,4444	0,0000	21,2863	13,8889	1
Biała Góra	94,7368	0,0000	18,8193	15,7895	2
Biernów	75,0000	40,0000	18,8193	0,0000	3
Dąbrowa Białogardzka	45,4545	68,0000	18,4530	13,6364	3
Gąsków	87,5000	0,0000	27,2069	25,0000	0
Głodzino	100,0000	0,0000	20,3431	11,7647	2
Kłodzino	100,0000	32,0000	22,0805	4,0000	3
Lipie	72,5490	55,0000	18,6792	13,7255	3
Nielep	85,7143	59,0000	20,2745	7,1429	2
Rąbinko	89,4737	21,0000	21,5512	42,1053	0
Rąbino	86,9159	100,0000	20,1733	29,9065	2
Role	90,3226	0,0000	17,5964	0,0000	3
Rzecino	97,0588	76,0000	18,8455	17,6471	3
Stare Ludzicko	100,0000	30,0000	18,9143	8,6957	4
Świerznica	90,0000	0,0000	23,2857	20,0000	1
Mediana	90,0000	30,0000	20,1733	13,7255	-

Mapa 4. Koncentracja zjawisk negatywnych sfery technicznej w sołectwach gminy Rąbino

Sfera przestrzenno-funkcjonalna

Negatywnym zjawiskom społeczno-gospodarczym towarzyszą negatywne zjawiska przestrzenno-funkcjonalne. Dotyczą one głównie złego planowania przestrzennego, braku miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, niskiej dostępności usług publicznych, jak również degradacji istniejących przestrzeni publicznych. Wiodącym problemem obszarów wiejskich jest niska dostępność komunikacyjna, która wynika z braku połączeń transportem publicznym, znacznymi odległościami z miejscowości do urzędów publicznych, przedszkoli, szkół czy też placówek opieki zdrowotnej. Wykluczenie komunikacyjne przekłada się na wiele innych problemów, w tym związanych z bezrobociem np. brak możliwości dojazdów do pracy lub długi czas dowozu dzieci do przedszkola. Obecnie dużą rolę w rozwiązywaniu problemów przestrzennych odgrywają usługi dostępne przez Internet. Jednak obserwuje się szczególnie na obszarach wiejskich zjawisko wykluczenia cyfrowego, które oznacza nie tylko brak dostępu do Internetu, ale również brak umiejętności posługiwania się Internetem oraz ograniczoną szybkość przesyłu danych. Rozwiązania funkcjonalno-przestrzenne są istotnym elementem kształtowania jakości życia w społeczności lokalnych w miejscu ich zamieszkania. Wiąże się to również z dostępem w miejscowościach wiejskich do infrastruktury społecznej dającej możliwość spędzania wolnego czasu, zabaw dla dzieci i młodzieży, spotkań mieszkańców, organizowania różnych wydarzeń, które łącznie są ważnym czynnikiem tworzącym podstawę integracji i rozwoju kapitału społecznego. W związku z powyższym na potrzeby analizy sytuacji funkcjonalno-przestrzennej przyjęto trzy wskaźniki:

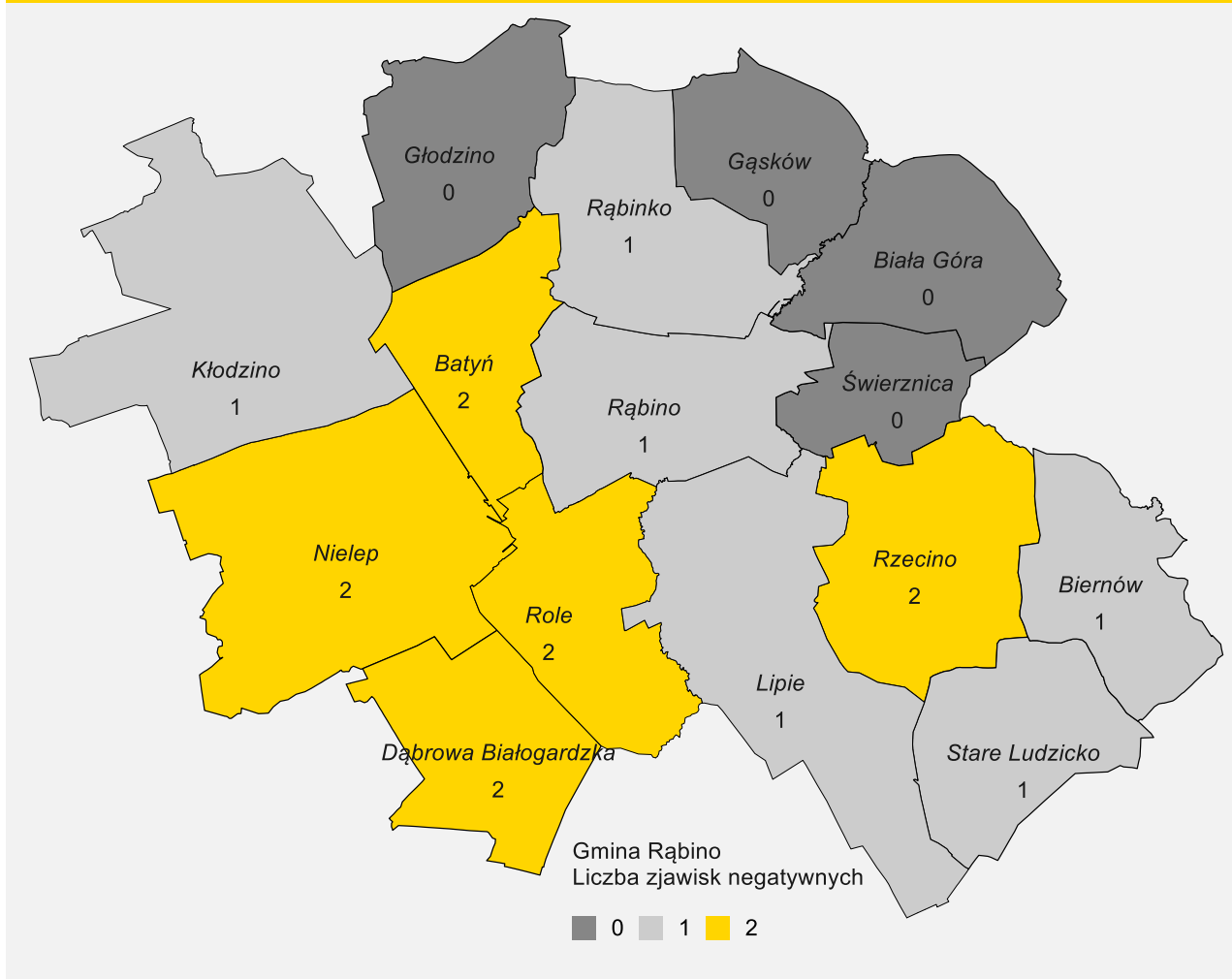
- liczba placów zabaw na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym,
- czas dojazdu do przedszkola,

W sferze funkcjonalno-przestrzennej najgorsza sytuacja występuje w sołectwach: Batyń, Role, Rzecino, Nielep, Dąbrowa Białogardzka, w których wszystkie 2 analizowane wskaźniki przekroczyły wartość krytyczną.

Tabela 6. Zestawienie wskaźników sfery funkcjonalno-przestrzennej w sołectwach gminy Rąbino

Sołectwa	Czas dojazdu do przedszkola [minuty]	Liczba placów zabaw na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym	Liczba zjawisk negatywnych
Batyń	20	0,4484	2
Biała Góra	6	0,6623	0
Biernów	15	0,8696	1
Dąbrowa Białogardzka	15	0,4167	2
Gąsków	5	1,7857	0
Głodzino	10	0,9804	0
Kłodzino	15	0,6536	1
Lipie	10	0,6012	1
Nielep	14	0,3049	2
Rąbinko	12	0,7937	1
Rąbino	10	0,2134	1
Role	15	0,4149	2
Rzecino	20	0,3003	2
Stare Ludzicko	10	0,6250	1
Świerznica	7	1,0989	0
Mediana	12	0,6250	-

Mapa 4. Koncentracja zjawisk negatywnych sfery funkcjonalno-przestrzennej w sołectwach gminy Rąbino

3.4. Zasięg przestrzenny obszaru zdegradowanego w gminie Rąbino

Obszar zdegradowany to obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych oraz negatywnych zjawisk o innym charakterze, tj. gospodarczym lub środowiskowym lub przestrzenno-funkcjonalnym lub technicznym. Na tym etapie analizy nie określa się dopuszczalnego maksymalnego zasięgu obszaru zdegradowanego, przy czym nie może to być obszar całej gminy ze względu na cel delimitacji, jakim jest wskazanie koncentracji badanych zjawisk.

Obszarem zdegradowanym są zatem te wszystkie tereny w gminie, na które nakłada się kilka negatywnych zjawisk, nie tylko społecznych, ale również negatywnych zjawisk z pozostałych sfer. Przyjęto, że aby sołectwo mogło być zaliczone do obszaru zdegradowanego muszą wystąpić dwa warunki:

- sołectwo posiada minimum dwa wskaźniki negatywne w sferze społecznej,
- łączna liczba wszystkich wskaźników sfer społecznej, gospodarczej, środowiskowej, technicznej oraz funkcjonalno-przestrzennej stanowią 50% lub więcej.

Obszar zdegradowany może być złożony z podobszarów, przy czym w każdym z tych podobszarów musi spełniać warunki stawiane obszarowi zdegradowanemu ze względu na koncentrację zespołu zjawisk negatywnych.

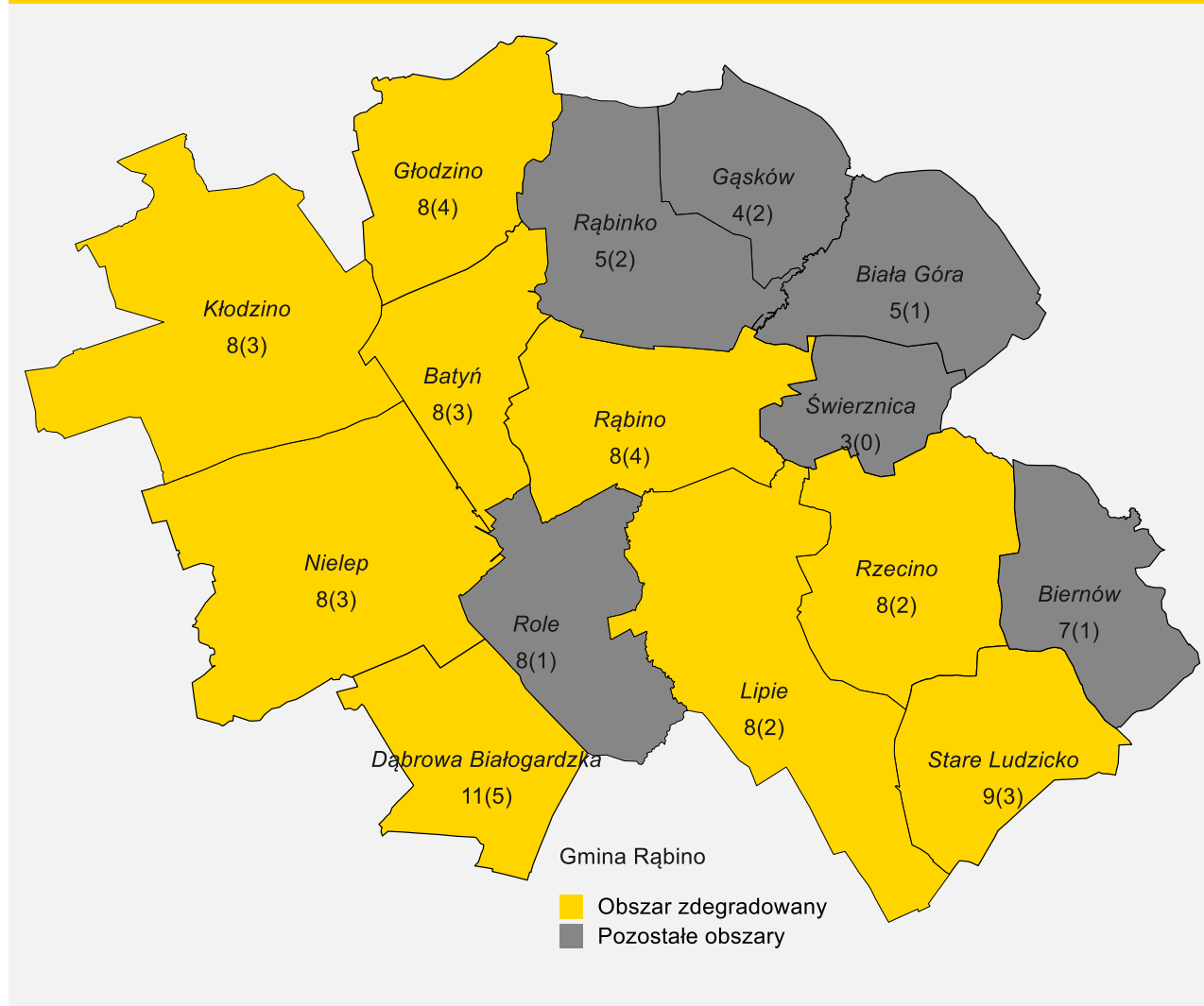
Na podstawie wyników analizy statystycznej wskaźników podstawowych i przyjętych warunków klasyfikacji do obszaru zdegradowanego wyznaczono: Dąbrowa Białogardzka 11(5), Głodzino 8(4), Batyń 8(3), Kłodzino 8(3), Nielep 8(3), Stare Ludzicko 8(3), Rzecino 8(2), lipie 8(2), Rąbino 7(4). Wyznaczone obszary zdegradowane w gminie charakteryzują się kumulacją negatywnych zjawisk większości analizowanych sfer społecznej, gospodarczej, technicznej oraz funkcjonalno-przestrzennej. Zgodnie z przyjętą metodologią w dalszej kolejności obszary te będą poddane diagnozie pogłębionej w celu rozpoznania szczegółowych problemów, których nie można było wyznaczyć opierając się o wskaźniki statystyczne zaproponowane w pierwszej części diagnozy.

Tabela 7. Charakterystyka obszaru zdegradowanego w gminie Rąbino

Sołectwa	Liczba wskaźników krytycznych (społeczny) ^a	Ludność [osoba]	Ludność [%]	Powierzchnia [ha]	Powierzchnia [%]
Obszar zdegradowany					
Dąbrowa Białogardzka	11(5)	241	6,3	960	5,4
Głodzino	8(4)	102	2,7	1061	5,9
Batyń	8(3)	226	5,9	860	4,8
Kłodzino	8(3)	150	3,9	2117	11,8
Nielep	8(3)	340	8,9	2054	11,5
Stare Ludzicko	9(3)	166	4,3	951	5,3
Rzecino	8(2)	335	8,7	1316	7,3
Rąbino	8(4)	974	25,4	1167	6,5
Lipie	8(2)	517	13,5	1883	10,5
Pozostałe obszary					
Role	8(1)	237	6,2	1047	5,8
Biernów	7(1)	115	3,0	906	5,1
Rąbinko	5(2)	127	3,3	1204	6,7
Biała Góra	5(1)	154	4,0	1032	5,8
Gąsków	4(2)	53	1,4	798	4,5
Świerznica	3(0)	92	2,4	551	3,1

^a podano łączną liczbę wskaźników negatywnych, które przekroczyły wartość krytyczną, w nawiasie podano liczbę negatywnych wskaźników społecznych

Mapa 5. Zasięg przestrzenny obszaru zdegradowanego w gminie Rąbino

Objaśnienia: na mapie podano łączną liczbę wskaźników negatywnych, które przekroczyły wartość krytyczną, w nawiasie podano liczbę negatywnych wskaźników społecznych.

4.

Wyznaczenie obszarów rewitalizacji z uwzględnieniem partycypacji mieszkańców i lokalnych liderów – diagnoza pogłębiona

4.1. Partycypacyjna ocena obszaru rewitalizacji

Obszar rewitalizacji to część obszaru zdegradowanego. Obszar rewitalizacji wyznaczono jako obszar zabudowany w obszarze zdegradowanym w oparciu o największą kumulację zjawisk problemowych oraz potencjałów rozwojowych zaobserwowanych w trakcie diagnozy pogłębionej obszaru zdegradowanego.

Wybór obszaru rewitalizacji z obszaru zdegradowanego zaprezentowany w tabeli 8 jest decyzją władza gminy w oparciu o:

- wyniki diagnozy statystycznej uwarunkowań społecznych, gospodarczych, technicznych oraz przestrzenno-funkcjonalnych,
- potencjał rozwojowy i najpilniejsze obszary interwencji.

Diagnoza statystyczna została wykonana w oparciu o 14 niezależnych wskaźników:

- x1 - Korzystający z pomocy społecznej na 100 mieszkańców
- x2 - Odsetek bezrobotnych [%]
- x3 - Przestępstwa na 100 mieszkańców
- x4 - Liczba przestępstw przeciwko rodzinie i opiece na 100 mieszkańców
- x5 - Wielkość zasiłków pomocy rodzinie na rodzinę [zł]
- x6 - Liczba zarejestrowanych przedsiębiorstw na 100 mieszkańców
- x7 - Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym [%]
- x8 - Odsetek osób z wykształceniem gimnazjalnym lub poniżej w ogólnej liczbie bezrobotnych [%]
- x9 - Odsetek budynków mieszkalnych wybudowanych przed 1970 rokiem [%]
- x10 - Przeciętna powierzchnia użytkowa lokalu na jedną osobę
- x11 - Odsetek mieszkań popegeerowskich w ogólnym zasobie mieszkaniowym [%]
- x12 - Odsetek budynków poddanych termomodernizacji do ogólnej liczby budynków
- x13 - Liczba placów zabaw na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym
- x14 - Czas dojazdu do przedszkola [minuty]

Obszar rewitalizacji został wyznaczony w miejscach, gdzie w wyniku analizy statystycznej zaobserwowano kumulację zjawisk problemowych o charakterze społecznym, gospodarczym, infrastrukturalnym i przestrzenno-funkcjonalnym opisywanych. Zbiorcze szczegółowe wyniki analizy zaprezentowano w załączniku numer 14.

W kolejnym etapie określającym obszary rewitalizacji w gminie uwzględniono potencjał rozwojowy i najpilniejsze obszary interwencji. W procesie jakościowej diagnozy pogłębionej, którą przeprowadzono metodyką partycypacyjną (załącznik 15) mającą na celu wskazanie potencjałów rozwojowych występujących na obszarach kryzysowych wykorzystano różnorodne narzędzia i sposoby zebrania informacji.

W pierwszej kolejności przeprowadzono wywiady oraz badanie ankietowe z przedstawicielkami i przedstawicielami lokalnej społeczności wszystkich 15 sołectw z terenu gminy (załącznik 1), którzy odpowiadając na pytania zawarte w ankiecie wskazali istotne problemy, dokonali ich oceny a także wytypowali najpilniejsze działania odpowiadające wcześniej zdiagnozowanym problemom (załączniki 1-5 oraz 13).

W kolejnym etapie diagnozy wykorzystano bezpośrednie spotkania animacyjne ze wszystkimi grupami interesariuszy zorganizowane na poziomie sołectw - zrealizowanych w łącznej liczbie 602 godzin.

Kolejnym krokiem było sporządzenie map zasobów oraz potrzeb opracowanych bezpośrednio przez mieszkańców każdego sołectwa. Animator Lokalny przy wsparciu tutorów i specjalistów zewnętrznych przeprowadził spotkania z 312 mieszkańcami. Podczas tych spotkań w celu osiągnięcia pełnej diagnozy sytuacji społeczno-gospodarczej oraz wypracowania przyszłych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, zrealizowano również wizje lokalne (spacery badawcze). Podczas spacerów badawczych mieszkańcy i mieszkanki, oraz osoby odpowiedzialne za przygotowanie programu rewitalizacji mieli okazję obejrzeć teren gminy i zgłaszać swoje uwagi i opinie bezpośrednio w miejscu, na temat którego toczyła się dyskusja - łączna liczba godzin zrealizowanych w ramach spacerów 118 godzin.

Podsumowanie zebranych danych jakościowych z wykorzystanych powyżej metod partycypacyjnych wykonano podczas spotkań fokusowych prowadzonych dla wszystkich grup interesariuszy. Spotkania miały na celu podsumowanie diagnozy sytuacji w gminie i poszczególnych sołectwach, ze szczególnym uwzględnieniem problemów, potrzeb, potencjału i proponowanych rozwiązań - w 2 spotkaniach każdorazowo wzięło udział około 12-15 osób (załącznik 10).

O wyborze podobszarów rewitalizacji zaważyły w rezultacie kwestie techniczne oraz występujące lub spodziewane deficyty w zaspakajaniu potrzeb lokalnych, w tym napotykanne problemy o charakterze prawnym i własnościowym. Określono ostateczne uwarunkowania, które zaważyły na ocenie przez wóldarza potencjału rozwoju i najpilniejszych obszarów interwencji dla poszczególnych obszarów przyjmując skale oceny 3 – wysoki, 2 – średni, 1 – niski, Wyniki tej oceny zaważyły na wyborze obszarów rewitalizacji.

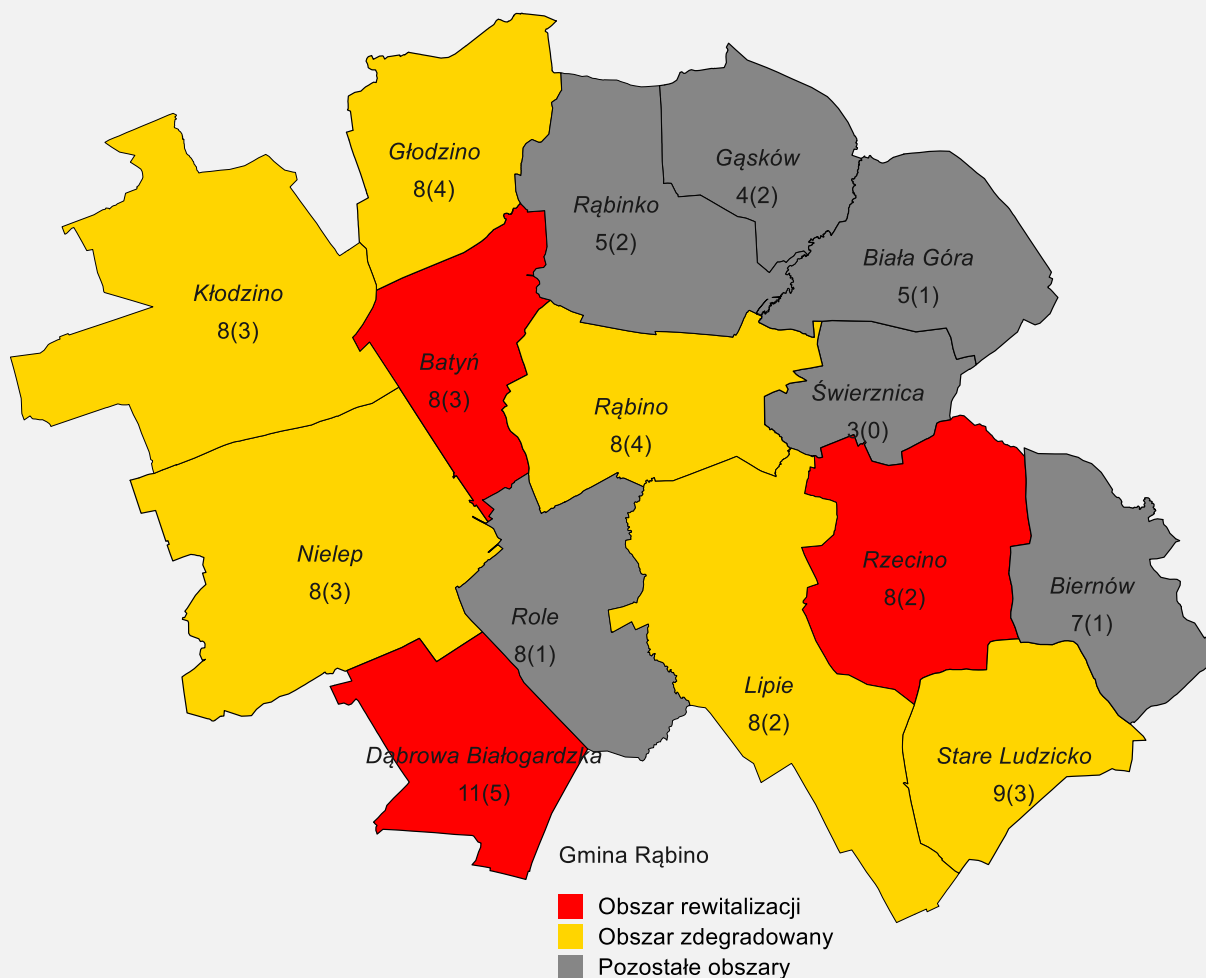
Tabela 8. Obszar rewitalizacji na tle sytuacji w gminie Rąbino

Sołectwo	Wójt [potencjał rozwojowy i najpilniejsze obszary interwencji] ^a	Liczba wskaźników krytycznych	Udział ludności [%]	Udział powierzchni sołectwa (działki zamieszkałe i inwestycyjne) [%]	Suma kolumny 2 + 3	Obszar [typ]
1	2	3	4	5	6	7
Batyń	3	8	5,9	4,8 (0,33)	11	rewitalizacji
Dąbrowa Białogardzka	3	11	6,3	5,4 (0,6)	14	rewitalizacji
Głodzino	1	8	2,7	5,9	9	zdegradowany
Kłodzino	1	8	3,9	11,8 (0,01)	9	zdegradowany
Nielep	2	8	8,9	11,5	10	zdegradowany
Rąbino	2	8	25,4	6,5 (0,012)	10	zdegradowany
Rzecino	3	8	8,7	7,3 (0,964)	11	rewitalizacji
Stare Ludzicko	1	9	4,3	5,3	10	zdegradowany

Ocena potencjału rozwoju i najpilniejsze obszary interwencji 3 – wysoki, 2 – średni, 1 – niski.

Najwyższa suma punktów wynikających z liczby wskaźników krytycznych obszaru zdegradowanego oraz oceny potencjału rozwojowego wyznacza obszar rewitalizacji w gminie.

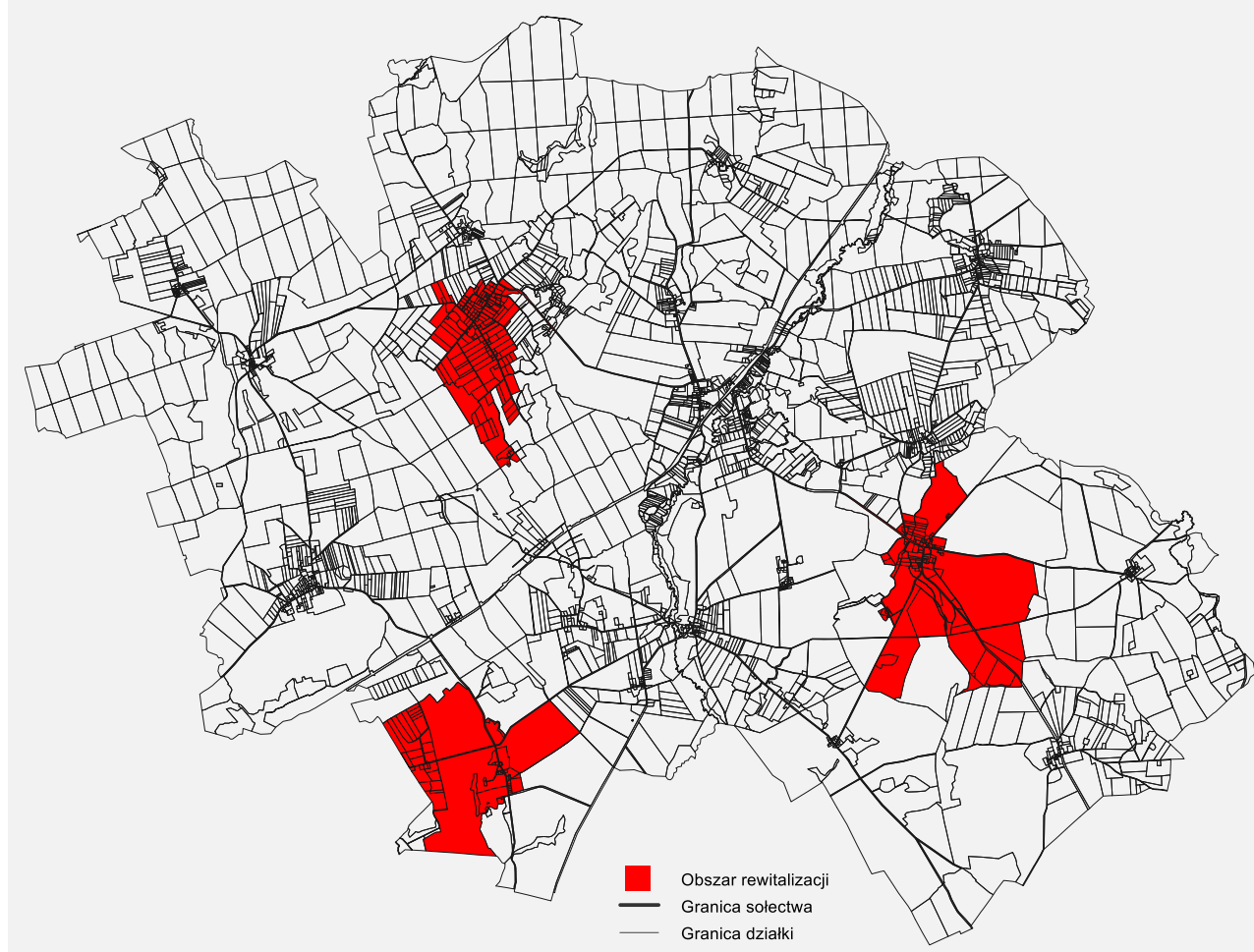
Mapa 6. Zasięg przestrzenny obszaru zdegradowanego w gminie Rąbino

Objaśnienia: na mapie podano łączną liczbę wskaźników negatywnych, które przekroczyły wartość krytyczną, w nawiasie podano liczbę negatywnych wskaźników społecznych.

Obszar rewitalizacji sołectwa zawężono do działek zamieszkałych przez mieszkańców sołectwa oraz działek znajdujących się pomiędzy nimi tak aby uzyskać spójny obszar rewitalizacji.

Mapa 7. Zasięg przestrzenny obszaru rewitalizacji w podziale na działki w gminie Rąbino

Obszar rewitalizacji łącznie stanowi 7,0698% powierzchni gminy oraz zamieszkuje go łącznie 20,9 % liczby ludności gminy Rąbino

4.2. Obszar rewitalizacji w opinii wójta gminy Rąbino

Batyń, Dąbrowa Białogardzka i Rzecino

W opinii Wójta, Rzecino jest jednym z sołectw całej gminy wyróżniających się najbardziej negatywnie. Kumulacja problemów społecznych takich jak bierność (pochodząca jeszcze czasów PRL-u), brak pracy, marginalizacja, problemy rodzinne, w tym przemoc domowa, alkoholizm, a także zdarzające się zachowania agresywne (ze strony młodszych mieszkańców i byłych więźniów), brak pozytywnych wzorców są dla tych obszarów przewidzianych do rewitalizacji charakterystyczne.

Spośród wszystkich sołectw gminy Rąbino, sołectwo Rzecino powinno być wsparte środkami finansowymi w pierwszej kolejności i w najbliższej przyszłości jako obszar rewitalizowany. W Rzecinie zlokalizowana jest nieczynna od pewnego czasu szkoła publiczna (niegdyś prowadzona przez samorząd, a potem niepubliczna prowadzona przez stowarzyszenie). Nieruchomość ta traktowana jest przez Wójta jako szczególny zasób materialny, który wobec koncentrujących się w sołectwie problemów społecznych (wyraźnie niskiej aktywności społecznej i innych, gdyż jest to sołectwo typowo popegeerowskie), mogłaby być zagospodarowana w odpowiedni sposób i stać się w efekcie miejscem integracji członków lokalnej społeczności, np. w formie świetlicy wiejskiej. Stworzenie wspólnej przestrzeni do integracji dałoby impuls do wzrostu zaangażowania miejscowej ludności w sprawy lokalne, kreatywności w tworzeniu lokalnych przedsięwzięć, zachęty do współdziałania, także przy zagospodarowaniu tej nieruchomości. Świetlica wiejska byłaby fundamentem dla podejmowania nie tylko incydentalnych jak do tej pory, lecz regularnych aktywności podejmowanych przez lokalną społeczność.

Spośród pilnych przedsięwzięć wymagających realizacji na obszarze rewitalizowanym w aspekcie społecznym wymienić należy:

- Organizowanie większej liczby imprez kulturalnych/artystycznych dla mieszkańców,
- Stworzenie ciekawej oferty kulturalnej dla dzieci i młodzieży,
- Zorganizowanie/poprawa księgozbioru w najbliższej bibliotece dostępnej dla mieszkańców,
- Organizowanie zajęć rekreacyjnych dla seniorów.

Natomiast spośród pilnych przedsięwzięć wymagających realizacji na obszarze rewitalizowanym w aspekcie ogólnym wymienić należy:

- Przyciągnięcie nowych przedsiębiorców do regionu (stworzenie nowych miejsc pracy),
- Realizacja inwestycji drogowych,
- Poprawa stanu chodników/ścieżek rowerowych,
- Poprawa systemu łączności z najbliższym miastem.

4.3. Charakterystyka podobszarów rewitalizacji – problemy, potrzeby, potencjały i propozycje rozwiązań

Przedstawione poniżej problemy i potrzeby społeczne, techniczne i ogólnorozwojowe opisywanych tutaj podobszarów rewitalizacji (Batyń, Dąbrowa Białogardzka i Rzecino) są w pierwszej kolejności pochodną ustrojowych i gospodarczych procesów transformacji systemowej, których negatywne efekty przyjęły najostrzejsze formy właśnie na obszarach popegeerowskich przy jednocześnie występującej monofunkcyjności gospodarczej, tj. wyraźnej dominacji działalności rolniczej i niedorozwoju działalności pośrednio i/lub bezpośrednio niezwiązanych z pierwszym sektorem. Gwałtowność pierwszego etapu transformacji wraz z niedostatecznym zabezpieczeniem społecznym mieszkańców, brakiem wsparcia w kierunku podnoszenia i zmiany kwalifikacji zawodowych przy niskiej chłonności lokalnego rynku pracy doprowadziła do szybkiego wzrostu bezrobocia, a kolejnych latach do ucieczki młodszych i lepiej wykształconych mieszkańców poza gminę w ramach migracji ekonomicznych lub do „dziedziczenia” biedy, niezaradności i uzależnienia od pomocy społecznej. W rezultacie pogłębiły się procesy depopulacji, starzenia a jednocześnie pogorszyły się perspektywy rozwoju gospodarczego ze względu na niski poziom przedsiębiorczości i inwestycji zewnętrznych oraz ograniczone wpływy do budżetu lokalnego, a w dalszej kolejności – słabą jakość i niedostateczne rozwinięcie infrastruktury technicznej, włączając w to brak lub niewystarczająca komunikację z pobliskimi miastami (centrami usług i potencjalnymi lokalnymi rynkami pracy dla mieszkańców podobszarów rewitalizacji).

4.3.1. Podobszar rewitalizacji Batyń

Problemy

Kluczowe problemy podobszaru rewitalizacji Batyń zidentyfikowane przez Sołtysa:

- Ogólny niski poziom życia mieszkańców,
- Niska jakość oferty kulturalnej (np. koncerty, przedstawienia, wydarzenia kulturalne),
- Mały odsetek młodych osób wśród ogółu mieszkańców,
- Niski stopień czytelnictwa mieszkańców,
- Małe możliwości podejmowania pracy przez mieszkańców (np. liczba zakładów pracy),
- Niska ogólna wielkość budżetu gminy, do której przynależy sołectwo (zamożność gminy),

- Niewystarczająca wielkość budżetu gminy przeznaczona na rozwój sołectwa,
- Zły stan dróg,
- Zły stan chodników/ścieżek rowerowych,
- Niska dostępność sieci gazowniczej, energetycznej,
- Zły stan obiektów sportowych,
- Zły Stan zabytków/miejsc historycznych (np. kościoła),
- Zły Stan miejsc użyteczności publicznej (np. szkoły, urzędu, świetlicy).
- Brak oferty skierowanej do mieszkańców w każdym wieku

Kluczowe problemy podobszaru rewitalizacji Batyń zidentyfikowane przez mieszkańców:

- Brak integracji między mieszkańcami,
- Zły stan dróg,
- Starzejące się społeczeństwo,
- Niedostateczna estetyka wsi,
- Niezagospodarowane parki,
- Nieogrzewana świetlica.

Potrzeby

Najważniejsze potrzeby podobszaru rewitalizacji Batyń zidentyfikowane przez sołtysa:

- Organizowanie większej liczby imprez kulturalnych/artystycznych dla mieszkańców,
- Stworzenie miejsca integracji wszystkich mieszkańców
- Stworzenie ciekawej oferty kulturalnej dla dzieci i młodzieży,
- Zorganizowanie funduszu stypendialnego dla wybitnych młodych ludzi,
- Zorganizowanie funduszu lokalnego organizowanie imprez sportowych dla mieszkańców,
- Zorganizowanie/poprawa księgozbioru w najbliższej bibliotece dostępnej dla mieszkańców,
- Zwiększenie bezpieczeństwa,
- Organizowanie szkoleń z zakresu rozwijania kompetencji miękkich dla mieszkańców,
- Organizowanie zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży,
- Organizowanie zajęć rekreacyjnych dla seniorów.

Potencjały i ciążenia funkcjonalne

Poza wymienionymi niżej potencjałami rozwoju podobszaru rewitalizacji Batyń wskazanymi przez mieszkańców, należy podkreślić, iż w miejscowości nie ma zakładów pracy poza większym gospodarstwem rolnym i biurem doradczo-rachunkowym

zatrudniającym kilku mieszkańców podobszaru Batyń. Uznać to można za istotny potencjał rozwojowy podobszaru. Poza tym, słabość lokalnego rynku pracy wymusza ciążenia skierowane na zewnątrz gminy Rąbino, do Świdwina i Koszalina. Dojazdy do szkół młodszych dzieci zapewniane przez lokalny samorząd odbywają się w do zespołu szkół w Rąbinie, a starszych dzieci do miast – Świdwina i Koszalina. W aspekcie dojazdów do handlu i usług, podstawowe potrzeby, zaspokajane są w dwóch lokalnych sklepach w Batyniu, a także w placówkach handlowych w Rąbinie, choć mieszkańcy najczęściej dokonują zakupów dóbr podstawowych w Świdwinie, Białogardzie i Połczynie Zdroju. Podobnie sytuacja wygląda w kontekście usług publicznych, które świadczone są w Rąbinie (np. lekarz rodzinny, urząd gminy), a bardziej wyspecjalizowane w Świdwinie, Białogardzie i Połczynie Zdroju.

Krytyczne potencjały podobszaru rewitalizacji Batyń zidentyfikowane przez mieszkańców:

- Plac zabaw,
- Świetlica,
- Aktywni mieszkańcy,
- Parki,
- Jezioro,
- Przedsiębiorcy (tartak, gospodarstwo rolne),
- Leśniczówka,
- Boisko.

Propozycje rozwiązań

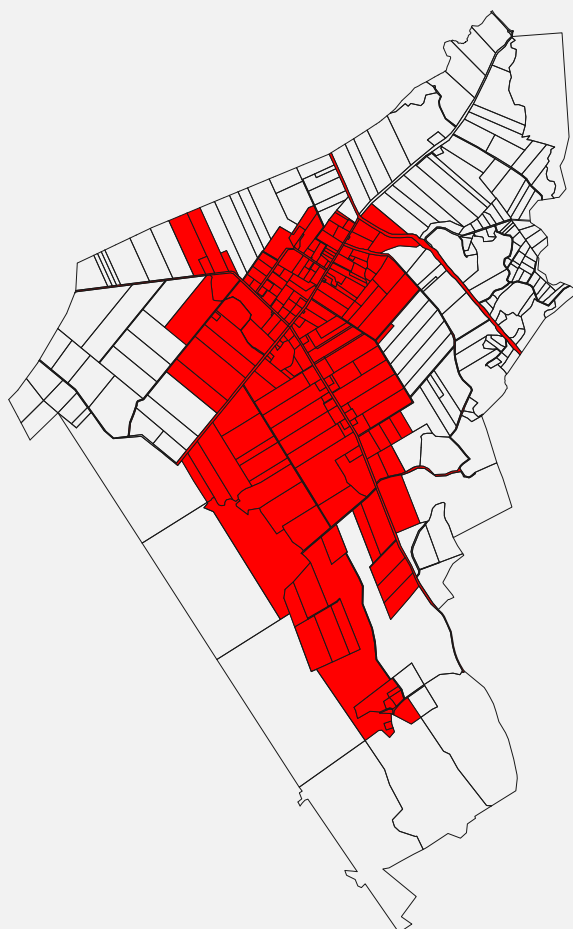
Rozwiązania zdiagnozowanych problemów podobszaru rewitalizacji Batyń proponowane przez mieszkańców:

- Remont dróg wraz z chodnikami,
- Remont i doposażenie świetlicy,
- Utworzenie miejsca rekreacji dla mieszkańców,
- Wyjazdy integracyjne,
- Uporządkowanie i zagospodarowanie parków,
- Zagospodarowanie jeziora (plaża),
- Doposażenie boiska,
- Zagospodarowanie centrum wsi – poprawa estetyki poprzez nasadzenia.
- Stworzenie oferty integracyjnej

Wytypowany problem do rozwiązania przez Wójta

Zgodnie z przeprowadzoną analizą kluczowym problemem jest brak wystarczającej infrastruktury społecznej dla mieszkańców obszaru rewitalizacji. W celu rozwiązania tego problemu konieczne stają się działania związane z modernizacją świetlicy wiejskiej wraz z zapewnieniem oferty skierowanej do mieszkańców obszarów rewitalizacji.

Mapa 8. Zasięg przestrzenny podobszaru rewitalizacji Batyń

4.3.2. Podobszar rewitalizacji Dąbrowa Białogardzka

Problemy

Kluczowe problemy podobszaru rewitalizacji Dąbrowa Białogardzka zidentyfikowane przez Sołtysa:

- Niska dostępność i nienajlepsze warunki opieki dla dzieci w żłobkach i przedszkolach,
- Brak terenów rekreacyjnych (boiska, wiaty)
- Wysoki poziom patologii w rodzinach (np. alkoholizm, przemoc w rodzinie itp.),
- Niski odsetek młodych osób wśród ogółu mieszkańców,
- Niskie uczestnictwo mieszkańców w wydarzeniach kulturalnych, sportowych, artystycznych,
- Niska ogólna wielkość budżetu gminy, do której przynależy sołectwo (zamożność gminy),
- Niewystarczająca wielkość budżetu z gminy przeznaczonego na rozwój sołectwa,
- Zaradność mieszkańców w kwestiach podejmowania „pracy na czarno”,
- Atrakcyjność walorów przyrodniczych,
- Zły stan chodników/ścieżek rowerowych,
- Zły stan obiektów sportowych
- Niski dostęp do Internetu w miejscach publicznych (np. w szkołach, bibliotece, świetlicy wiejskiej),
- Niska dostępność do przedszkoli/żłobków,
- Niska dostępność do biblioteki.

Kluczowe problemy podobszaru rewitalizacji Dąbrowa Białogardzka zidentyfikowane przez mieszkańców:

- Brak świetlicy (możliwość integracji i spotkań),
- Brak chodników – bezpieczeństwo,
- Niedostateczne oświetlenie miejscowości,
- Zły stan dróg.
- Brak terenów rekreacyjnych
- Brak oferty animacyjnej

Potrzeby

Najważniejsze potrzeby podobszaru rewitalizacji Dąbrowa Białogardzka zidentyfikowane przez sołtysa:

- Zorganizowanie funduszu lokalnego,

- Zwiększenie bezpieczeństwa,
- Przyciągnięcie nowych przedsiębiorców do regionu (stworzenie nowych miejsc pracy),
- Zagospodarowanie terenów rekreacyjnych (boisko, wiata)
- Organizacja oferty animacyjnej
- Zorganizowanie ścieżek edukacyjnych/przyrodniczych,
- Budowa/remont świetlicy wiejskiej.

Potencjały i ciążenia funkcjonalne

Poza wymienionymi niżej potencjałami rozwoju podobszaru rewitalizacji Dąbrowa Białogardzka wskazanymi przez mieszkańców, należy podkreślić, iż w miejscowości znajduje się filia przedsiębiorstwa rolno-spożywczego (przetwórczego) ze Smardzka (w gminie Świdwin) zatrudniająca na miejscu trzy osoby spośród lokalnej społeczności. W kontekście ekonomicznego aspektu rewitalizacji to jedyny poważniejszy potencjał rozwojowy podobszaru Dąbrowa Białogardzka. Stąd obserwuje się ciążenia w ramach codziennych dojazdów do pracy do innych wsi gminy Rąbino, głównie do większych gospodarstw rolnych w Białej Górze i Łęgach. Przeważają jednak wyjazdy poza gminę do bliższych i dalszych ośrodków miejskich: Świdwina i Koszalina. Dojazdy do szkół młodszych dzieci zapewniane przez lokalny samorząd odbywają się w kierunku dwóch funkcjonujących na terenie gminy szkół: w Nielepie i Rąbinie, a starszych dzieci do pobliskiego miasta – Świdwina. W aspekcie dojazdów do handlu i usług, podstawowe potrzeby, zaspokajane są w lokalnym sklepie w Dąbrowie Białogardzkiej, a także w placówkach handlowych we wsi gminnej (Rąbinie). Niska dostępność mniej powszechnych towarów wymusza na mieszkańcach dojazdy do supermarketów zlokalizowanych w miastach – Świdwinie i Kołobrzegu, podobnie jak i wyspecjalizowane usługi dla ludności, choć tutaj częściowo (np. lekarz rodzinny) świadczone są one w placówkach opieki zdrowotnej w Rąbinie.

Krytyczne potencjały podobszaru rewitalizacji Dąbrowa Białogardzka zidentyfikowane przez mieszkańców:

- Tereny rekreacyjne (boisko, wiata)
- Sala do spotkań,
- Grunty gminne.

Propozycje rozwiązań

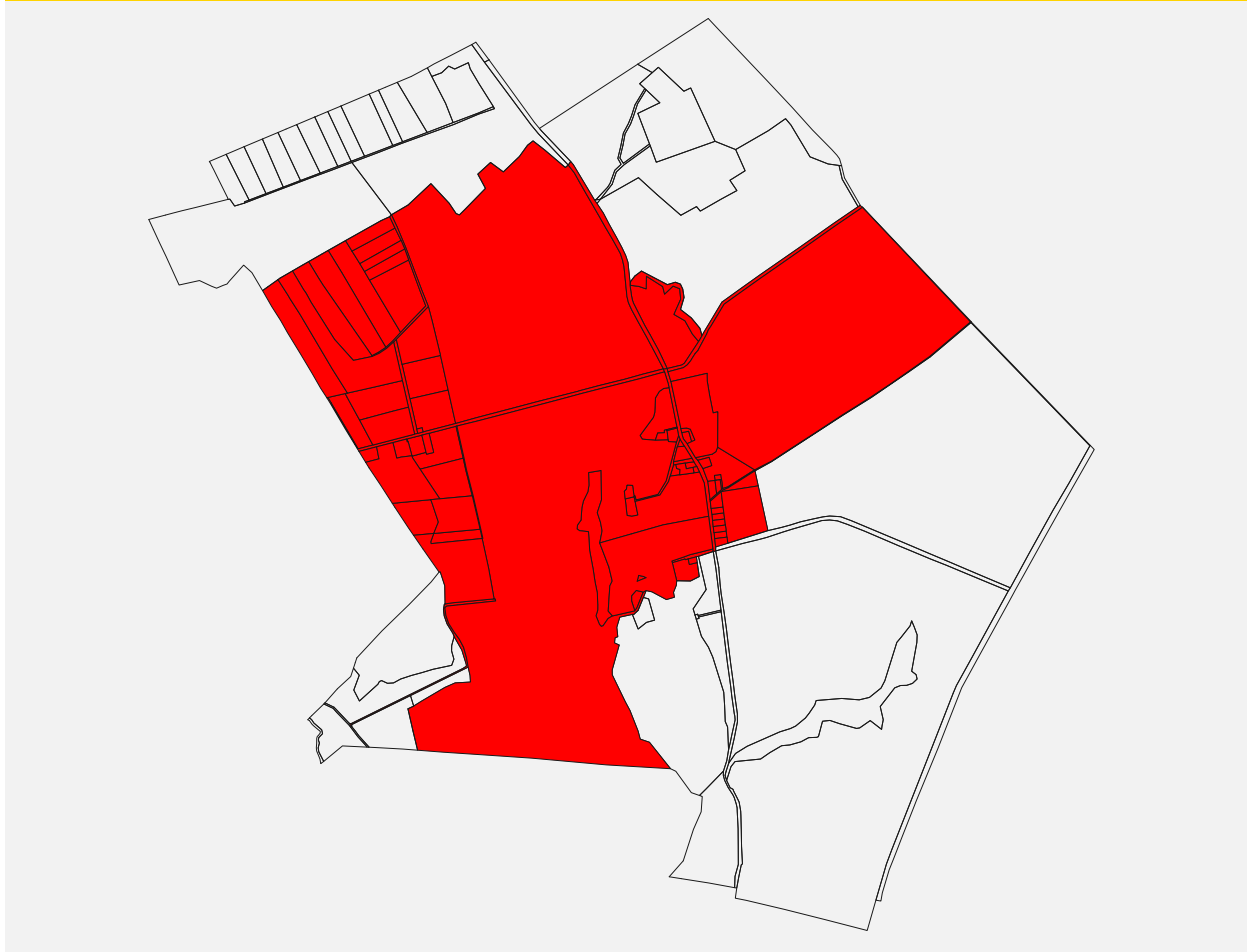
Rozwiązania zdiagnozowanych problemów podobszaru rewitalizacji Dąbrowa Białogardzka proponowane przez mieszkańców:

- Budowa chodników,
- Budowa świetlicy lub remont salki jako miejsca integracji,
- Remont dróg,
- Budowa boiska, siłowni zewnętrznej.

Wytypowany problem do rozwiązania przez Wójta

Zgodnie z przeprowadzoną analizą kluczowym problemem jest brak wystarczającej infrastruktury rekreacyjnej dla mieszkańców obszaru rewitalizacji. W celu rozwiązania problemów konieczne jest zagospodarowanie terenu koło placu zabaw wraz z zapewnieniem oferty skierowanej do mieszkańców obszarów rewitalizacji.

Mapa 9. Zasięg przestrzenny podobszaru rewitalizacji Dąbrowa Białogardzka

4.3.3. Podobszar rewitalizacji Rzecino

Problemy

Kluczowe problemy podobszaru rewitalizacji Rzecino zidentyfikowane przez Sołtysa:

- Niski poziom bezpieczeństwa,
- Niski poziom aktywności społecznej (np. działanie mieszkańców w organizacjach społecznych, kołach, grupach artystycznych itp.),
- Niskie zaangażowanie mieszkańców w sprawy lokalne (np. udział w zebraniach, wyborach itp.),
- Niska jakość oferty kulturalnej (np. koncerty, przedstawienia, wydarzenia kulturalne),
- Niskie możliwości podejmowania pracy przez mieszkańców (np. liczba zakładów pracy),
- Niska ogólna wielkość budżetu gminy, do której przynależy sołectwo (zamożność gminy),
- Zły stan techniczny budynków mieszkalnych (socjalnych i komunalnych)
- Niewystarczająca wielkość budżetu gminy przeznaczona na rozwój sołectwa,
- Zły stan chodników/ścieżek rowerowych,
- Zły stan zabytków/miejsc historycznych (np. kościoła),
- Niska dostępność do przedszkoli/żłobków,
- Niski stopień dostosowania infrastruktury do potrzeb osób niepełnosprawnych.

Kluczowe problemy podobszaru rewitalizacji Rzecino zidentyfikowane przez mieszkańców:

- Brak aktywności mieszkańców,
- Niszczejący, wymagający kapitalnego remontu kościół,
- Świetlica w złym stanie technicznym,
- Zły stan dróg i chodników,
- Zaniedbany park i parkan,
- Brak integracji mieszkańców,
- Niedostateczne oświetlenie.
- Zły stan budynków mieszkalnych (socjalnych i komunalnych)

Potrzeby

Najważniejsze potrzeby podobszaru rewitalizacji Rzecino zidentyfikowane przez Sołtysa:

- Organizowanie większej liczby imprez kulturalnych/artystycznych dla mieszkańców,
- Stworzenie ciekawej oferty kulturalnej dla dzieci i młodzieży,
- Stworzenie oferty rozwoju przedsiębiorczości dla mieszkańców

- Zorganizowanie funduszu stypendialnego dla wybitnych młodych ludzi,
- Modernizacja budynków mieszkalnych (socjalnych i komunalnych)
- Zorganizowanie funduszu lokalnego,
- Organizowanie imprez sportowych dla mieszkańców,
- Zorganizowanie/poprawa księgozbioru w najbliższej bibliotece dostępnej dla mieszkańców,
- Zwiększenie bezpieczeństwa,
- Organizowanie szkoleń zawodowych i doskonalących na rynku pracy dla mieszkańców,
- Przyciągnięcie nowych przedsiębiorców do regionu (stworzenie nowych miejsc pracy),
- Wsparcie i promocja regionalnych przedsiębiorców (np. wytwarzających produkty lokalne),
- Rozwijanie turystyki i agroturystyki,
- Tworzenie nowych produktów lokalnych,
- Poprawa estetyki wsi,
- Zagospodarowanie parków/terenów zielonych,
- Zorganizowanie ścieżek edukacyjnych/przyrodniczych,
- Budowa/remont świetlicy wiejskiej,
- Renowacja zabytków/miejsc historycznych,
- Zwiększenie dostępności do Internetu w miejscach użyteczności publicznej (np. szkole, bibliotece, ośrodku kultury),
- Dostosowanie infrastruktury do potrzeb osób niepełnosprawnych,
- Poprawa systemu łączności z najbliższym miastem,
- Informatyzacja (zwiększenie liczby komputerów w miejscach użyteczności publicznej),
- Budowa/remont placów zabaw dla dzieci.

Potencjały i ciężenia funkcjonalne

Poza wymienionymi niżej potencjałami rozwoju podobszaru rewitalizacji Rzecino wskazanymi przez mieszkańców, należy podkreślić, iż w miejscowości zlokalizowane jest gospodarstwo rolne/przedsiębiorstwo rolno-spożywcze zatrudniające kilku przedstawicieli lokalnej społeczności. Niewątpliwie jest ono jednym z istotnym potencjałów w kontekście realizacji celów rewitalizacji społecznej na tym terenie. Niemniej jednak słabość lokalnego rynku pracy wymusza na mieszkańcach codzienne przemieszczenia albo do wsi gminnej (znajdując zatrudnienie w tamtejszych sklepach lub w Urzędzie Gminy), a nade wszystko poza gminę Rąbino do Połczyna Zdroju i Świdwina. Młodsze i starsze dzieci dojeżdżają do dwóch szkół podstawowych

(w Rąbinie i Nielepie) i gimnazjum (w Rąbinie). Starsze dzieci dojeżdżają do szkół w Połczynie Zdroju i Świdwinie. W aspekcie dojazdów do handlu i usług, podstawowe potrzeby są zaspokajane na miejscu – we wsi funkcjonują dwa sklepy spożywcze (rodzinne angażujące wyłącznie własne zasoby pracy), a także we wsi gminnej i wielko powierzchniowych sklepach zlokalizowanych w Świdwinie, Białogardzie i Połczynie Zdroju. Usługi podstawowe (w tym opieki zdrowotnej) świadczone są w Rąbinie, a bardziej wyspecjalizowane w pobliskich miastach – Świdwinie, Połczynie Zdroju i Białogardzie.

Krytyczne potencjały podobszaru rewitalizacji Rzecino zidentyfikowane przez mieszkańców:

- Plac zabaw,
- Świetlica,
- Park,
- Rewitalizacja mieszkaniowych zasobów komunalnych
- Gospodarstwo rolne,
- Niska przedsiębiorczość mieszkańców
- Zabytkowy kościół,
- Dobra współpraca liderów (sołtys, radny).

Proponowane rozwiązania

Rozwiązania zdiagnozowanych problemów podobszaru rewitalizacji Rzecino proponowane przez mieszkańców:

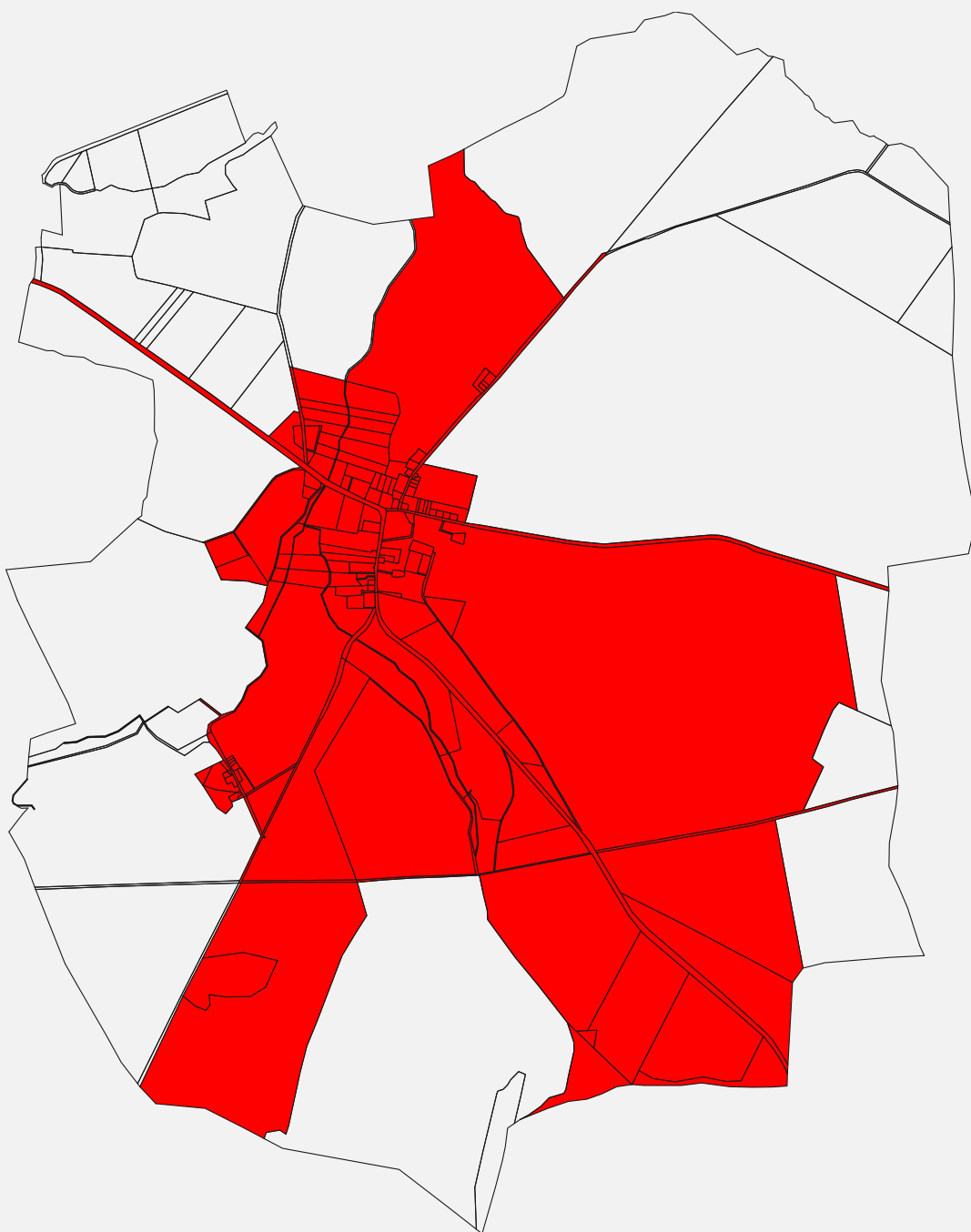
- Remont kościoła,
- Remont świetlicy,
- Remont mieszkaniowych zasobów komunalnych
- Utworzenie miejsca integracji dla mieszkańców
- Stworzenie oferty rozwoju przedsiębiorczości
- Remont dróg i chodników,
- Uporządkowanie i zagospodarowanie parku,
- Remont zabytkowego parkanu,
- Remont ogrodzenia wokół świetlicy.

Wytypowany problem do rozwiązania przez Wójta

Zgodnie z przeprowadzoną analizą kluczowym problemem jest brak wystarczającej infrastruktury mieszkalnej – zły jest stan techniczny. Brak jest ponadto świetlicy wiejskiej.

W celu rozwiązania wyżej wymienionych problemów konieczna jest modernizacja budynków mieszkalnych, utworzenie miejsca integracji dla mieszkańców wraz z ofertą rozwoju przedsiębiorczości.

Mapa 10. Zasięg przestrzenny podobszaru rewitalizacji Rzecino

5.

Wizja, cele i kierunki działania

5.1. Wizja

Wizja obszaru rewitalizacji gminy Rąbino obrazuje stan docelowy tego obszaru w 2023 roku tj. po przeprowadzeniu zaplanowanych działań rewitalizacyjnych, zmierzających do odbudowania oraz nadania mu nowych funkcji.

Wizja stanowi obraz pożądanego stanu, jaki społeczność lokalna chce osiągnąć w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Rąbino na lata 2017-2023. Poprzez konsekwentne, przemyślane działania systemowe, wdrażane etapami, przy udziale społeczeństwa po zakończeniu procesu rewitalizacji obszar rewitalizacji objęty interwencją będzie miejscem przyjaznym mieszkańcom, bezpiecznym, atrakcyjnym i chętnie odwiedzanym. Rewitalizowanym przestrzeniom w gminie zostaną nadane nowe funkcje poprzez, realizację wskazanych w Programie projektów. Wizja wypełnia następujące cechy:

- Ukierunkowanie – które umożliwi weryfikację zgodności bieżących działań z długofalowymi zamierzeniami i wartościami,
- Integrowanie – wartość, która ogniskuje współpracę,
- Inspirowanie – zachęcanie do wprowadzania innowacji pozwalających na lepsze, tańsze wcielenie w życie zamierzeń zawartych w wizji.

Wizja rewitalizacji gminy Rąbino została nakreślona z myślą o różnych grupach interesariuszy, którzy będą adresatami planowanych zmian na obszarze rewitalizacji. Najważniejszymi grupami/beneficjentami rewitalizacji będą mieszkańcy obszarów rewitalizowanych gminy, firmy, instytucje i organizacje społeczne, Obszar rewitalizacji w gminie Rąbino stanowią trzy wyodrębnione podobszary (Batyń, Dąbrowa Białogardzka, Rzecino), które są jednocześnie sołectwami. Przedstawione w rozdziale 4 uwarunkowania wewnętrzne i zewnętrzne, podobna charakterystyka podobszarów rewitalizacji zaprezentowana w części diagnostycznej miała wpływ na kontekst planistyczny. Wskazane zasoby i potencjały podobszarów Batyń, Dąbrowa Białogardzka, Rzecino cechują się stosunkowo wysokim poziomem korelacji, co pozwoliło na zbudowanie jednej wizji oraz jednego spójnego zestawu celów przypisanych wszystkim podobszarom rewitalizacji.

Wizja stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji na obszarach rewitalizacji jest ściśle związana z uwarunkowaniami funkcjonalnymi gminy Rąbino. Wymienione obszary stanowią bowiem pochodną ustrojowych i gospodarczych procesów transformacji systemowej, których negatywne efekty przyjęły najostrzejsze formy właśnie na obszarach popegeerowskich, przy wyraźnej dominacji działalności rolniczej i

niedorozwoju działalności nie związanej z tym sektorem. Wskazane obszary charakteryzują się dużym bezrobociem, odpływem młodszych i lepiej wykształconych mieszkańców, czy też niezaradnością i uzależnieniem mieszkańców gminy od pomocy społecznej. W rezultacie na tych terenach pogłębiły się procesy depopulacji, starzenia a jednocześnie pogorszyły się perspektywy rozwoju gospodarczego, z uwagi na niski poziom przedsiębiorczości i inwestycji zewnętrznych, słabą jakość i niedostateczne rozwinięcie infrastruktury technicznej.

Konsekwencją zaprezentowanego stanu rzeczy jest występowanie problemów i stanu kryzysowego na wskazanych podobszarach o podobnym charakterze (związanym z tymi samymi procesami i zjawiskami). Wizja rozwoju obszaru objętego rewitalizacją, tworzona była podczas prac warsztatowych, przy uwzględnieniu przedstawionych w Programie prac diagnostycznych i analitycznych. Rewitalizacja gminy Rąbino opierać się będzie m.in. o następujące wartości:

- podniesienie jakości życia mieszkańców (m.in. poprzez podnoszenie kwalifikacji zawodowych mieszkańców, rozwój infrastruktury technicznej, poprawę dostępności komunikacyjnej),
- aktywizację i mobilizację społeczności lokalnej,
- zapewnienie warunków do przyciągania nowych przedsiębiorców i tworzenia nowych miejsc pracy,
- włączenia osób młodych i starszych w życie społeczne i kulturalne gminy,
- tworzenie przestrzeni publicznej i rozwiązań zapewniających mieszkańcom poczucie bezpieczeństwa,
- rozwijanie rekreacji i turystyki (agroturystyki),
- bezpieczeństwo obszaru dla mieszkańca i turysty,
- przywrócenie estetyki i ład architektonicznego poprzez realizację inwestycji.

Biorąc powyższe pod uwagę wizja obszaru rewitalizacji w perspektywie roku 2023 została zdefiniowana w sposób następujący:

Obszar rewitalizacji w gminie Rąbino będzie obszarem:

o uporządkowanej i funkcjonalnie zagospodarowanej przestrzeni publicznej,

wysokiej jakości życia mieszkańców oraz ograniczonym występowaniu ubóstwa i patologii społecznych,

konkurencyjnym pod względem gospodarczym i przyjaznym dla przedsiębiorców, zarówno już działających, jak i planujących założyć działalność gospodarczą.

Tak sformułowana wizja stanowi projekcję przyszłości, do jakiej powinna dążyć zarówno społeczność lokalna jak i samorząd. Przedstawiona wizja obszaru rewitalizacji gminy Rąbino to efektywne i skuteczne sposoby wykorzystania potencjałów na rzecz tworzenia optymalnych warunków życia i dobrostanu mieszkańców gminy. Natomiast Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Rąbino jest dokumentem o znaczeniu strategicznym i operacyjnym, jednocześnie w związku z jego dziedzinowym charakterem zawartość treściowa wizji koresponduje z zapisami Strategii Rozwoju Gminy Rąbino na lata 2014-2022 (z perspektywą na lata 2023-2027).

Dokument ten, identyfikuje mocne i słabe strony, a także będące ich efektem szanse i zagrożenia rozwoju lokalnego gminy Rąbino. Wskazuje obszary strategicznego rozwoju, określa kierunki polityki i wytycza cele, które mają być osiągnięte w założonym horyzoncie czasowym. Inicjatywy proponowane w Lokalnym Programie Rewitalizacji gminy Rąbino w pełni wpisują się w wizję i misję gminy Rąbino zawartą w ww. dokumencie. Wizja została sformułowana w następujący sposób: „gmina, w której dobrze się żyje, spokojnie mieszka i miło wypoczywa, w której w pełni zaspokajają się swoje potrzeby i chętnie realizuje marzenia”. Natomiast misja gminy Rąbino wskazuje, że „gminą przyszłości, przyjazną mieszkańcom, dbającą o umocnienie solidarności i więzów międzyludzkich, oraz o poprawę stanu zdrowia, oświaty oraz bezpieczeństwa socjalnego i publicznego”; a także „gminą dbającą o wzrost innowacyjności i konkurencyjności lokalnej gospodarki, małych i średnich przedsiębiorstw w tym w szczególności wyspecjalizowanych gospodarstw rolnych”, a ponadto „gminą dbającą o rozwój oferty kulturalnej i rekreacyjno-sportowej, wykorzystującą walory krajobrazowe terenu w kierunku świadczenia usług rekreacyjnych i turystycznych” (SRG B 2014-2022, s. 114- 115). Propozycje działań zawarte w Lokalnym Programie Rewitalizacji są spójne również z celami strategicznymi i przypisanymi do nich celami operacyjnymi

zdefiniowanymi w Strategii Rozwoju Gminy Rąbino. Wymienić tu należy m.in. następujące cele: „Innowacyjna i efektywna wielosektorowa gospodarka oparta na nowoczesnym rolnictwie oraz gospodarce leśnej”, „Rozwój i wzrost konkurencyjności mikro, małych i średnich przedsiębiorstw”. „Otwarty, kreatywny i konkurencyjny kapitał ludzki”, „Podniesienie poziomu wykształcenia i kwalifikacji zawodowych społeczności”, „Stworzenie atrakcyjnej oferty turystycznej, agroturystycznej i ekoturystycznej gminy w oparciu o zasoby przyrodnicze, historyczne i kulturowe oraz innowacyjne ich wykorzystanie”, „Zwiększenie uczestnictwa mieszkańców w korzystaniu z usług kultury, sportu i rekreacji”.

Dzięki realizacji powyższej wizji poprawie ulegnie jakość życia mieszkańców obszarów objętych rewitalizacją, ale również w wyniku efektu synergicznego, nastąpi wzrost stopy życiowej wszystkich mieszkańców gminy. Stanie się to impulsem do jej rozwoju. Udział mieszkańców w organizowanych spotkaniach, imprezach kulturalnych i rekreacyjnych wpłynie na stworzenie i nawiązanie wspólnotowych relacji. Odnowa wskazanej przestrzeni przyczyni się do poprawy estetyki całego obszaru gminy Rąbino.

5.2. Cele i kierunki działania

W niniejszej części zamieszczone zostały cele rewitalizacji i odpowiadające im kierunki działań. Są one względem siebie w różnym stopniu komplementarne. Układ celów wraz z poszczególnymi kierunkami działań analogicznie jak w przypadku wizji odnosi się również do całości obszaru rewitalizacji. Wszystkie cele obszarów rewitalizacji są odpowiedzią na zdiagnozowane problemy i prowadzą do ich rozwiązania. Proces obszarów rewitalizacji gminy Rąbino jest postępowaniem kompleksowym, opartym na skoordynowanych działaniach oraz na szczegółowej diagnozie poszczególnych obszarów. Ważnym aspektem był udział przy jego tworzeniu mieszkańców i pozostałych interesariuszy, co pozwoliło na precyzyjne określenie celów rewitalizacji. Mając powyższe na uwadze został ustalony obszar rewitalizacji gminy Rąbino, na który składają się trzy podobszary: Batyń, Dąbrowa Białogardzka, Rzecino. Cel Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Rąbino na lata 2017-2023 zostanie osiągnięty poprzez realizację czterech niżej wymienionych głównych celów:

Cel rewitalizacji 1. Zmniejszenie skali negatywnych zjawisk społecznych.

Cel rewitalizacji 2. Wzmocnienie kapitału społecznego na obszarze rewitalizacji poprzez aktywizację mieszkańców.

Cel rewitalizacji 3. Wzrost aktywności gospodarczej i zawodowej.

Cel rewitalizacji 4. Inwestycje w infrastrukturę społeczną – poprawa dostępu do usług społecznych, kulturalnych i edukacyjnych.

Wskazane cele rewitalizacji są ukierunkowane na osiągnięcie wizji w perspektywie do roku 2023 i poprawę jakości życia mieszkańców obszaru rewitalizacji ze szczególnym uwzględnieniem ich dobrostanu. Poniżej przedstawiono charakterystykę wyznaczonych celów wraz z dedykowanymi działaniami. Dla każdego z powyższych celów określone zostały działania. Istotą Programu Rewitalizacji w gminie Rąbino jest zaplanowanie i wdrożenie wymienionych działań, których realizacja przyczyni się do usuwania przyczyn degradacji obszaru rewitalizacji gminy i wspierania jej rozwoju. Wskazany dokument powinien być priorytetowym narzędziem wspierającym zarządzanie w gminie i umożliwiać wykorzystanie stojących przed gminą możliwości na rozwiązanie kluczowych dla niej problemów. Przedmiotowy Program Rewitalizacji ma służyć realizacji działań, które będą opierały się o stabilne fundamenty współpracy samorządu terytorialnego, społeczności lokalnej oraz inwestorów zewnętrznych.

Cel rewitalizacji 1. Zmniejszenie skali negatywnych zjawisk społecznych.

W obrębie niniejszego celu strategicznego znajdują się zagadnienia związane z pomocą społeczną i wsparciem instytucjonalnym dla osób potrzebujących i znajdujących się w trudnej sytuacji. Wskazany cel strategiczny odnosi się do zbudowania interwencji, która będzie ukierunkowana na osoby posiadające trudności życiowe rzutujące m.in. na poziom ubóstwa, bezrobocie. Cel ten z punktu widzenia efektywności interwencji jest komplementarny w stosunku do pozostałych i koncentruje się na dokonaniu pozytywnej zmiany jakościowej na obszarze rewitalizacji. Poniżej przedstawiono kierunki działań mające na celu ograniczenie zjawisk patologicznych – zniwelowanie wykluczenia społecznego:

- Przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom społecznym i ich dziedziczeniu,
- Zwiększenie stanu bezpieczeństwa,
- Przeciwdziałanie bezrobociu,
- Zapewnienie wysokiej jakości usług publicznych i społecznych,
- Rozwój partycypacji społecznej i nowoczesnych form dialogu obywatelskiego.

Cel rewitalizacji 2. Wzmocnienie kapitału społecznego na obszarze rewitalizacji poprzez aktywizację mieszkańców.

Głównym elementem tego celu rewitalizacji jest wzmocnienie kapitału społecznego, który jest niedostateczny. Jego poziom ma ograniczony charakter ze względu na funkcjonowanie stanu kryzysowego na obszarze rewitalizacji. Wskazany cel wskazuje na konieczność ożywienia społecznego poprzez budowę kapitału społecznego zarówno pomiędzy członkami jednej grupy społecznej jak i pomiędzy osobami należącymi do różnych społeczności. W ramach tego celu operacyjnego planuje się realizację zadań, które mają na celu poprawę dostępności mieszkańców obszaru rewitalizacji, w tym osób niepełnosprawnych do infrastruktury technicznej.

Poniżej znajdują się kierunki działań dedykowane dla niniejszego celu

- Wzmocnienie integracji i budowanie więzi społecznych.
- Rozwijanie oferty turystycznej, rekreacyjnej i kulturalnej,
- Zwiększenie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży,
- Aktywizacja społeczna osób starszych oraz niepełnosprawnych,
- Tworzenie kompleksowej oferty spędzania czasu wolnego dla mieszkańców.

- Wzrost oferty edukacyjnej i działań aktywizujących dla wszystkich grup mieszkańców,

Cel rewitalizacji 3. Wzrost aktywności gospodarczej i zawodowej.

Istotnym elementem tego celu jest wzrost aktywności zawodowej i gospodarczej mieszkańców. Znajdują się w obrębie niniejszego zagadnienia związane z tworzeniem warunków dla prowadzenia działalności gospodarczej przez mieszkańców obszaru rewitalizacji. Poniżej znajdują się kierunki działań dedykowane dla niniejszego celu:

- Rozwój przedsiębiorczości poprzez tworzenie korzystnych warunków prowadzenia działalności gospodarczej oraz tworzenia miejsc pracy,
- Wspieranie aktywności ekonomicznej mieszkańców,
- Włączenie społeczności lokalnej w rozwój funkcji turystycznej i rekreacyjnej,
- Wsparcie aktywności zawodowej mieszkańców.

Cel rewitalizacji 4. Inwestycje w infrastrukturę społeczną – poprawa dostępu do usług społecznych, kulturalnych i edukacyjnych.

Infrastruktura społeczna stanowi kluczowe wyzwanie rewitalizacji na obszarach wiejskich. Stanowi ona podstawę dla działań aktywizujących i społecznych oraz jej jakość warunkuje możliwości związane z wdrażaniem i realizacją poszczególnych zadań z tego zakresu. Infrastruktura społeczna to zespół urządzeń publicznych zaspokajających potrzeby socjalne, oświatowe i kulturalne ludności. Wysoka jakość infrastruktury społecznej korzystnie wpływa na system edukacji jego jakość, co w efekcie przekłada się na rozwój gospodarki. W kontekście potrzeb i uwarunkowań obszaru rewitalizacji istotne znaczenie mają bazy szkół, przedszkoli oraz świetlic wiejskich. Poniżej znajdują się kierunki dla niniejszego celu rewitalizacji:

- Modernizacja obiektów mieszkaniowych i obiektów użyteczności publicznej,
- Poprawa wizerunku i atrakcyjności przestrzeni publicznych,
- Tworzenie i poprawa infrastruktury w tym dot. spędzania czasu wolnego oraz dostosowania do potrzeb osób niepełnosprawnych,
- Efektywne wykorzystanie bazy lokalowej,
Realizacja inwestycji o funkcjach społecznych (budowa/remont świetlic i placów zabaw).

6.

Lista projektów rewitalizacyjnych

6.1. Główne projekty rewitalizacyjne dotyczące obszaru zdegradowanego, które będą realizowane w ramach danego programu rewitalizacji

W przedmiotowej części Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Rąbino ujęto, główne planowane projekty rewitalizacyjne a w pkt 6.2. przedstawiona została lista projektów uzupełniająca. Dzięki temu wskazany dokument stanowi konstrukcją złożoną z wielu różnorodnych projektów, która warunkuje osiągnięcie zaplanowanych efektów, a tym samym ich efektywne kompleksowe oddziaływanie na zjawiska kryzysowe, które zostały zidentyfikowane na etapie diagnozy. Zaplanowane do realizacji projekty mają na celu niwelację zdiagnozowanych wcześniej problemów na obszarze rewitalizacji. Ich zakres został poparty partycypacją społeczną w ramach przeprowadzonych konsultacji i przekazanych przez mieszkańców uwag, wniosków i propozycji.

Przed przystąpieniem do opracowywania tej części Programu zostały zebrane „Robocze karty działania podstawowego” zawierające inwestycje najpilniejsze do realizacji w danym podobszarze. Przedstawiono je poniżej według podobszarów.

W ramach naboru oraz mechanizmów związanych z wypracowywaniem projektów do Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Rąbino na lata 2017-2023 zgłoszono 7 projektów, są nimi (w podziale na podobszary):

Podobszar Batyń:

1. Modernizacja świetlicy wiejskiej w miejscowości Batyń.
2. Integracja dla rozwoju

Podobszar Rzecino:

3. Remont budynku mieszkalnego i świetlicy w m. Rzecino.
4. Rewitalizacja mieszkaniowych zasobów komunalnych – mieszkania socjalne i komunalne.
5. Lokalny Inkubator Ekonomii Społecznej

Podobszar Dąbrowa Białogardzka:

6. Animacja dla rozwoju mieszkańców
7. Zagospodarowanie przestrzeni publicznej w Dąbrowie Białogardzkiej.

KARTA PROJEKTU Nr 1		
1.	Tytuł przedsięwzięcia	Modernizacja świetlicy wiejskiej w miejscowości Batyń
2.	Miejsce realizacji	Sołectwo Batyń Działka nr 90 obręb Batyń
3.	Wnioskodawca/Partnerzy	OSP Batyń / Gmina Rąbino
4.	Opis problemu	W istniejącym stanie budynek świetlicy wiejskiej w miejscowości Batyń nie spełnia właściwie swojej funkcji z uwagi na zły stan techniczny obiektu. Stworzenie miejsca spotkań w wiejskiej świetlicy stanowiłoby początek nowych zmian w Sołectwie zarówno w sferze infrastruktury jak i zachowań ludzkich. Dużym problemem Sołectwa jest brak aktywności oraz integracji społeczeństwa oraz brak miejsca spotkań mieszkańców.
5.	Zakres rzeczowy wraz z opisem projektu:	Obecnie świetlica jest zaniedbana, źle zagospodarowana i niefunkcjonalna. Głównym założeniem jest przebudowa i wyremontowanie pomieszczeń w celu przystosowania świetlicy do pełnionej przez nią funkcji. Zakres realizowanych zadań obejmuje docieplenie ścian zewnętrznych 271,5 m ² stropu nad poddaszem 310 m ² , wymianę stolarki okiennej i drzwiowej 1 szt., 7,0 m ² , instalację grzejników elektrycznych. Przewiduje się w planowanym obiekcie organizację warsztatów aktywizujących dla mieszkańców z różnych grup wiekowych. Biorąc pod uwagę starzejące się społeczeństwo istnieje konieczność podejmowania działań aktywizujących starszych mieszkańców w tym osób niepełnosprawnych. Zadanie w zakresie działań zintegrowanych przewiduje również koszty funkcjonowania świetlicy wraz z kompleksowym programem edukacyjnym skierowanym do dzieci, młodzieży i seniorów.
6.	Komplementarność i powiązanie z innymi projektami rewitalizacyjnymi	Projekt jest komplementarny z działaniami przewidzianymi do realizacji w ramach „Sieć Zachodniopomorska Ośrodków Wsparcia Ekonomii Społecznej – Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej dla regionu szczecińskiego” projektu współfinansowanego przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego oraz z budżetu państwa w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2014-2020 – działanie 7.3 Projekt poprzez włączenie i aktywizację społeczności lokalnej jest komplementarny w sferze problemowej z projektem głównym obejmującym działania „miękkie” pn. Integracja dla rozwoju. Projekt będzie komplementarny w sferze problemowej i przestrzennej z działaniami uzupełniającymi realizowanymi na obszarze sołectwa, w tym szczególnie z projektami: zagospodarowanie terenów rekreacyjnych – budowa siłowni zewnętrznej oraz wiaty o wymiarach 4m x 5 m wraz z grillem, a także z projektem podniesienie estetyki przestrzeni publicznej – rewitalizacja budynków mieszkalnych.
7.	Powiązanie z celami PR (x=tak) Cel Nr 1 x Cel Nr 2 x Cel Nr 3 Cel Nr 4 x	Celem realizacji tego projektu jest wzmocnienie kapitału społecznego, który jest zdecydowanie niedostateczny. Istnieje konieczność ożywienia społecznego poprzez budowę kapitału społecznego pomiędzy mieszkańcami. Pobudzanie aktywności poszczególnych grup mieszkańców poprzez stworzenia miejsca do spotkań dzięki zmianie sposobu użytkowania i wykorzystanie wspólnych przestrzeni publicznych na cele społeczno- gospodarczo-edukacyjne. Celem jest także – poprawa dostępu do usług społecznych, kulturalnych i edukacyjnych poprzez inwestycje w infrastrukturę społeczną.

8.	Wskaźniki produktu i rezultatu	Wskaźniki produktu: • powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją: 0,09 ha • liczba wspartych obiektów infrastruktury lokalizowanych na rewitalizowanych obszarach: 1 • liczba zmodernizowanych obiektów kulturalno-oświatowych: 1 Wskaźniki rezultatu: • liczba przedsiębiorstw ulokowanych na zrewitalizowanym obszarze: 1 • liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych: 1 • liczba wydarzeń kulturalnych organizowanych w roku na zrewitalizowanym obiekcie • liczba osób korzystających z nowo powstałej infrastruktury rocznie: ok. 200 osób • liczba nowo utworzonych miejsc pracy: 2	
9.	Szacunkowy kosztorys do zakresu rzeczowego	335.680 zł.	
10.	Źródła finansowania	RPO WZ 2014-2020, Środki Własne, Norweski Mechanizm Finansowy oraz Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego, Środki Własne, WFOŚiGW, NFOŚiGW	
11.	Przewidywany harmonogram realizacji projektu	Termin rozpoczęcia:	2018 r.
		Termin zakończenia:	2022 r.

KARTA PROJEKTU Nr 2		
1.	Tytuł przedsięwzięcia	Integracja dla rozwoju
2.	Miejsce realizacji	Sołectwo Batyń
3.	Wnioskodawca/Partnerzy	OSP Batyń / Gmina Rąbino / Fundacja Nauka dla Środowiska
4.	Opis problemu	Obecny system pomocy społecznej nie posiada odpowiednich rozwiązań przygotowujących i wspierających młodzież w procesie usamodzielniania oraz rodzin i osób w kryzysie, w szczególności w gospodarowaniu otrzymanym wsparciem (świadczenia socjalne). Na obszarze objętym wsparciem nie stwierdzono również skutecznych mechanizmów służących zmianie postaw klientów, co uniemożliwia wdrażanie aktywnej polityki społecznej. Koncentrowanie się jedynie na pomocy finansowej przy braku zmiany postaw i świadomości odbiorców pomocy społecznej prowadzi do utrwalania w kolejnych pokoleniach sytuacji marginalnej i ogranicza możliwości efektywnego działania rozwojowego. W związku z tym faktyczne skutki działania pomocy społecznej pozostają w sprzeczności z oczekiwanymi rezultatami, bo uzależniają od świadczeń zamiast dawać życiową samodzielność.
5.	Zakres rzeczowy wraz z opisem projektu:	Zadaniem projektu jest trwałe wprowadzenie do systemu wsparcia społecznego i dydaktycznego, narzędzi edukacji społeczno-finansowej, w obszarach, gdzie występuje wyraźny deficyt wiedzy w zakresie zarządzania finansami, budżetem domowym a także braku właściwych zachowań prospołecznych. Destynacją wsparcia działań edukacyjnych są rodziny z dysfunkcjami, osoby zagrożone wykluczeniem społecznym, młodzież i dzieci oraz seniorzy zagrożeni wykluczeniem cyfrowym i finansowym. Zajęcia prowadzone będą w cyklu dydaktycznym obejmującym dział zrozumienie i odkrywanie siebie – zastanowienie się nad swoją tożsamością, wartościami, przekonaniami oraz środowiskiem własnej rodziny, przyjaciół i społeczności. Ta sekcja uruchomi proces grupowy, którzy poczynając od siebie, prowadzi do refleksji na temat swojego życia i życia najbliższych. Kolejny element to zadania z obszaru Prawa i obowiązki – diagnozowanie swoich społeczności oraz sprawdzenie jak realizowane są w nich prawa i wykonywane obowiązki. Ostatni dział obejmuje zagadnienia związane z oszczędzaniem i wydawaniem. Treści dotyczyły będą odpowiedzialnego używania i gromadzenia zasobów finansowych, naturalnych i pochodzących z innych źródeł (ludzkich, naturalnych, pieniężnych i niepieniężnych). Materiał wdrażany będzie za pomocą grup samopomocowych oraz warsztatów prowadzonych w małych zespołach intensyfikujących treści dostosowane do konkretnych grup odbiorców.
6.	Komplementarność i powiązanie z innymi projektami rewitalizacyjnymi	Projekt jest komplementarny z działaniami przewidzianymi do realizacji w ramach „Sieć Zachodniopomorska Ośrodków Wsparcia Ekonomii Społecznej – Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej dla regionu szczecińskiego” projektu współfinansowanego przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego oraz z budżetu państwa w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2014-2020 – działanie 7.3 Projekt jest komplementarny z pozostałymi projektami planowanymi do realizacji na obszarach rewitalizacji podobszaru Batyń. Skierowany jest on bowiem na rozwiązanie sytuacji problemowej, podobnie jak Modernizacja świetlicy wiejskiej w miejscowości Batyń. Projekt jest też komplementarny z działaniami uzupełniającymi Zagospodarowanie terenów rekreacyjnych – budowa siłowni zewnętrznej oraz wiaty o wymiarach 4m x 5 m wraz z grillem oraz

		Podniesienie estetyki przestrzeni publicznej – rewitalizacja budynków mieszkalnych, w szczególności w sferze przestrzennej i problemowej.
7.	Powiązanie z celami PR (x=tak) Cel Nr 1 X Cel Nr 2 X Cel Nr 3 Cel Nr 4	Celem realizacji tego projektu jest budowanie aktywnych postaw życiowych i przedsiębiorczych wśród mieszkańców obszarów rewitalizowanych gminy Rąbino. Projekt dąży do tworzenia korzystnych warunków rozwoju społeczno-gospodarczego mieszkańców obszarów rewitalizowanych.
8.	Wskaźniki produktu i rezultatu	Wskaźniki produktu: • powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją: patrz mapa • Liczba osób dorosłych, w szczególności zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem: 60 • Liczba dzieci i młodzieży objętych wsparciem: 60 Wskaźniki rezultatu: • 120 osób zdobędzie/podniesie umiejętności społeczno-finansowe
9.	Szacunkowy kosztorys do zakresu rzeczowego	140.000 zł
10.	Źródła finansowania	RPO WZ 2014-2020, Narodowy Bank Polski, Interreg, Środki Własne
11.	Przewidywany harmonogram realizacji projektu	Termin rozpoczęcia: 2018 r.
		Termin zakończenia: 2023 r.

KARTA PROJEKTU Nr 3

1.	Tytuł przedsięwzięcia	Remont budynku mieszkalnego i świetlicy w m. Rzecino
2.	Miejsce realizacji	Sołectwo Rzecino Działka nr 85
3.	Wnioskodawca/Partnerzy	Gmina Rąbino / OSP Rąbino
4.	Opis problemu	Stworzenie miejsca spotkań w wiejskiej świetlicy stanowiłby początek nowych zmian w Sołectwie zarówno w sferze infrastruktury jak i zachowań ludzkich. „Z małej iskry, duży pożar” – to motto nielicznych mieszkańców, którzy zaczęli działać i założyli w tym celu Stowarzyszenie. Głównym problemem Sołectwa jest brak aktywności oraz integracji społeczeństwa. Powodem je m.in. obszar Sołectwa (2 miejscowości oddzielone torami kolejowymi) oraz brak miejsca spotkań mieszkańców w każdym wieku. Ponadto są to tereny zamieszkiwane w większości przez byłych pracowników PGR lub lasów państwowych, obecnie są oni bezrobotni bądź na zasiłkach z OPS czy PUP-u. Większość osób podchodzi do życia z przejawem tego, że „wszystko im się należy” co jest trudną przeszkodą do motywacji, aby zacząć działać i coś wspólnie zrobić.
5.	Zakres rzeczowy wraz z opisem projektu:	Obecnie jest to przestrzeń bardzo zaniedbana, źle zagospodarowana. Głównym założeniem jest przebudowa i wyremontowanie budynku mieszkalnego (części wspólne) i świetlicy. Zakres realizowanych zadań obejmuje: Roboty dachowe naprawa konstrukcji dachowej, wymiana pokrycia dachowego. Przemurowanie kominów, wymianę opierzenia, rynien i rur spustowych, wymianę stolarki okiennej i drzwiowej, docieplenie ścian zewnętrznych. Modernizacji wymaga elewacja, schody zewnętrzne, podjazd dla niepełnosprawnych. Wymagana także modernizacja instalacji c.o. w świetlicy. Przewiduje się w planowanych obiektach organizowane będą warsztaty aktywizujące dla mieszkańców. Istnieje konieczność podejmowania działań aktywizujących wszystkie grupy społeczne mieszkańców, w tym osób niepełnosprawnych.
6.	Komplementarność i powiązanie z innymi projektami rewitalizacyjnymi	Projekt jest komplementarny z działaniami przewidzianymi do realizacji w ramach „Sieć Zachodniopomorska Ośrodków Wsparcia Ekonomii Społecznej – Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej dla regionu szczecińskiego” projektu współfinansowanego przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego oraz z budżetu państwa w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2014-2020 – działanie 7.3 Projekt poprzez włączenie i aktywizację społeczności lokalnej jest komplementarny w sferze problemowej z projektem głównym obejmującym działania „miękkie” pn. . Lokalny Inkubator Ekonomii Społecznej. Projekt będzie komplementarny z działaniami uzupełniającymi realizowanymi na obszarze sołectwa, w tym szczególnie z projektami: Remont świetlicy wiejskiej w sołectwie Rzecino oraz Rewitalizacja zabytkowych obiektów kościoł i park.
7.	Powiązanie z celami PR (x=tak) Cel Nr 1 Cel Nr 2 x Cel Nr 3 x Cel Nr 4 x	Celem realizacji tego projektu jest wzmocnienie kapitału społecznego, który jest zdecydowanie niedostateczny. Istnieje konieczność ożywienia społecznego poprzez budowę kapitału społecznego pomiędzy mieszkańcami. Pobudzenie aktywności poszczególnych grup mieszkańców poprzez stworzenia miejsca do spotkań dzięki zmianie sposobu użytkowania i wykorzystanie wspólnych przestrzeni publicznych na cele społeczno-gospodarczo-edukacyjne. Remont budynku mieszkalnego i świetlicy

		w m. Rzecino pozwoli na nadanie im nowych funkcji: społecznych, gospodarczych, edukacyjnych, kulturalnych, rekreacyjnych.	
8.	Wskaźniki produktu i rezultatu	Wskaźniki produktu • powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją: 2,68 ha • liczba wspartych obiektów infrastruktury lokalizowanych na rewitalizowanych obszarach: 1 • liczba zmodernizowanych obiektów kulturalno-oświatowych: 1 Wskaźniki rezultatu • liczba przedsiębiorstw ulokowanych na zrewitalizowanym obszarze: 1 • liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych: 1 • liczba wydarzeń kulturalnych organizowanych w roku na zrewitalizowanym obiekcie: 25 • liczba osób korzystających z nowo powstałej infrastruktury rocznie: ok. 200 osób • liczba nowo utworzonych miejsc pracy: 2	
9.	Szacunkowy kosztorys do zakresu rzeczowego	1.200.000 zł.	
10.	Źródła finansowania	RPO WZ 2014-2020, Środki Własne, Norweski Mechanizm Finansowy oraz Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego, Środki Własne, WFOŚiGW, NFOŚiGW	
11.	Przewidywany harmonogram realizacji projektu	Termin rozpoczęcia:	2018 r.
		Termin zakończenia:	2019 r.

KARTA PROJEKTU Nr 4		
1.	Tytuł przedsięwzięcia	Rewitalizacja mieszkaniowych zasobów komunalnych – mieszkania socjalne i komunalne
2.	Miejsce realizacji	Sołectwo Rzecino Działka nr 85 Budynek nr 12 Rzecino.
3.	Wnioskodawca/Partnerzy	Gmina Rąbino / OSP Rąbino
4.	Opis problemu	Małe miasta takie jak Rzecino ma wiele problemów urbanistyczno-społecznych. Zachwiana równowaga demograficzna, brak potencjału ekonomicznego, degradacja obszarów to główne aspekty wymagające rewitalizacji. W celu powstrzymania niszczącego procesu przestrzennego i społecznego wskazana jest rewitalizacja wskazanych obiektów. Rewitalizacja jako działanie kompleksowe może być dobrym rozwiązaniem. Z przedstawionej diagnozy wynika, że w Sołectwie Rzecino kondycja społeczno-ekonomiczna pod kątem stanu zasobów mieszkaniowych jest niewystarczająca. Ponadto dużym problemem jest zróżnicowanie zabudowy pod względem struktury własności. Wymagają rewitalizacji zwłaszcza mieszkaniowe zasoby komunalne – mieszkania socjalne i komunalne. Rewitalizacja tych budynków stanowiłby nowych zmiany w Sołectwie zarówno w sferze infrastruktury jak i zachowań ludzkich. Głównym problemem Sołectwa jest brak aktywności oraz integracji społeczeństwa. Wskazane budynki zamieszkują w większości byli pracownicy PGR lub lasów państwowych, często bezrobotni bądź na zasiłkach.
5.	Zakres rzeczowy wraz z opisem projektu:	W istniejącym stanie budynek nie spełnia właściwie swojej funkcji z uwagi na zły stan techniczny obiektu. Głównym założeniem projektu jest przebudowa i wyremontowanie budynku mieszkalnego nr 12 Rzecino. Zakres realizowanych zadań obejmuje m.in. roboty dachowe naprawę konstrukcji dachowej, wymianę stolarki okiennej elewacji modernizacji instalacji c.o. Zakres rzeczowy będzie wynikał z opracowanej dokumentacji technicznej.
6.	Komplementarność i powiązanie z innymi projektami rewitalizacyjnymi	Projekt jest komplementarny z działaniami przewidzianymi do realizacji w ramach „Sieć Zachodniopomorska Ośrodków Wsparcia Ekonomii Społecznej – Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej dla regionu szczecińskiego” projektu współfinansowanego przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego oraz z budżetu państwa w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2014-2020 – działanie 7.3 Projekt poprzez włączenie i aktywizację społeczności lokalnej jest komplementarny w sferze problemowej z projektem głównym obejmującym działania „miękkie” pn. . Lokalny Inkubator Ekonomii Społecznej. Projekt będzie komplementarny z działaniami uzupełniającymi realizowanymi na obszarze sołectwa, w tym szczególnie z projektami dotyczącymi rozwoju infrastruktury tj. : Remont świetlicy wiejskiej w sołectwie Rzecino, Podnoszenie estetyki przestrzeni publicznej – rewitalizacja budynków mieszkalnych i Rewitalizacja osiedli mieszkaniowych na terenach po byłym PGR oraz Rewitalizacja zabytkowych obiektów kościoł i park. Spójność działań uzupełniały będzie również projekt główny rozwojowe
7.	Powiązanie z celami PR (x=tak) Cel Nr 1 x Cel Nr 2 x Cel Nr 3 Cel Nr 4 x	Celem realizacji tego projektu jest zmniejszenie skali negatywnych zjawisk społecznych poprzez realizację Inwestycji przyczyni się do poprawy życia mieszkańców sołectwa.
8.	Wskaźniki produktu	Wskaźniki produktu:

	i rezultatu	• powierzchnia obszaru objętego rewitalizacją budynek na powierzchni sołectwa: 2,68 ha • liczba wspartych obiektów infrastruktury lokalizowanych na rewitalizowanych obszarach: 1 • liczba zrewitalizowanych obiektów mieszkaniowych: 1 Wskaźniki rezultatu: • liczba przedsiębiorstw ulokowanych na zrewitalizowanym obszarze: 1 • liczba osób korzystających z nowo powstałej infrastruktury – mieszkańcy	
9.	Szacunkowy kosztorys do zakresu rzeczowego	1 200 000	
10.	Źródła finansowania	RPO WZ 2014-2020, Środki Własne, Norweski Mechanizm Finansowy oraz Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego, Środki Własne, WFOŚiGW, NFOŚiGW	
11.	Przewidywany harmonogram realizacji projektu	Termin rozpoczęcia:	2018 r.
		Termin zakończenia:	2022 r.

KARTA PROJEKTU Nr 5		
1.	Tytuł przedsięwzięcia	Lokalny Inkubator Ekonomii Społecznej
2.	Miejsce realizacji	Sołectwo Rzecino
3.	Wnioskodawca/Partnerzy	Gmina Rąbino / OSP Rąbino
4.	Opis problemu	Ilość osób bezrobotnych i zagrożonych wykluczeniem społecznym na obszarze objętym rewitalizacją utrzymuje się od lat na wysokim poziomie. Brakuje miejsc pracy dopasowanych do pracowników posiadających zintegrowane dysfunkcje oraz skutecznych metod aktywizacji zawodowej. Tradycyjne pośrednictwo pracy nie przynosi trwałych efektów, dotyczy to głównie osób zagrożonych długotrwałym wykluczeniem z rynku pracy, osób niepełnosprawnych lub osób funkcjonujących w kryzysie życiowym. Jak pokazują badania społeczne, aby uruchomić inicjatywy gospodarcze należy najpierw pobudzić kompetencje społeczne oraz uruchomić inicjatywy z obszaru ekonomii społecznej, gdzie możliwe jest zindywidualizowane dopasowanie miejsca pracy do słabszych grup pracowniczych..
5.	Zakres rzeczowy wraz z opisem projektu:	Grupą odbiorców działań będą osoby fizyczne pragnące podjąć aktywność w sektorze ekonomii społecznej. Projekt przewiduje podstawowe wsparcie szkoleniowe, i doradcze mające pomóc w utworzeniu podmiotu ekonomii społecznej na obszarach objętych rewitalizacją. Następnie nastąpi opracowanie ścieżki wsparcia specjalistycznego (doradztwo biznesowe, księgowe, marketingowe), które uzupełnione zostanie o działania inkubujące oraz wsparcie finansowe.
6.	Komplementarność i powiązanie z innymi projektami rewitalizacyjnymi	Projekt jest komplementarny z działaniami przewidzianymi do realizacji w ramach „Sieć Zachodniopomorska Ośrodków Wsparcia Ekonomii Społecznej – przedsiębiorstwa społeczne”, którego realizacja jest współfinansowana przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego oraz z budżetu państwa w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2014-2020 – działanie 7.4 Projekt jest komplementarny z pozostałymi projektami planowanymi do realizacji na obszarach rewitalizacji Sołectwa Rzecino. Skierowany jest on bowiem na rozwiązanie sytuacji problemowej, podobnie jak Remont budynku mieszkalnego i świetlicy w m. Rzecino oraz Rewitalizacja mieszkaniowych zasobów komunalnych – mieszkania socjalne i komunalne. Projekt jest komplementarny w sferze problemowej z działaniami uzupełniającymi obejmującymi Remont świetlicy wiejskiej w sołectwie Rzecino, Podnoszenie estetyki przestrzeni publicznej – rewitalizacja budynków mieszkalnych oraz Rewitalizacja osiedli mieszkaniowych na terenach po byłym PGR.
7.	Powiązanie z celami PR (x=tak) Cel Nr 1 x Cel Nr 2 x Cel Nr 3 x Cel Nr 4	Celem realizacji tego projektu jest zmniejszenie skali negatywnych zjawisk społecznych poprzez zwiększenie aktywności zawodowej mieszkańców gminy. Projekt dąży do wzmocnienia kapitału społecznego na obszarze rewitalizacji poprzez oraz podniesienia jakości życia, szczególnie mieszkańców zagrożonych wykluczeniem społecznym. Zadania odpowiadają na dążenia związane z tworzeniem instytucjonalnych, społecznych, finansowych i technicznych warunków dla prowadzenia działalności gospodarczej przez mieszkańców obszarów rewitalizowanych.
8.	Wskaźniki produktu i	Wskaźniki produktu:

	rezultatu	• powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją: patrz mapa • Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem: 24 • Liczba podmiotów ekonomii społecznej objętych wsparciem: 2 • liczba wspartych obiektów infrastruktury lokalizowanych na rewitalizowanych obszarach: 1 Wskaźniki rezultatu: • liczba utworzonych miejsc pracy w przedsiębiorstwach społecznych: 8 • Liczba grup inicjatywnych, które wypracowały założenia co do utworzenia podmiotu ekonomii społecznej: 2	
9.	Szacunkowy kosztorys do zakresu rzeczowego	140.000 zł.	
10.	Źródła finansowania	RPO WZ 2014-2020, Środki Własne	
11.	Przewidywany harmonogram realizacji projektu	Termin rozpoczęcia:	2018 r.
		Termin zakończenia:	2023 r.

KARTA PROJEKTU Nr 6		
1.	Tytuł przedsięwzięcia	Animacja dla rozwoju mieszkańców
2.	Miejsce realizacji	Sołectwo Dąbrowa Białogardzka
3.	Wnioskodawca/Partnerzy	OSP Biała Góra / Gmina Rąbino / Fundacja Nauka dla Środowiska
4.	Opis problemu	Obecny system pomocy społecznej nie posiada odpowiednich rozwiązań przygotowujących i wspierających młodzież w procesie usamodzielniania oraz rodzin i osób w kryzysie, w szczególności w gospodarowaniu otrzymanym wsparciem (świadczenia socjalne). Na obszarze objętym wsparciem nie stwierdzono również skutecznych mechanizmów służących zmianie postaw klientów, co uniemożliwia wdrażanie aktywnej polityki społecznej. Koncentrowanie się jedynie na pomocy finansowej przy braku zmiany postaw i świadomości odbiorców pomocy społecznej prowadzi do utrwalania w kolejnych pokoleniach sytuacji marginalnej i ogranicza możliwości efektywnego działania rozwojowego. W związku z tym faktyczne skutki działania pomocy społecznej pozostają w sprzeczności z oczekiwanymi rezultatami, bo uzależniają od świadczeń zamiast dawać życiową samodzielność.
5.	Zakres rzeczowy wraz z opisem projektu:	Zadaniem projektu jest trwale wprowadzenie do systemu wsparcia społecznego i dydaktycznego, narzędzi edukacji społeczno-finansowej, w obszarach, gdzie występuje wyraźny deficyt wiedzy w zakresie zarządzania finansami, budżetem domowym a także braku właściwych zachowań prospołecznych. Destynacją wsparcia działań edukacyjnych są rodziny z dysfunkcjami, osoby zagrożone wykluczeniem społecznym, młodzież i dzieci oraz seniorzy zagrożeni wykluczeniem cyfrowym i finansowym. Zajęcia prowadzone będą w cyklu dydaktycznym obejmującym dział zrozumienie i odkrywanie siebie – zastanowienie się nad swoją tożsamością, wartościami, przekonaniami oraz środowiskiem własnej rodziny, przyjaciół i społeczności. Ta sekcja uruchomi proces grupowy, który poczynając od siebie, prowadzi do refleksji na temat swojego życia i życia najbliższych. Kolejny element to zadania z obszaru Prawa i obowiązki – diagnozowanie swoich społeczności oraz sprawdzenie jak realizowane są w nich prawa i wykonywane obowiązki. Ostatni dział obejmuje zagadnienia związane z oszczędzaniem i wydawaniem. Treści dotyczyły będą odpowiedzialnego używania i gromadzenia zasobów finansowych, naturalnych i pochodzących z innych źródeł (ludzkich, naturalnych, pieniężnych i niepieniężnych). Materiał wdrażany będzie za pomocą grup samopomocowych oraz warsztatów prowadzonych w małych zespołach intensyfikujących treści dostosowane do konkretnych grup odbiorców.
6.	Komplementarność i powiązanie z innymi projektami rewitalizacyjnymi	Projekt jest komplementarny z działaniami przewidzianymi do realizacji w ramach „Sieć Zachodniopomorska Ośrodków Wsparcia Ekonomii Społecznej – Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej dla regionu szczecińskiego” projektu współfinansowanego przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego oraz z budżetu państwa w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2014-2020 – działanie 7.3 Projekt jest komplementarny z pozostałymi projektami planowanymi do realizacji na obszarach rewitalizacji Sołectwa Dąbrowa Białogardzka. Skierowany jest on bowiem na rozwiązanie sytuacji problemowej, podobnie jak Zagospodarowanie przestrzeni publicznej w Dąbrowie Białogardzkiej. Projekt będzie komplementarny z działaniami gospodarczo-

		społecznymi realizowanymi na obszarze sołectwa, w tym szczególnie z projektami uzupełniającymi Rewitalizacja komunalnych zasobów mieszkaniowych. Komplementarność przestrzenna i problemowa uwidoczniła jest również projekcie podnoszenie estetyki przestrzeni publicznej – rewitalizacja budynków mieszkalnych.	
7.	Powiązanie z celami PR (x=tak) Cel Nr 1 X Cel Nr 2 X Cel Nr 3 Cel Nr 4	Celem realizacji tego projektu jest budowanie aktywnych postaw życiowych i przedsiębiorczych wśród mieszkańców obszarów rewitalizowanych gminy Rąbino. Projekt dąży do tworzenia korzystnych warunków rozwoju społeczno-gospodarczego mieszkańców obszarów rewitalizowanych.	
8.	Wskaźniki produktu i rezultatu	Wskaźniki produktu: • powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją: patrz mapa • Liczba osób dorosłych, w szczególności zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem: 60 • Liczba dzieci i młodzieży objętych wsparciem: 60 Wskaźniki rezultatu: • 120 osób zdobędzie/podniesie umiejętności społeczno-finansowe	
9.	Szacunkowy kosztorys do zakresu rzeczowego	120.000 zł.	
10.	Źródła finansowania	RPO WZ 2014-2020, Narodowy Bank Polski, Interreg, Środki Własne	
11.	Przewidywany harmonogram realizacji projektu	Termin rozpoczęcia:	2018 r.
		Termin zakończenia:	2023 r.

KARTA PROJEKTU Nr 7		
1.	Tytuł przedsięwzięcia	Zagospodarowanie przestrzeni publicznej w Dąbrowie Białogardzkiej
2.	Miejsce realizacji	Sołectwo Dąbrowa Białogardzka Działka 55/13
3.	Wnioskodawca/Partnerzy	Gmina Rąbino / OSP Rąbino
4.	Opis problemu	Projekt realizowany będzie w miejscowości Dąbrowa Białogardzka w gminie Rąbino. Działka przeznaczona jest na cele związane ze sportem i rekreacją, posadowiony został na niej plac zabaw dla dzieci. Projekt wpływa bezpośrednio na poprawę jakości życia mieszkańców. Mieszkańcy mają możliwość korzystania ze sprzętu siłowni na świeżym powietrzu. Podczas, gdy dzieci bawią się na placu zabaw, ich opiekunowie mają możliwość ćwiczyć, mając jednocześnie dzieci w zasięgu wzroku. Aktywność ruchowa w takiej formie nie wymaga specjalnego przygotowania i wpływa korzystnie na samopoczucie i zdrowie użytkowników. Zamiast siedzieć na ławeczce będą mogli spędzić czas aktywnie. Projekt pośrednio wpłynie na bezpieczeństwo publiczne. Młodzież zamiast spędzania czasu na przystanku autobusowym będzie mogła spożytkować go na siłowni, wzmacniając kondycję. Stworzy to realną alternatywę dla dotychczasowego modelu spędzania wolnego czasu i spowoduje, że zmniejszy się liczba młodych ludzi nie mogących znaleźć zajęcia w wolnym czasie. To może zapobiec sięganiu po używki i popełnianiu drobnych wykroczeń a w efekcie poprawi bezpieczeństwo publiczne. Poprzez działania animacyjne mieszkańcy zintegrują się przy wspólnej pracy przy planowaniu siłowni, przygotowaniu terenu pod siłownię, wspólnemu zagospodarowaniu terenu itp. Mieszkańcy będą mieli również okazję zintegrować się przy montażu siłowni oraz podczas wspólnej imprezy integracyjnej po zakończeniu prac. Trwałość rezultatu integracji społeczności lokalnej będzie zachowana poprzez fakt, że siłownia plenerowa zostanie wkomponowana w pobliżu placu zabaw. To sprzyja integracji mieszkańców, zwłaszcza młodych rodziców (wymiana doświadczeń w wychowywaniu dzieci, spraw związanych ze szkołą, przedszkolem i inne).
5.	Zakres rzeczowy wraz z opisem projektu:	Projekt polega na zagospodarowaniu terenu obok placu zabaw poprzez utworzenie boiska do koszykówki oraz postawienie wiaty. Planowane boisko będzie wykonane z kostki brukowej i będzie miało wymiary 7m x 10 m. Obok boiska powstanie wiaty o wymiarach 5m x 4m. Wiaty ta będzie służyła mieszkańcom jako miejsce spotkań, ponieważ n w naszej miejscowości nie ma świetlicy. Mieszkańcy zostaną zaangażowani do drobnych prac fizycznych i porządkowych przy realizacji projektu. Cele projektu: - stworzenie miejsca integracji we wsi Dąbrowa, - aktywizacja i integracja społeczności lokalnej, - integracja mieszkańców, - wzrost zaangażowania mieszkańców w prace na rzecz lokalnej społeczności i odpowiedzialności za dobro wspólne, - poprawa estetyki miejscowości, - poprawa jakości życia na terenach wiejskich, - wyrównanie szans dostępu do zorganizowanej aktywności fizycznej osobom ze środowiska wiejskiego, - stworzenie dzieciom i młodzieży ciekawej alternatywy aktywnego spędzania czasu wolnego, - zwiększenia w społeczeństwie świadomości w zakresie aktywnego wypoczynku.
6.	Komplementarność i powiązanie z innymi projektami rewitalizacyjnymi	Projekt jest komplementarny z działaniami przewidzianymi do realizacji w ramach „Sieć Zachodniopomorska Ośrodków Wsparcia Ekonomii Społecznej – Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej dla

		regionu szczecineckiego" projektu współfinansowanego przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego oraz z budżetu państwa w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2014-2020 – działanie 7.3 Projekt poprzez włączenie i aktywizację społeczności lokalnej jest komplementarny w sferze problemowej z projektem głównym obejmującym działania „miękkie” pn. Animacja dla rozwoju mieszkańców Projekt będzie komplementarny z działaniami gospodarczo-społecznymi realizowanymi na obszarze sołectwa, w tym szczególnie z projektami uzupełniającymi Rewitalizacja komunalnych zasobów mieszkaniowych oraz przebudowa i modernizacja ciągów pieszych. Komplementarność przestrzenna i problemowa uwidoczniła jest również w kooperacji z projektem podnoszenie estetyki przestrzeni publicznej – rewitalizacja budynków mieszkalnych.	
7.	Powiązanie z celami PR (x=tak) Cel Nr 1 x Cel Nr 2 x Cel Nr 3 x Cel Nr 4 x	Celem realizacji tego projektu jest wzmocnienie kapitału społecznego, który jest zdecydowanie niedostateczny. Istnieje konieczność ożywienia społecznego poprzez budowę kapitału społecznego pomiędzy mieszkańcami. Pobudzanie aktywności poszczególnych grup mieszkańców poprzez stworzenia miejsca do spotkań uprawiania sportu. Celem jest także poprawa dostępu do usług społecznych, kulturalnych i edukacyjnych poprzez inwestycje w infrastrukturę społeczną.	
8.	Wskaźniki produktu i rezultatu	Wskaźniki produktu: • powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją: 80,98 ha • liczba wspartych obiektów infrastruktury lokalizowanych na rewitalizowanych obszarach: 1 • liczba zmodernizowanych obiektów kulturalno-oświatowych: 1 Wskaźniki rezultatu: • liczba przedsięwzięć ulokowanych na zrewitalizowanym obszarze: 1 • liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych: 1 • liczba wydarzeń kulturalnych organizowanych w roku na zrewitalizowanym obiekcie: 50 • liczba osób korzystających z nowo powstałej infrastruktury rocznie: ok.80 • liczba nowo utworzonych miejsc pracy: 0	
9.	Szacunkowy kosztorys do zakresu rzeczowego	160 000	
10.	Źródła finansowania	RPO WZ 2014-2020, Środki Własne, Norweski Mechanizm Finansowy oraz Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego, Środki Własne, WFOŚiGW, NFOŚiGW	
11.	Przewidywany harmonogram realizacji projektu	Termin rozpoczęcia:	2018 r.
		Termin zakończenia:	2022 r.

6.2. Ogólny opis projektów rewitalizacyjnych uzupełniających

Poniżej przedstawiono uzupełniające przedsięwzięcia rewitalizacyjne, mające na celu eliminację lub ograniczenie negatywnych zjawisk powodujących sytuację kryzysową. W opisie uwzględniono wyniki warsztatów przeprowadzonych w sołectwach objętych programem. W materiale pozostawiono oryginalne pytania oraz odpowiedzi pracy grupowej wszystkich potencjalnych interesariuszy. Zapisy kart projektów wypracowano w formie pogłębionego wywiadu grupowego, według uprzednio przygotowanych pytań i „zogniskowaniu” dyskusji wokół zasadniczego obszaru rewitalizacji przy wsparciu zewnętrznego moderatora. W trakcie prac zastosowano szeroko pojęte techniki projekcyjne, włączając w dyskusję elementy audiowizualne oraz wykonane samodzielnie przez mieszkańców mapy zasobów, których wykorzystanie miało pomóc w pełniejszym zebraniu potencjałów lokalnych. Dzięki tej metodzie zebrano oddolne przedsięwzięcia wzmacniające oddziaływanie projektów głównych.

Tabela 9. Ogólne projekty rewitalizacyjne uzupełniające

Sołectwo	Obszar [typ]	Tytuł projektu uzupełniającego	Charakterystyka projektu oraz oddziaływanie na obszar rewitalizacji
Batyń	Rewitalizacji	Wykonanie instalacji grzewczej na świetlicy wiejskiej w miejscowości Batyń.	Remont świetlicy wiejskiej w Batyniu polegający na wykonaniu instalacji grzewczej pozwoli na podniesienie stopnia integracji społecznej mieszkańców (integracji wewnątrzpokoleniowej i międzypokoleniowej). Stworzone zostaną dzięki temu projektowi warunki do spotkań mieszkańców, co pozwoli na podniesienie poziomu aktywności i integracji. Pozwoli na poprawę dostępności i jakości oferty usług społecznych, kulturalnych i edukacyjnych. Stworzy warunki do aktywizacji mieszkańców. Nastąpi poprawa jakości przestrzeni publicznej na terenie sołectwa.
		Zagospodarowanie terenów rekreacyjnych – budowa siłowni zewnętrznej oraz wiaty o wymiarach 4m x 5 m wraz z grillem.	Realizacja projektu umożliwi wszystkim mieszkańcom Batynia korzystanie ze wskazanej infrastruktury społecznej. Realizacja wskazanego projektu wpłynie na funkcje społeczne, wypoczynkowe, kulturalne rekreacyjne, estetyczne na obszarze miejscowości. Nowo powstałe boisko sportowe stanowić będzie doskonałą lokalizację dla organizacji przedsięwzięć sportowych i zajęć ruchowych dla mieszkańców na świeżym powietrzu.
		Podniesienie estetyki przestrzeni publicznej – rewitalizacja budynków mieszkalnych.	Projekt zakłada rewitalizację budynków mieszkalnych poprzez remont lokali i części wspólnych budynków. W ramach projektu wykonane zostaną prace porządkowe na okolicznych terenach. Realizacja projektu uczyni miejscowość Batyń bardziej atrakcyjną. Nastąpi poprawa jakości przestrzeni publicznej na terenie tej miejscowości.
		Rewitalizacja parku.	Rewitalizacja parku stworzy warunki umożliwiające spotkania mieszkańców miejscowości. Parki pełnią funkcje ekologiczne i społeczne. Jedną z funkcji parku jest wspieranie równowagi środowiska przyrodniczego co wspomaga realizację koncepcji zrównoważonego rozwoju gminy, w której dąży się do zachowania równowagi pomiędzy ochroną środowiska, wzrostem gospodarczym i rozwojem społecznym. Funkcjonowanie dobrze zagospodarowanego parku wpłynie na funkcje społeczne, wypoczynkowe, rekreacyjne, estetyczne.
Rzecino	Rewitalizacji	Remont świetlicy wiejskiej w sołectwie Rzecino.	Remont świetlicy wiejskiej w Rzecinie pozwoli na podniesienie stopnia integracji społecznej mieszkańców (integracji wewnątrzpokoleniowej i międzypokoleniowej). Stworzone zostanie miejsce spotkań mieszkańców, co pozwoli na podniesienie poziomu aktywności i integracji. Pozwoli na poprawę dostępności i jakości oferty usług społecznych, kulturalnych i edukacyjnych. Stworzy warunki do aktywizacji mieszkańców. Nastąpi ożywienie przestrzeni wiejskiej. Nastąpi poprawa jakości przestrzeni publicznej na terenie sołectwa.

		Podnoszenie estetyki przestrzeni publicznej – rewitalizacja budynków mieszkalnych.	Projekt zakłada rewitalizację komunalnych zasobów i części wspólnych budynków. W ramach projektu wykonane zostaną także prace porządkowe na okolicznych terenach. Realizacja projektu podniesie estetykę przestrzeni publicznej. Uczyni miejscowość Dąbrowa Białogardzka bardziej atrakcyjną.
		Rewitalizacja osiedli mieszkaniowych na terenach po byłym PGR.	Projekt zakłada rewitalizację osiedli mieszkaniowych. W ramach projektu wykonane zostaną remonty mieszkań a także prace porządkowe na okolicznych terenach. Realizacja wskazanego projektu wpłynie na funkcje społeczne, estetyczne na obszarze miejscowości.
		Rewitalizacja zabytkowych obiektów kościoł i park.	Realizacja projektu umożliwi mieszkańcom a także turystom korzystanie z parku. Stanowić będzie miejsce spotkań mieszkańców. Parki pełnią funkcje ekologiczne i społeczne. Jedną z funkcji parku jest wspieranie równowagi środowiska co wspomaga realizację koncepcji zrównoważonego rozwoju, w której dąży się do zachowania równowagi pomiędzy trzema głównymi obszarami: ochroną środowiska, wzrostem gospodarczym i rozwojem społecznym. Rewitalizacja zabytkowego obiektu sakralnego również wpłynie na funkcje społeczne na wskazanym terenie.
Dąbrowa Białogardzka	Rewitalizacja	Rewitalizacja komunalnych zasobów mieszkaniowych.	Projekt zakłada poprawę komunalnych zasobów mieszkaniowych (remont lokali mieszkalnych i części wspólnych budynku). W ramach projektu wykonane zostaną także prace porządkowe na okolicznych terenach. Realizacja projektu uczyni miejscowość Dąbrowa Białogardzka bardziej atrakcyjną.
		Przebudowa i modernizacja ciągów pieszych.	Obecnie ciągi piesze posiadają liczne uszkodzenia i nierówności. Uniemożliwiają one bezpieczne poruszanie się po nich. Stanowią utrudnienie dla mieszkańców a w szczególności dla osób starszych i schorowanych. Przebudowa i modernizacja ciągów pieszych uczyni miejscowość Dąbrowa Białogardzka bardziej atrakcyjną
		Zagospodarowanie terenów rekreacyjnych – budowa siłowni zewnętrznej.	Realizacja projektu umożliwi wszystkim mieszkańcom korzystanie ze wskazanej infrastruktury społecznej. Budowa siłowni zewnętrznej wpłynie na funkcje społeczne, wypoczynkowe, rekreacyjne, estetyczne na obszarze miejscowości. Nowo powstała infrastruktura społeczna stanowić będzie doskonałą lokalizację dla organizacji zajęć ruchowych dla mieszkańców.
		Podnoszenie estetyki przestrzeni publicznej – rewitalizacja budynków mieszkalnych.	Projekt zakłada rewitalizację komunalnych zasobów i części wspólnych budynków. W ramach projektu wykonane zostaną także prace porządkowe na okolicznych terenach. Realizacja projektu podniesie estetykę przestrzeni publicznej. Uczyni miejscowość bardziej atrakcyjną

7.

**Mechanizmy zapewnienia
komplementarności między
poszczególnymi projektami
rewitalizacyjnymi oraz pomiędzy
działaniami różnych podmiotów
i funduszy na obszarze objętym
programem rewitalizacji**

W niniejszej części opracowania wskazano na wzajemne powiązania pomiędzy poszczególnymi projektami. Opisana poniżej komplementarność – to obok szczegółowej diagnozy oraz partycypacji społecznej stanowi istotny aspekt Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Rąbino na lata 2017-2023. Zapewnienie powiązań pomiędzy poszczególnymi projektami będzie skutkowało efektywnym wykorzystaniem środków finansowych przeznaczonych na rewitalizację.

Komplementarność poszczególnych działań rewitalizacyjnych opiera się na zapewnieniu wzajemnego uzupełnienia się działań w ramach następujących płaszczyzn:

■ Komplementarność przestrzenna

Projekty rewitalizacyjne, szczegółowo przedstawione powyżej dopełniają się wzajemnie przestrzennie i zachodzi między nimi efekt synergii. Łącznie oddziałują na ten sam problem, co wpływa na spotęgowanie efektu. Sama przestrzeń objęta działaniami (obszar rewitalizacji, który pokrywa się z granicami zidentyfikowanego obszaru zdegradowanego) obejmuje cały obszar, zarówno w zakresie działań inwestycyjnych – które uwzględniają uczestnictwo w działaniach interesariuszy z całego obszaru zdegradowanego, jak również w zakresie planowanych działań o charakterze miękkim, które są skierowane do wszystkich mieszkańców obszaru.

Zaproponowane projekty oddziałują na cały obszar dotknięty kryzysem i nie prowadzą do niepożądanych efektów społecznych takich jak segregacja społeczna i wykluczenie. Cała społeczność lokalna będzie korzystać z efektów lokalnych, nikt nie będzie wykluczony, a działania są tak zaplanowane, aby objąć wszystkie grupy społeczne. Ponadto co ważne z planowanych działań miękkich mogą korzystać również mieszkańcy innych obszarów gminy, tak aby osoby zagrożone wykluczeniem i potrzebujące wsparcia nie były wykluczone z działań i aby zachować równowagę między poszczególnymi obszarami gminy i nie doprowadzić do sytuacji, w której problemy mieszkańców obecnie zdefiniowanego obszaru nie przełały się na sąsiedni obszar.

■ Komplementarność problemowa

Planowane przedsięwzięcia dopełniają się tematycznie i w efekcie końcowym będą skutkowały kompleksowym rozwiązaniem problemów. Projekty oddziałują na każdą ze sfer, w której w wyniku diagnozy stwierdzono sytuację kryzysową i na tej podstawie wyznaczono obszar zdegradowany. Co w efekcie doprowadzi do znaczącego zmniejszenia skali występujących problemów determinujących sytuację kryzysową.

■ Komplementarność proceduralno-instytucjonalna

W ramach niniejszego Programu Rewitalizacji w toku działań przygotowawczych, zaprojektowano odpowiedni system wdrażania i zarządzania programem rewitalizacji,

który uwzględnia strukturę zarządzania działaniami rewitalizacyjnymi w sposób kompleksowy, pozwalający na zaangażowanie i efektywne współdziałanie na jego rzecz różnych instytucji oraz zapewnia wzajemne uzupełnianie się działań poszczególnych podmiotów zaangażowanych w realizację i spójność stosowanych procedur.

■ Komplementarność międzyokresowa

Działania rewitalizacyjne zostały tak zaplanowane, aby zapewnić zachowanie ciągłości programowej polegającej na kontynuacji wsparcia udzielonego gminie w ramach polityki spójności w latach 2007-2013. Przez cały też czas realizowana jest praca ze społecznością lokalną, co odbywa się m.in. za pośrednictwem Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej oraz organizacji pozarządowych. Gmina jest w trakcie tego procesu i władze gminy są zdeterminowane aby ten długofalowy proces zakończyć pełnym sukcesem. Rewitalizacja zdiagnozowanych obecnie zdegradowanych obszarów stanowi jedno z ważniejszych zadań gminy. Niniejszy Program Rewitalizacji zapewnia ciągłość działań, konsolidując w swoich ramach działania rewitalizacyjne o charakterze społecznym i urbanistycznym, wpływając na koncentrację interwencji i dzięki temu zwiększając efekty planowanych działań strategicznych, co zawarte jest w strategii rozwoju gminy.

■ Komplementarność źródeł finansowania

W ramach planowanych działań uwzględniono różne źródła finansowania dla projektów rewitalizacyjnych, ujętych w programie rewitalizacji. Wsparcie przewidziano, zgodnie z charakterem planowanych zadań i podmiotów je realizujących, uzupełniając i łącząc wsparcie, m.in. ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego i Funduszu Spójności, ponadto planuje się udział środków prywatnych oraz środków ze źródeł krajowych (m.in. Programy Ministra Kultury) oraz w ramach Mechanizmu Norweskiego, Mechanizmu Szwajcarskiego, Programu Operacyjnego Fundusz Inicjatyw Obywatelskich, które to środki planuje łączyć się z wkładem własnym gminy lub podmiotów zewnętrznych zaangażowanych w realizację, zgodnie z możliwościami prawnymi.

Wartym podkreślenia jest fakt interdyscyplinarnego charakteru działań, które zostały zaplanowane w LPR. Dokument posiada indywidualne cechy (długi okres realizacji programu rewitalizacji, konieczność ciągłego jego monitorowania i aktualizacji, szeroki udział społeczności lokalnej w procesie jego tworzenia), dlatego można stwierdzić, że porusza on różnorodne dziedziny, które mogą mieć wpływ na rozwój gminy. Źródła finansowania Lokalnego Programu Rewitalizacji znajdują się głównie poza budżetem samorządu, dlatego oczywiste jest, że będzie występować konieczność ciągłego ich

pozyskiwania, a tej roli może nie sprostać sama gmina. Ważne jest, by partnerzy społeczni i gospodarczy odpowiednio te działania wspierali. Osiągnięcie zaplanowanych celów będzie możliwe bowiem tylko wtedy, gdy dojdzie do współpracy sektora prywatnego, publicznego i społecznego.

Gmina planuje wykonanie wyszczególnionych w dokumencie inwestycji w oparciu m.in. o zewnętrzne środki finansowe (stawiając nacisk na bezzwrotne dotacje), jak również o środki własne i innych podmiotów funkcjonujących w gminie, w tym prywatnych. Duży potencjał niesie ze sobą perspektywiczne zaangażowanie w rewitalizację innych partnerów, angażując tym samym dodatkowy kapitał i rozkładając ciężar finansowy rewitalizacji na różne podmioty, tym samym realizując zasadę dodatkowości środków UE.

■ Do głównych źródeł finansowania projektów rewitalizacyjnych należą przede wszystkim:

- środki Unii Europejskiej – m. in. fundusze strukturalne i inwestycyjne: Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Europejski Fundusz Społeczny, Fundusz Spójności, Instrument Łącząc Europę, Europejski Fundusz na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich,
- środki budżetu państwa – przewidziane na współfinansowanie projektów, jako niezależne źródło finansowania, Program Operacyjny Fundusz Inicjatyw Obywatelskich
- środki budżetów samorządów – wojewódzkich, powiatowych – na współfinansowanie projektów lub jako niezależne źródło finansowania,
- inne środki publiczne – np. fundusze celowe, Mechanizm Norweski i Mechanizm Finansowy EOG,
- środki prywatne – np. środki organizacji pozarządowych,
- kredyty, pożyczki, obligacje komunalne i inne narzędzia i instrumenty finansowe kierowane do JST.

Ponadto poza zapewnieniem projektom komplementarności w wyżej wymienionych wymiarach, zastosowano również tzw. formułę projektów zintegrowanych. Polega ona na tym, że w przypadku realizacji projektów infrastrukturalnych, planuje się również zastosować projekty „miękkie” finansowane m.in. ze Śródków Europejskiego Funduszu Społecznego (czy innych) ukierunkowane na rozwiązywanie zdiagnozowanych problemów społecznych występujących na podobszarach wskazanych do rewitalizacji, którym podporządkowany zostanie projekt infrastrukturalny.

Tabela 10. Komplementarność pomiędzy poszczególnymi projektami

Projekt \ Komplementarność		Przestrzenna	Problemowa	Proceduralno- instytucjonalna	Międzyokresowa	Źródło finansowania
Batyń	Projekty główne					
	Modernizacja świetlicy wiejskiej w miejscowości Batyń.	X	X	x		x
	Integracja dla rozwoju		X		x	x
	Projekty uzupełniające					
	Wykonanie instalacji grzewczej na świetlicy wiejskiej w miejscowości Batyń.	x	x	x		x
	Zagospodarowanie terenów rekreacyjnych – budowa siłowni zewnętrznej oraz wiaty o wymiarach 4m x 5 m wraz z grillem.	x	x			x
	Podniesienie estetyki przestrzeni publicznej – rewitalizacja budynków mieszkalnych.	x	x			x
	Rewitalizacja parku.	x	x			
Rzecino	Projekty główne					
	Remont budynku mieszkalnego i świetlicy w m. Rzecino.	x	x	x		x
	Rewitalizacja mieszkaniowych zasobów komunalnych – mieszkania socjalne i komunalne.	x	x	x		x
	Lokalny Inkubator Ekonomii Społecznej	x	x		x	x
	Projekty uzupełniające					
	Remont świetlicy wiejskiej w sołectwie Rzecino.	x		x		x
	Podnoszenie estetyki przestrzeni publicznej – rewitalizacja budynków mieszkalnych.	x	x			x
	Rewitalizacja osiedli mieszkaniowych na terenach po byłym PGR.	x	x	x		x
Rewitalizacja zabytkowych obiektów kościoł i park.	x				x	
Dąbrowa Białogardzka	Projekty główne					
	Lokalny Inkubator Ekonomii Społecznej	x	x		x	x
	Zagospodarowanie przestrzeni publicznej w Dąbrowie Białogardzkiej.	x	x			x
	Projekty uzupełniające					
	Rewitalizacja komunalnych zasobów mieszkaniowych	x	x			x
	Przebudowa i modernizacja ciągów pieszych.	x	x			x
	Zagospodarowanie terenów rekreacyjnych – budowa siłowni zewnętrznej.	x	x			x
Podnoszenie estetyki przestrzeni publicznej – rewitalizacja budynków mieszkalnych.	x	x			x	

8.

Mechanizmy włączenia mieszkańców, przedsiębiorców i innych podmiotów i grup aktywnych na terenie gminy w proces rewitalizacji

Partycypacja społeczna jest wpisana w proces rewitalizacji jako fundament działań na każdym etapie tego procesu (diagnozowanie, programowanie, wdrażanie, monitorowanie), determinując jego skuteczność i efektywność. Odpowiedzialność za przeprowadzenie całego procesu w sposób partycypacyjny ponoszą lokalne władze, jednak o sukcesie można mówić dopiero wtedy, gdy zaangażowani zostaną lokalni przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe oraz mieszkańcy bez względu na wiek, status, płeć czy wyznanie. Skonsolidowanie wysiłków różnych osób, grup i podmiotów na rzecz obszaru rewitalizacji jest istotnym warunkiem sukcesu.

Obserwacja statystyczna na potrzeby badań empirycznych została prowadzona za pomocą różnych metod i technik badawczych, w zależności od postawionych celów szczegółowych oraz grupy respondentów (interesariuszy). Zrealizowano badania przy wykorzystaniu następujących trzech metod badawczych:

1. Indywidualnej ankiety bezpośredniej – z sołtysami w gminie (załącznik 1, 2, 3, 4, 5).
2. IDI – *Indyvidual in Depth Interview*, tj. indywidualnego wywiadu pogłębionego – z osobami sprawującymi władzę w gminie (wójt, radni) (Załącznik 6, 7, 8).
3. FGI – *Focus Group Interview*, tj. zogniskowany wywiad grupowy – z lokalnymi liderami w gminie (załącznik 9, 10, 11).

Badania w terenie zrealizowano przez odpowiednio dobranych i poinstruowanych ankierów. Były to osoby starannie dobrane pod względem kompetencji, umiejętności i predyspozycji osobistych, mające dobre rozeznanie w środowisku lokalnym. Wysoka jakość i przydatność danych statystycznych została zapewniona przez włączenie w proces badawczy Animatorów Lokalnych oraz niezależnych Moderatorów – a więc osób wyłonionych z ramienia realizatorów projektu, które z jednej strony są na bieżąco odpowiedzialne za aktywizację społeczną w konkretnym regionie (i dobrze go znają), z drugiej – są niezależnymi ekspertami patrzącymi na dany obszar w sposób zobiektywizowany.

Przyjęcie powyższego sposobu postępowania w trakcie badań empirycznych było podyktowane chęcią uzyskania możliwie najbardziej rzetelnych rezultatów badawczych. Dane uzyskane w ten sposób, mają charakter zarówno ilościowy, jak i jakościowy. Taka ich specyfika pozwoliła na poddanie ich agregacji, obróbce i analizie statystycznej, ułatwiła uzyskanie informacji o zależnościach między zmiennymi (korelacje) oraz poprzez zastosowanie wystandaryzowanych narzędzi – zagwarantowała porównywalność danych uzyskanych od różnych respondentów.

Z drugiej strony, ze względu na fakt włączenia w badania empiryczne także metod jakościowych, możliwa była pogłębiona identyfikacja, analiza i ocena problemów i potrzeb społecznych oraz zidentyfikowanie potencjałów rozwojowych analizowanych

gmin, które mogłyby być trudne do ujawnienia w drodze zastosowania wyłącznie metod właściwych dla badań ilościowych czy wtórnych (analiza dokumentów zastanych i statystyki lokalnej).

Na etapie **diagnozowania** wykorzystano następujące mechanizmy partycypacji społecznej:

- ogłoszenia o realizowanych działaniach i konsultacjach umieszczane w miejscach zwyczajowo przyjętych do zamieszczania ogłoszeń (punkt lokalny, gminne i sołeckie tablice informacyjne, świetlice wiejskie, strona internetowa itp.),
- badanie ankietowe przeprowadzone z przedstawicielami i przedstawicielkami wszystkich 15 sołectw z terenu gminy (załącznik 1),
- spotkania z Animatorem Lokalnym, który skutecznie przekonywał interesariuszy do aktywnego udziału w procesie rewitalizacji z mieszkańcami gminy – łączna liczba pracy animacyjnej 55 godzin,
- spotkania z mieszkańcami gminy w liczbie 312 w celu diagnozy sytuacji społeczno-gospodarczej oraz wypracowania przyszłych przedsięwzięć rewitalizacyjnych,
- spotkania fokusowe dla wszystkich grup interesariuszy, mające na celu zdiagnozowanie sytuacji na terenie gminy i poszczególnych sołectw, ze szczególnym uwzględnieniem problemów, potrzeb, potencjału i proponowanych rozwiązań, w 2 spotkaniach każdorazowo wzięło udział około 12-15 osób (załącznik 10),
- indywidualne wywiady pogłębione z przedstawicielami władz lokalnych (załącznik 6),
- wykorzystanie efektów dotychczasowej pracy Ośrodka Wsparcia Ekonomii Społecznej (OWES), w tym m.in. wykorzystanie przygotowanej przez OWES diagnozy lokalnej czy współpraca przy wprowadzaniu narzędzi partycypacji społecznej, np. inicjatywa lokalna.

Na etapie **programowania** wykorzystano następujące mechanizmy partycypacji społecznej:

- uruchomienie i prowadzenie lokalnego punktu konsultacyjnego na terenie gminy, w którym dyżur pełnił Lokalny Animator, który udzielał informacji na temat procesu rewitalizacji oraz przyjmował propozycje w ramach inicjatyw lokalnych,
- przygotowanie map zasobów i potrzeb opracowanych bezpośrednio przez mieszkańców każdego sołectwa,

- wizje lokalne (spacery badawcze), podczas których mieszkańcy i mieszkanki, oraz osoby odpowiedzialne za przygotowanie programu rewitalizacji mieli okazję obejrzeć teren gminy i zgłaszać swoje uwagi oraz opinie bezpośrednio w miejscu, na temat którego toczyła się dyskusja, łączna liczba godzin zrealizowanych w ramach spacerów 118 godzin ,
- praca wolontariuszy w ramach realizowanych przedsięwzięć inwestycyjnych na terenie gminy o łącznej liczbie 850 godzin,
- spotkania animacyjne dla wszystkich grup interesariuszy organizowane na poziomie sołectw, mające na celu pobudzenie aktywności i włączenie ich do realizacji przedsięwzięć inwestycyjnych, o łącznej liczbie 602 godzin,
- warsztat dla wszystkich grup interesariuszy służący wypracowanie wizji gminy po rewitalizacji (w 2023 roku). Następnie wyznaczono i spisano główne cele, jakie w obszarach specjalizacji stawiane są przed procesem rewitalizacji.

Po uchwaleniu „Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Rąbino na lata 2017-2023” rekomenduje się dalsze włączanie w działania wszystkich grup interesariuszy procesu.

Na etapie **wdrażania** rekomenduje się wykorzystanie następujących mechanizmów partycypacji społecznej:

- powołany zostanie zespół ds. rewitalizacji reprezentujący różne grupy społeczne i różne grupy interesariuszy, sposób wyboru członków zespołu również uwzględniać będzie partycypację społeczną, głównym zadaniem powołanego zespołu będzie m.in. weryfikacja podejmowanych działań rewitalizacyjnych,
- wzmacnianie roli liderów lokalnych do aktywizacji biernych mieszkańców gminy przy wykorzystaniu sektora pozarządowego i działań realizowanych przez Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej,
- aktywizacja postaw obywatelskich i społecznych – zapewnienie dzięki współpracy z Ośrodkiem Wsparcia Ekonomii Społecznej, tj. np. aktywne coroczne konsultacje programu współpracy z organizacjami pozarządowymi, wprowadzanie i realizacja narzędzi przewidzianych w Ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (Dz.U. 2003 Nr 96 poz. 873 z późniejszymi zmianami),
- sfera gospodarcza/przedsiębiorczość w zależności od pojawiających się problemów na terenie gminy i proponowanych zmian.

Na etapie **monitorowania** rekomenduje się wykorzystanie następujących mechanizmów partycypacji społecznej:

- powołany zostanie zespół ds. rewitalizacji reprezentujący różne grupy społeczne i różne grupy interesariuszy, sposób wyboru członków zespołu również uwzględniać

będzie partycypację społeczną, którego zadaniem będzie weryfikacja podejmowanych działań rewitalizacyjnych i stopnia realizacji założeń LPR oraz wprowadzania ewentualnych działań naprawczych,

- możliwość zgłaszania przez mieszkańców wniosków o zmianę Lokalnego Programu Rewitalizacji weryfikowanych przez Radę Gminy Rąbino.

Tabela 11. Harmonogram realizacji projektów głównych i uzupełniających

Tytuł projektu	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Projekty główne							
Modernizacja świetlicy wiejskiej w miejscowości Batyń		X	X	X	X	X	
Remont budynku mieszkalnego i świetlicy w m. Rzecino		X	X				
Rewitalizacja mieszkaniowych zasobów komunalnych – mieszkania socjalne i komunalne		X	X	X	X	X	
Integracja dla rozwoju		X	X	X	X	X	X
Lokalny Inkubator Ekonomii Społecznej		X	X	X	X	X	X
Animacja dla rozwoju mieszkańców		X	X	X	X	X	X
Zagospodarowanie przestrzeni publicznej w Dąbrowie Białogardzkiej		X	X	X	X	X	
Projekty uzupełniające							
Wykonanie instalacji grzewczej na świetlicy wiejskiej w miejscowości Batyń.		x	x				
Zagospodarowanie terenów rekreacyjnych – budowa siłowni zewnętrznej oraz wiaty o wymiarach 4m x 5 m wraz z grillem. Batyń		x	x	x			
Podniesienie estetyki przestrzeni publicznej – rewitalizacja budynków mieszkalnych. Batyń			x	x	x	x	
Rewitalizacja parku. Batyń			x	x	x	x	x
Remont świetlicy wiejskiej w sołectwie Rzecino.			x	x	x		
Podnoszenie estetyki przestrzeni publicznej – rewitalizacja budynków mieszkalnych Rzecino		x	x	x	x	x	x
Rewitalizacja osiedli mieszkaniowych na terenach po byłym PGR. Rzecino		x	x	x	x	x	x
Rewitalizacja zabytkowych obiektów i park. Rzecino		x	x	x	x	x	
Rewitalizacja komunalnych zasobów mieszkaniowych. Dąbrowa Białogardzka			x	x	x	x	
Przebudowa i modernizacja ciągów pieszych. Dąbrowa Białogardzka		x	x	x	x	x	
Zagospodarowanie terenów rekreacyjnych – budowa siłowni zewnętrznej. Dąbrowa Białogardzka		x	x	x	x		
Podnoszenie estetyki przestrzeni publicznej – rewitalizacja budynków mieszkaniowych. Dąbrowa Białogardzka				x	x	x	x

9.

System realizacji (wdrażania) programu rewitalizacji

Zarządzającym Programem w imieniu Gminy będzie Wójt przy pomocy Zespołu ds. Rewitalizacji. Zespół zostanie powołany stosownym Zarządzeniem Wójta i w jego skład wchodzi:

- 2 przedstawicieli Wójta – w tym Pełnomocnik ds. Lokalnego Programu Rewitalizacji, który będzie przewodniczył pracom Zespołu,
- 2 przedstawicieli Rady Gminy,
- 2 przedstawicieli organizacji pozarządowych działających na terenie obszaru rewitalizowanego,
- 2 przedstawicieli przedsiębiorców,
- inne osoby wskazane przez Wójta.

Zespół ds. Rewitalizacji opracuje swój regulamin. Jego pracami będzie kierował Pełnomocnik ds. Lokalnego Programu Rewitalizacji. Zespół nadzoruje skuteczność i jakość realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji. Do zadań Zespołu będzie należało w szczególności:

- przygotowywanie rocznych sprawozdań z realizacji LPR,
- przedkładanie Radzie Gminy propozycji zmian w treści Lokalnego Programu Rewitalizacji,
- zapoznanie się z uwagami Rady Gminy dotyczącymi rocznego sprawozdania z realizacji LPR,
- opiniowanie wniosków przedkładanych przez Partnerów Projektów dotyczących zadań realizowanych w ramach obszaru rewitalizowanego,
- przygotowanie i zatwierdzenie Planu Komunikacji LPR,
- monitoring i ewaluację LPR,
- podejmowanie decyzji odnośnie regulaminu prac Zespołu, wyboru sekretarza, itp.,
- inne określone w Regulaminie i mające znaczenie dla realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji.

10.

**System monitoringu skuteczności
działań i system wprowadzania
modyfikacji w reakcji na zmiany
w otoczeniu programu**

Monitoring stanowi kluczowy element procesu zarządzania Lokalnym Programem Rewitalizacji. Jest to proces polegający na systematycznym zbieraniu, analizowaniu i raportowaniu ilościowych i jakościowych danych, opisujących postępy i efekty realizowanych w Programie zadań. Celem monitoringu jest efektywna ocena realizacji zawartych w przedmiotowym dokumencie założeń, dostarczenie informacji na temat rzeczowego i finansowego stopnia realizacji projektów rewitalizacyjnych, ocena tego procesu oraz określenie występujących trudności. Odpowiedni system monitorowania Programu Rewitalizacji zapobiega ewentualnej dezaktualizacji jego założeń.

Za wdrażanie i monitoring Lokalnego Programu Rewitalizacji odpowiadać będzie:

- Wójt Gminy – jako operator procesu rewitalizacji,
- powołany w tym celu Zespół ds. Rewitalizacji.

Monitoring w programie rewitalizacji odbywać się będzie w oparciu o dwa systemy:

- system monitoringu i oceny skuteczności działań rewitalizacyjnych w tym:
- monitoring projektów,
- monitoring realizacji celów programu rewitalizacji,
- system wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany w obszarze rewitalizacji, w gminie lub uwarunkowania zewnętrzne.

Ocena skuteczności Programu zostanie dokonana w oparciu o wskaźniki, przy ustalaniu których uwzględnione zostały cele programu rewitalizacji i wnioski z pogłębionej diagnozy obszaru rewitalizacji. Zaproponowano do oceny skuteczności Programu trzy poniżej wymienione typy wskaźników:

- **wskaźniki produktu (WP)** – są to wskaźniki zagregowane, przedstawiające materialne zmiany w obszarze jakie są potrzebne np. liczba szkoleń, liczba miejsc spotkań mieszkańców czy też liczba nowych miejsc pracy,
- **wskaźniki rezultatu bezpośredniego (WRB)** – wskaźniki zagregowane, odnoszące się do bezpośrednich, sumarycznych efektów realizowanych projektów, np. liczba mieszkańców posiadających umiejętność obsługi komputera, liczba mieszkańców uczestniczących w wspólnych imprezach kulturalno-rozrywkowych lub liczba osób zatrudnionych w nowych miejscach pracy w danym obszarze,
- **wskaźniki oddziaływania (WO)** – wskaźniki przedstawiające efekty w dłuższej perspektywie, mierzące realizację celów głównych programu rewitalizacji, na których realizację składa się wiele działań, także tych, gdzie efekty są odroczone w czasie. W tym zakresie przeprowadzona zostanie sumaryczna ocena wskaźników wykorzystanych w procesie delimitacji obszarów zdegradowanych. Jednocześnie

obserwacja wszystkich sfer procesu rewitalizacji tj, społecznej, gospodarczej, infrastrukturalnej, środowiskowej oraz funkcjonalno-przestrzennej pozwoli na ocenę skuteczności i komplementarności prowadzonych działań.

Wymienione wskaźniki, zostały przyjęte jako mierniki przeprowadzania procesu rewitalizacji i spełniają następujące warunki:

- Trafności – czyli dostosowanie wskaźnika do charakteru przedsięwzięcia i oczekiwanych rezultatów jego realizacji;
- Mierzalności – powinny być wyrażone w wartościach liczbowych, umożliwiając ich weryfikację;
- Wiarygodności – czyli takie zdefiniowanie wskaźnika, które nie powoduje trudności z jego weryfikacją;
- Dostępności – powinny być łatwe do wygenerowania.

Monitoring realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Rąbino w perspektywie 2023 roku będzie prowadzony będzie na czterech poziomach:

- monitoring i analiza realizacji celów programu – będzie prowadzony w sposób ciągły w całym okresie objętym programem przy pomocy wskaźników oddziaływania. Obserwacje i analizy wskaźników będą wykonywane cyklicznie zgodnie z ustaloną częstotliwością. Mając na uwadze, że zmiany w obszarze rewitalizacji wymagają czasu, monitoring odbywać się będzie w odstępach rocznych. Pozwoli to na zebranie niezbędnych danych i analizę zaobserwowanych zmian. Ważnym elementem tej formy monitoringu będzie analiza efektu synergii i komplementarności między działaniami oraz diagnoza przyczyn problemów w uzyskaniu zakładanych efektów programu.
- monitoring projektów – będzie prowadzony na bieżąco, a jego realizacja odbywać się będzie poprzez analizę zgodność jego przebiegu z założonym harmonogramem, budżetem i zakładanymi efektami. Obserwacji podlegać będą zarówno efekty w postaci produktów, zwłaszcza w projektach, gdzie istotnym komponentem jest infrastruktura. Jak również rezultaty bezpośrednie projektów, a więc skutki dla mieszkańców obszarów rewitalizacji. Bieżący monitoring projektów będzie prowadzony w oparciu o kartę monitorowania projektu stanowiącą załącznik Nr 12.
- weryfikacja wskaźników – monitoring właściwego doboru wskaźników produktu i rezultatu dla każdego przedsięwzięcia. Dobór wskaźników musi być zgodny z instrukcją dotyczącą przygotowania projektów rewitalizacyjnych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2014-2020, wydanej przez Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego w Szczecinie w 2016 r.

- raportowanie wyników – o najmniej raz w roku wymagane jest przedstawienie Radzie Gminy do akceptacji przez Wójta Gminy (Zespół ds. Rewitalizacji) sprawozdania z w realizacji Programu Rewitalizacji .W sprawozdaniu zostaną przedstawione istotne informacje o stopniu realizacji Programu ze szczególnym uwzględnieniem przyjętych wskaźników. Rada Gminy po zapoznaniu się z tym sprawozdaniem będzie mogła podjąć uchwałę o wprowadzeniu ewentualnych zmian lub aktualizacji LPR. Monitoring realizacji celów programu rewitalizacji będzie prowadzony w sposób ciągły w całym okresie objętym programem przy pomocy wskaźników oddziaływania. Obserwacje i analizy wskaźników będą wykonywane cyklicznie zgodnie z ustaloną częstotliwością. Mając na uwadze, że zmiany w obszarze rewitalizacji wymagają czasu, monitoring odbywać się będzie w odstępach rocznych. Pozwoli to na zebranie niezbędnych danych i analizę zaobserwowanych zmian. Ważnym elementem monitoringu będzie analiza efektu synergii i komplementarności między działaniami oraz diagnoza przyczyn problemów w uzyskaniu zakładanych efektów programu.

Monitoring projektów będzie prowadzony na bieżąco, a jego realizacja odbywać się będzie poprzez analizę zgodność jego przebiegu z założonym harmonogramem, budżetem i zakładanymi efektami. Obserwacji podlegać będą zarówno efekty w postaci produktów, zwłaszcza w projektach, gdzie istotnym komponentem jest infrastruktura. Jak również rezultaty bezpośrednie projektów, a więc skutki dla mieszkańców obszarów rewitalizacji.

System monitorowania (załącznik 12) opierać się będzie na wskaźnikach przypisanych zgodnie z ich znaczeniem do celów wyznaczonych w Lokalnym Programie Rewitalizacji. Tabele wskaźników monitorowania z diagnozy (patrz diagnoza rozdz. 3) oraz wskaźniki produktu z kart projektów (rozdz. 6). Wskaźniki zaprojektowano z myślą aby, aby jednocześnie oceniały realizację projektów jak również realizację przyjętych celów programu. Do każdego celu przypisano maksymalną liczbę punktów jaką można w wyniku ocen poszczególnych wskaźników:

- dla celu pierwszego – 25 punktów,
- dla celu drugiego – 25 punktów,
- dla celu trzeciego – 25 punktów,
- dla celu czwartego – 25 punktów.

Osiągnięcie zakładanego celu punktowego jest możliwe na dwa sposoby:

- poprzez osiągnięcie oczekiwanej wartości wskaźnika podstawowego o najwyższej wadze oraz kilku wskaźników o niższej wadze,

- poprzez osiągnięcie oczekiwanych wartości dla wszystkich wskaźników o niższej wadze.

Wagi przypisano wskaźnikom, które w trakcie diagnozy statystycznej przekroczyły wartości krytyczne (medianę). Najwyższą wagę przypisano wskaźnikom, których wybór wynika bezpośrednio z pogłębionej diagnozy obszaru rewitalizacji oraz oceny wskaźników delimitacji ze względu na wewnętrzne zróżnicowanie poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego. Pozostałe wskaźniki mają przypisane wagi w zależności od znaczenia dla realizacji celu. Przypisanie punktów do poszczególnych wskaźników odbywać się będzie na zasadzie obserwacji zmian i porównanie z przyjętymi wcześniej kryteriami oceny. W przypadku braku pozytywnych zmian dla danego wskaźnika zostanie przyznane 0 punktów.

Punkty wynikające z wag będą przyznawane w ocenie, jeśli założona dla danego wskaźnika tendencja będzie występować. Uzyskanie 100 punktów na koniec realizacji programu byłoby idealnym rozwiązaniem, lecz i niższe wyniki będą świadczyły o sukcesie. W procesie monitoringu i oceny programu ważna jest komplementarność przestrzenna w realizacji poszczególnych celów. Wiąże się to z koniecznością jednoczesnej oceny wszystkich przyjętych celów w programie. Podstawą oceny kompleksowości przeprowadzonej interwencji będzie osiągnięcie przynajmniej 60% punktów w każdym celu (załącznik 12).

Tabela 12. Wskaźniki monitorowania lokalnego programu rewitalizacji

Wskaźniki	Batyń	Dąbrowa Białogardzka	Rzecino	mediana	Batyń	Dąbrowa Białogardzka	Rzecino	Cel 1	Cel 2	Cel 3	Cel 4
	Wartości bazowe 2017				Wartości docelowe 2023			Powiązanie z celami programu/wagi			
x1	18,83	16,25	8,11	11,25	S 10%	S 10%		10			
x2	9,87	7,08	6,61	6,61	S 15%	S 15%	S 15%			10	
x3	0,00	0,83	0,30	0,75		S 20%		5			
x4	0,00	0,42	0,00	0,00		S 20%		5			
x5	3887,76	2088,16	2996,33	2087,43	S 10%	S 10%	S 10%	5			
x6	4,04	0,00	2,70	2,40		W 1				10	
x7	18,39	15,42	15,62	16,34	S 5%				5		
x8	45,45	35,29	50,00	45,45	S 20%		S 20%		15		
x9	94,44	45,45	97,06	90,00	S 10%		S 10%				10
x10	21,29	18,45	18,85	20,17		W 10%	W 10%				5
x11	0,00	68,00	76,00	30,00		S 10%	S 10%		5		
x12	13,89	13,64	17,65	13,73		W 10%					5
x13	0,45	0,42	0,30	0,63	W 20%	W 20%	W 20%				5
x14	20,00	15,00	20,00	12,00	S 10%	S 10%	S 10%			5	

Oznaczenie w tabeli: W – wzrost, S – spadek

Obliczenia zmiany wartości wskaźnika od wartości początkowej o procent wskazany w komórce, w przypadku początkowej wartości zerowej podano wartość o którą powinien dany wskaźnik wzrosnąć lub zmaleć

Legenda:

x1 - Korzystający z pomocy społecznej na 100 miesz.

x2 - Odsetek bezrobotnych [%]

x3 - Przestępstwa na 100 mieszkańców

x4 - Liczba przestępstw przeciwko rodzinie i opiece na 100 mieszkańców

x5 - Wielkość zasiłków pomocy rodzinie na rodzinę [zł]

x6 - Liczba zarejestrowanych przedsiębiorstw na 100 mieszkańców

x7 - Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym [%]

x8 - Odsetek osób z wykształceniem gimnazjalnym lub poniżej w ogólnej liczbie bezrobotnych [%]

x9 - Odsetek budynków mieszkalnych wybudowanych przed 1970 rokiem [%]

x10 - Przeciętna powierzchnia użytkowa lokalu na jedną osobę

x11 - Odsetek mieszkań popegeerowskich w ogólnym zasobie mieszkaniowym [%]

x12 - Odsetek budynków poddanych termomodernizacji do ogólnej liczby budynków

x13 - Liczba placów zabaw na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym

x14 - Czas dojazdu do przedszkola [minuty]

Cel rewitalizacji 1. Zmniejszenie skali negatywnych zjawisk społecznych.

Cel rewitalizacji 2. Wzmocnienie kapitału społecznego na obszarze rewitalizacji poprzez aktywizację mieszkańców.

Cel rewitalizacji 3. Wzrost aktywności gospodarczej i zawodowej.

Cel rewitalizacji 4. Inwestycje w infrastrukturę społeczną – poprawa dostępu do usług społecznych, kulturalnych i edukacyjnych.

Tabela 13. Zestawienie wskaźników diagnozy/monitoringu

Sołectwa	OBSZAR SPOŁECZNY					OBSZAR GOSPODARCZY			OBSZAR TECHNICZNY				OBSZAR FUNKcjONALNO-PRZESTRZENNY	
	x1	x2	x3	x4	x5	x6	x7	x8	x9	x10	x11	x12	x13	x14
Batyń	18,83	9,87	0,00	0,00	3887,76	4,04	18,39	45,45	94,44	21,29	0,00	13,89	0,45	20,00
Biała Góra	11,92	3,97	0,66	0,00	1408,26	3,31	17,22	50,00	94,74	18,82	0,00	15,79	0,66	6,00
Biernów	9,57	4,35	0,00	2,61	1828,65	1,74	26,09	20,00	75,00	18,82	40,00	0,00	0,87	15,00
Dąbrowa Białogardzka	16,25	7,08	0,83	0,42	2088,16	0,00	15,42	35,29	45,45	18,45	68,00	13,64	0,42	15,00
Gąsków	3,57	8,93	3,57	0,00	424,80	0,00	19,64	40,00	87,50	27,21	0,00	25,00	1,79	5,00
Głodzino	14,71	9,80	0,98	0,98	291,54	0,00	11,76	50,00	100,00	20,34	0,00	11,76	0,98	10,00
Kłodzino-Dołganów	12,42	12,42	0,65	0,00	2832,14	3,27	16,34	36,84	100,00	22,08	32,00	4,00	0,65	15,00
Lipie	16,63	6,41	0,60	0,00	2383,76	2,40	15,03	62,50	72,55	18,68	55,00	13,73	0,60	10,00
Nielep	18,60	4,27	0,91	0,00	2885,14	4,27	13,41	50,00	85,71	20,27	59,00	7,14	0,30	14,00
Rąbinko	11,11	11,11	0,79	0,00	1347,03	2,38	16,67	28,57	89,47	21,55	21,00	42,11	0,79	12,00
Rąbino	8,86	6,83	0,75	0,43	2087,43	4,06	19,85	43,75	86,92	20,17	100,00	29,91	0,21	10,00
Role	7,47	4,15	3,32	0,00	1475,19	0,00	14,52	60,00	90,32	17,60	0,00	0,00	0,41	15,00
Rzecino	8,11	6,61	0,30	0,00	2996,33	2,70	15,62	50,00	97,06	18,85	76,00	17,65	0,30	20,00
Stare Ludzicko	11,25	5,00	1,25	0,00	2632,43	3,13	11,88	62,50	100,00	18,91	30,00	8,70	0,63	10,00
Świerznica	8,79	4,40	0,00	0,00	1305,65	2,20	20,88	25,00	90,00	23,29	0,00	20,00	1,10	7,00
mediana	11,25	6,61	0,75	0,00	2087,43	2,40	16,34	45,45	90,00	20,17	30,00	13,73	0,63	12,00

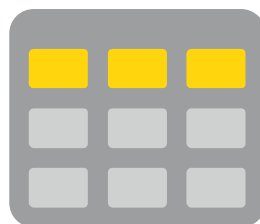
Czerwonym kolorem zaznaczono wartości wskaźników krytycznych

Spis map

Mapa 1. Podział gminy Rąbino na jednostki analityczne – sołectwa	27
Mapa 2. Koncentracja zjawisk negatywnych sfery społecznej w sołectwach gminy Rąbino	33
Mapa 3. Koncentracja zjawisk negatywnych sfery gospodarczej w sołectwach gminy Rąbino	36
Mapa 4. Koncentracja zjawisk negatywnych sfery funkcjonalno-przestrzennej w sołectwach gminy Rąbino	42
Mapa 5. Zasięg przestrzenny obszaru zdegradowanego w gminie Rąbino	45
Mapa 6. Zasięg przestrzenny obszaru zdegradowanego w gminie Rąbino	50
Mapa 7. Zasięg przestrzenny obszaru rewitalizacji w podziale na działki w gminie Rąbino	51
Mapa 8. Zasięg przestrzenny podobszaru rewitalizacji Batyń	58
Mapa 9. Zasięg przestrzenny podobszaru rewitalizacji Dąbrowa Białogardzka	62
Mapa 10. Zasięg przestrzenny podobszaru rewitalizacji Rzecino	67

Spis tabel

Tabela 1. Wybrane wskaźniki społeczno-gospodarcze dla gminy Rąbino na tle powiatu świdwińskiego	7
Tabela 2. Przykładowe wskaźniki diagnozy zjawisk kryzysowych.....	21
Tabela 3. Wskaźniki sfery społecznej w sołectwach gminy Rąbino	32
Tabela 4. Wskaźniki sfery gospodarczej w sołectwach gminy Rąbino.....	35
Tabela 5. Zestawienie wskaźników sfery technicznej w sołectwach gminy Rąbino.....	38
Tabela 6. Zestawienie wskaźników sfery funkcjonalno-przestrzennej w sołectwach gminy Rąbino	41
Tabela 7. Charakterystyka obszaru zdegradowanego w gminie Rąbino	44
Tabela 8. Obszar rewitalizacji na tle sytuacji w gminie Rąbino	49
Tabela 9. Ogólne projekty rewitalizacyjne uzupełniające	93
Tabela 10. Komplementarność pomiędzy poszczególnymi projektami	99
Tabela 11. Harmonogram realizacji projektów głównych i uzupełniających	105
Tabela 12. Wskaźniki monitorowania lokalnego programu rewitalizacji.....	113
Tabela 13. Zestawienie wskaźników diagnozy/monitoringu	115

Spis rysunków

Rysunek 1. Schemat diagnozy sytuacji wewnętrznej w gminie na potrzeby rewitalizacji	17
Rysunek 2. Schemat wyznaczania obszaru zdegradowanego	19
Rysunek 3. Schemat wyznaczania obszaru rewitalizacji.....	24

Spis załączników

- Zał. 1. Kwestionariusz ankiety sołtysi
- Zał. 2. Karta realizacji badań sołtysi
- Zał. 3. Makieta zliczeń sołtysi
- Zał. 4. Wskazówki do makiety zliczeń sołtysi
- Zał. 5. List przewodni sołtysi
- Zał. 6. Scenariusz IDI władze
- Zał. 7. Instrukcja IDI władze
- Zał. 8. Karta realizacji badań władze
- Zał. 9. Instrukcja FGI lokalni liderzy
- Zał. 10. Scenariusz FGI lokalni liderzy
- Zał. 11. Karta projektu FGI
- Zał. 12. Karta Monitoringu
- Zał. 13. Mapa Gminy w skali 1:5000
- Zał. 14. Dane źródłowe
- Zał. 15. Metodyka partycypacyjna

Spis literatury

- Statystyczne Vademecum Samorządowca, Główny Urząd Statystyczny, 2016, Warszawa.
- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Rąbino na lata 2017-2021, 2017, Rąbino.
- Strategia Rozwoju Gminy Rąbino na lata 2014-2022 (z perspektywą na lata 2023-2027), Rąbino.
- Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Rąbino, 2002, Rąbino.
- Ustawa z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji, Dz.U. 2015 poz. 1777.
- Zasady realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego 2014-2020 opracowane przez Zarząd Województwa Zachodniopomorskiego Instytucja Zarządzająca Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Zachodniopomorskiego 2014-2020.